

STAN SANITARNY POWIATU BRODNICKIEGO ZA 2021 ROK

Brodnica, marzec 2022 r.

Szanowni Państwo,

Mam przyjemność przedstawić Państwu informację dot. oceny bezpieczeństwa sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej Powiatu Brodnickiego w 2021 roku. Pragnę zapewnić, że bezpieczeństwo zdrowotne społeczności naszego powiatu w obszarach odpowiedzialności objętych działaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest utrzymywane na właściwym poziomie, a powierzone Inspekcji zadania realizowane są w sposób rzetelny i kompleksowy.

Raport o sytuacji epidemiologicznej i stanie sanitarnym sporządzono w oparciu o analizę sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych oraz wyniki kontroli przeprowadzonych w 2021 r. przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brodnicy w ramach sprawowanego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w placówkach ochrony zdrowia, obiektach żywienia zbiorowego, produkcji i obrotu środkami spożywczymi i kosmetykami, placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku i rekreacji, zakładach pracy, a także w obiektach użyteczności publicznej i analizę wyników pobranych próbek wody, żywności i przedmiotów użytku oraz próbek materiału biologicznego od osób chorych.

Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brodnicy w 2021 roku ukierunkowane były przede wszystkim na działania mające na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się zakażeń spowodowanych wirusem SARS-CoV-2. Prowadzenie działań wymagało skupienia wszystkich sił, środków i doświadczenia na najbardziej skutecznym zapobieganiu wystąpienia masowych zachorowań na COVID-19, na ograniczaniu jego zasięgu i na jego zwalczaniu. Podejmowano skuteczne działania mające na celu szybkie wygaszanie ognisk zakażeń koronawirusem w powiecie. Przeprowadzono liczne dochodzenia epidemiologiczne oraz działania profilaktyczne na rzecz ochrony zdrowia i utrzymania bezpieczeństwa epidemiologicznego w powiecie.

Nie zapomniano także o pozostałych zadaniach Państwowej Inspekcji Sanitarnej polegających na promowaniu zdrowego stylu życia, nadzorze nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałaniu zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobieganiu powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych, niezakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia człowieka.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy wykonuje zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej na obszarze 10 gmin z powiatu brodnickiego.

W 2021 r. przeprowadzono w powiecie brodnickim ogółem 7124 kontrole w obiektach nadzorowanych przez Inspekcję Sanitarną w powiecie brodnickim. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy wydał 397 decyzji administracyjnych, w tym 217 decyzji merytorycznych, m.in nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz 180 decyzji ustalających opłatę za czynności kontrolne. Nałożono 114 mandatów karnych na kwotę 11.350 zł. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy wydał ponadto 61 postanowień, 1 tytuł wykonawczy i 1 wniosek o ukaranie, a w siedzibie stacji w okresie kiedy było to bezpieczne przyjmowano interesantów m.in. w sprawie konsultacji projektów techniczno-technologicznych, zgłaszania ekshumacji, uruchomienia działalności, interwencji.

W 2021 r. pobrano 243 próbki wody, żywności i przedmiotów użytku do badań laboratoryjnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy prowadzi stały monitoring oraz

ocenę sytuacji sanitarno-epidemiologicznej nadzorowanego terenu w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzenia zachorowań na choroby zakaźne lub wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych.

W 2021 roku odnotowano zachorowania na chorobę układu oddechowego COVID-19, wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2, rzutujące na pogorszenie się sytuacji zachorowań w powiecie brodnickim.

W związku ze zgłoszeniem chorób zakaźnych przeprowadzono 4578 dochodzeń epidemiologicznych oraz 220 nadzorów nad ozdowieńcami i nosicielami wirusa HCV, HBV i schorzeń jelitowych.

W roku 2021 zarejestrowano 4578 zachorowań na choroby zakaźne podlegające rejestracji (dane uzyskane ze sprawozdań o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach - MZ-56 oraz ze sprawozdań o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę MZ-55), tj. o 1689 więcej niż w 2020 r. Wzrost liczby zachorowań na choroby zakaźne spowodowany jest wystąpieniem epidemii SARS-CoV-2. Informacja o danych dot. zachorowań i zgonów na Covid-19 znajduje się na stronie <https://www.gov.pl/web/koronawirus/wykaz-zarazen-koronawirusem-sars-cov-2>.

W PSSE w Brodnicy znajduje się magazyn preparatów szczepionkowych wykorzystywanych do szczepień pacjentów z powiatu brodnickiego.

W 2021 roku na terenie powiatu 1 podmiot leczniczy brał udział w czynnym nadzorze nad rejestracją przypadków grypy poprzez udział w badaniach laboratoryjnych w systemie SENTINEL.

W 2021 r. przeprowadzono I etap termomodernizacji budynku PSSE w Brodnicy.

Dzięki kilkuletnim, usilnym staraniom Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brodnicy p. Danuty Kowalkowskiej-Szramki w 2021 r. udało się pozyskać środki finansowe w wysokości 665 tys. zł na realizację zadania pn. "Termomodernizacja PSSE w Brodnicy". Środki te wysokości 250 tys. zł zostały przyznane przez WFOŚ i GW w Toruniu, pozostała kwota 415 tys. zł to środki własne – wydatki inwestycyjne otrzymane od Pana Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

Na podstawie decyzji Urzędu Miasta w Brodnicy z dnia 20.02.1988 r. PSSE w Brodnicy otrzymała w wieczyste użytkowanie budynek po byłym Zakładzie Energetycznym w Brodnicy przy ulicy Żwirki i Wigury 1, a następnie na mocy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dziennik Ustaw z dnia 29 września 1997 r. nr 115, poz. 741) w trwały zarząd jako nieruchomość stanowiącą własność Skarbu Państwa, tj. obecnie Starostwa Powiatowego w Brodnicy.

Obiekt Stacji to 3-kondygnacyjny, częściowo podpiwniczony budynek o łącznej powierzchni użytkowej 584 m², kubaturze 2.317,02 m³. Budynek stacji nie posiadał termoizolacji ścian zewnętrznych i stropodachu. Pokrycie dachu wymagało bezwzględnej wymiany. Elewacja budynku była w bardzo złym stanie (pęknięcia, wybrzuszenia, duże ubytki tynku). Budynek stacji był ogrzewany ponad 30-letnimi elektrycznymi piecami akumulacyjnymi i dodatkowymi grzejnikami elektrycznymi generuje wysokie koszty energii elektrycznej. Dodatkowo z uwagi na brak centralnego ogrzewania ciepła woda użytkowa dostarczana była z elektrycznych podgrzewaczy.

Ponadto piwnica budynku stacji co roku jest zalewana przez wody gruntowe w związku z podnoszeniem poziomu wody Drwęcy i bliskim jej sąsiedztwem, co powoduje niszczenie posadzki, ścian fundamentowych oraz ciągłą wilgoć i zagrzybienie. Dodatkowo również dużą ilość energii elektrycznej pochłania pracująca całodobowo pompa odwadniająca.

PPIS w Brodnicy w 2020 i 2021 r. odbył wielokrotne merytoryczne i bardzo trudne narady i spotkania z wykonawcami robót termomodernizacyjnych budynku stacji, z WFOŚiGW w Toruniu, Konserwatorem Zabytków w Toruniu, PEC w Brodnicy, Burmistrzem Brodnicy, aby omówić kolejne etapy skomplikowanych prac, często z ich konieczną modyfikacją i przyspieszyć ich tempo w związku z IV falą zakażeń i zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania stacji i poprawy warunków pracy pracowników, które były niezwykle trudne i uciążliwe (hałas, pył, bałagan oraz ciągła konieczność sukcesywnego opróżniania pomieszczeń biurowych przez pracowników i konieczność dyslokacji miejsc pracy do innych pomieszczeń, częsty brak dostępu do internetu i sieci).

Wystosował do wykonawcy ponagląjące pisma dot. zintensyfikowania prac z uwagi na 3-tygodniową przerwę na budowie.

Dużym sukcesem było wykonanie instalacji centralnego ogrzewania, od 5.10.2021 r. budynek stacji był już ogrzewany z sieci co. Wykonano prace dot. ocieplenia elewacji, zgodnie z wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, eksponując historyczne walory budynku, wymieniono okna na I i II piętrze budynku oraz na III piętrze, w części zabytkowej budynku, wykonano remont dachu i odgromówkę. Zamontowano nowe drzwi do dwóch wejść do budynku stacji.

PPIS w związku z otrzymanymi dodatkowymi środkami finansowymi od Wojewody realizował dalsze prace remontowe w listopadzie i grudniu, które nie wchodziły w zakres prac przetargowych, tj. remont pomieszczeń biurowych (wymiana zniszczonych, ponad 30-letnich paneli podłogowych, skrzydeł drzwiowych wraz z ościeżnicami, naprawę tynków, malowanie zniszczonych ścian i sufitów po wymianie okien oraz likwidację zniszczonych paneli sufitowych i ściennych).

W pomieszczeniach pracy wymieniono oświetlenie na energooszczędne, Zmianie uległo również przeznaczenie niektórych pomieszczeń. Sytuacja epidemiologiczna spowodowana koronawirusem SARS-CoV-2 spowodowała, że konieczne stało się podjęcie działań mających na celu ograniczenie ruchu klientów w budynku stacji oraz ich bezpośredniego kontaktu z zatrudnionymi pracownikami. W tym celu jedno wejście przeznaczone zostało dla klientów, a drugie wyłącznie dla pracowników. Na parterze budynku zlokalizowano salę konferencyjną oraz sekretariat, który jest połączony z pomieszczeniem obsługi klientów.

W ramach zrealizowanych prac z uwagi na brak środków finansowych nie przeprowadzono hydroizolacji piwnicy.

Zgodnie z zaleceniami wynikającymi z dokonanego przeglądu technicznego w budynku PSSE w Brodnicy należy koniecznie przeprowadzić osuszenie piwnicy wraz z odpowiednim drenażem, izolacją pionową i poziomą ścian bocznych, wykonaniem przewodów wentylacji grawitacyjnej nawiewno-wywiewnej i wykonaniem tynków.

PPIS poczynił dalsze starania celem pozyskania środków na przeprowadzenie ww. prac.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy planuje w następnych latach dalsze prace modernizacyjne stacji w ramach projektu REACT-UE dot. docieplenia stropodachu, hydroizolacji piwnicy, klimatyzacji i usprawnienia wentylacji w pomieszczeniach pracy. Prace zostaną wykonane po uzyskaniu dofinansowania.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy pragnąłby podjąć się ww. przedsięwzięcia, ponieważ nasz budynek jest w wieczystym użytkowaniu stacji i racjonalnym jest inwestowanie we własny majątek, a zdecydowana poprawa m.in. hydroizolacja i osuszenie piwnicy w budynku naszej stacji zmniejszy znacząco w perspektywie czasu obciążenia budżetu PSSE w Brodnicy związane z koniecznością pracy pompy i osuszania. Prace te zabezpieczą przez zalaniem znajdujący się w piwnicy węzeł cieplny i przyczynią się do zapewnienia zdrowych i higienicznych warunków pracy i przebywania osób w budynku PSSE w Brodnicy.

Ponadto dzięki pomocy Głównego Inspektora Sanitarnego i dużemu zaangażowaniu Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy doposażono stację w niezbędny sprzęt komputerowy, telefony komórkowe i sieć telefoniczną stacjonarną. Oprzyrządowanie dostarczone przez GIS znacznie poprawiło infrastrukturę teleinformatyczną w Inspekcji, która jest konieczna do sprawnej pracy w ramach wdrażanych nowych systemów informatycznych, a także w pracy bieżącej w komórkach organizacyjnych zakładu.

Obecnie stacja jest prawidłowo przygotowana zarówno pod względem technicznym, infrastruktury i organizacji pracy do sprawnego i skutecznego funkcjonowania. Jedynym problemem jest niewystarczająca obsada kadrowa, obecny stan zatrudnienia nie zabezpiecza w pełni możliwości realizacji zadań nadzorowych oraz zwiększającej się liczby obowiązków związanych z panującą epidemią i zagrożeniami biologicznymi i chemicznymi.

Aktualne informacje epidemiologiczne oraz informacje dotyczące szeroko pojętej profilaktyki zdrowotnej zamieszczane są na stronie internetowej www.pssebrodnica.pl oraz udostępniane na Facebooku, Twitterze i Instagramie PSSE w Brodnicy.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Brodnicy w 2021 roku prowadzili wielopłaszczyznowe działania profilaktyczne na rzecz ochrony zdrowia i utrzymania bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańców powiatu, tj. skuteczne działania nadzorczo-kontrolne, edukacyjno-informacyjne, szeroko pojęty surveillance oraz działania profilaktyczne na rzecz ochrony zdrowia i utrzymania bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańców powiatu. Aktywność i zaangażowanie pracowników PSSE w Brodnicy przy owocnej współpracy z samorządami lokalnymi, mediami, instytucjami (zwłaszcza z policją, strażą pożarną, inspekcją weterynaryjną), kościołami, stowarzyszeniami, za co serdecznie dziękuję, zwiększają zaufanie mieszkańców powiatu i umożliwiają coraz efektywniejsze wywieranie wpływu na pożądane zmiany zachowań prozdrowotnych społeczeństwa.

Sytuacja epidemiologiczna w powiecie brodnickim na przestrzeni ostatnich lat określana jest jako korzystna. Na taki stan rzeczy mają wpływ nie tylko działania podejmowane przez inspekcję sanitarną, ale również inicjatywy inspirowane przez PPIS w Brodnicy i skierowane do ww. jednostek w powiecie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Brodnicy

Danuta Kowalkowska-Szramka
higienista epidemiolog

Spis treści

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	8
1.1 Choroby zakaźne objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych	11
1.2 Inne choroby wysypkowe wieku dziecięcego	15
1.3 Zatrucia i zakażenia pokarmowe wywołane przez czynniki biologiczne	16
1.4 Choroby przenoszone przez naruszenie ciągłości tkanek ze szczególnym uwzględnieniem WZW typ B, WZW typ C, HIV/AIDS	22
1.5 Inwazyjne zakażenia wywoływane przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , <i>Streptococcus pneumoniae</i> , <i>Neisseria meningitidis</i> , <i>Haemophilus influenzae</i>	25
1.6 Neuroinfekcje	26
1.7 Encefalopatie gąbczaste	27
1.8 Mikobakteriozy – inne i BNO	27
1.9 Choroby odzwierzęce	27
1.10 Gruźlica	29
1.11 Choroby przenoszone drogą płciową	30
1.12 Grypa i zachorowania grypopochodne	31
1.13 Profilaktyka wścieklizny u ludzi	33
1.14 Choroby zawleczone z innych krajów, zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoce zakaźne oraz zdarzenia stanowiące zagrożenie dla zdrowia publicznego	34
1.15 Zgony z powodu chorób zakaźnych	39
1.16 Realizacja programu szczepień ochronnych	40
1.17 Wnioski	43
2. Stan sanitarny obiektów higieny komunalnej	45
2.1 Ocena sanitarna placówek podmiotów wykonujących działalność leczniczą	46
2.1.1 Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	46
2.1.2 Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne ...	47
2.1.3 Placówki praktyk zawodowych	48
2.2 Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu brodnickiego za 2021 r. w zakresie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jakości wody z kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz pływalni	49
2.3 Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej	57
3. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	70
3.1 Zakres nadzoru sanitarnego prowadzonego przez pracowników Sekcji Nadzoru nad Żywnością i Żywieniem	71
3.2 Opis stanu sanitarnego poszczególnych grup obiektów	72
3.2.1 Obiekty produkcji żywności	72

3.2.2	Obiekty obrotu żywnością	76
3.2.3	Obiekty żywienia zbiorowego	79
3.2.4	Miejsca produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	84
3.3	Jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku	84
3.4	Kontrola graniczna	85
3.5	Nadzór nad „żywnością prozdrowotną”	85
3.6	Informacje dodatkowe	85
3.7	Podsumowanie	89
4.	Stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu brodnickiego w zakresie higieny pracy	90
4.1	Środowisko pracy	91
4.2	Choroby zawodowe	95
4.3	Promocja zdrowia w środowisku pracy	95
4.4	Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne	96
4.5	Wnioski	97
5.	Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu brodnickiego	98
5.1	Stan techniczny oraz sanitarny obiektów	99
5.2	Infrastruktura do prowadzenia zajęć WF	99
5.3	Dożywianie dzieci i młodzieży	100
5.4	Ergonomia w szkole	100
5.5	Rozkład zajęć	100
5.6	Wypoczynek dzieci i młodzieży	100
5.7	Realizacja zagadnień problemowych	101
5.8	Wnioski	101
6.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	103
7.	Działalność oświatowo-zdrowotna i promocja zdrowia	108
9.	Załączniki	109
	Załącz. 1. Działalność kontrolno-represyjna	111
	Załącz. 2. Choroby zakaźne w powiecie brodnickim w porównaniu do sąsiednich powiatów i woj. Kujawsko-pomorskiego. Zestawienie za rok 2021.	112

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH CHORÓB ZAKAŹNYCH

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej powiatu brodnickiego poparte jest nadzorem epidemiologicznym prowadzonym poprzez analizę zgłaszanych zachorowań na choroby zakaźne i zakażenia przez lekarzy w związku z ustawowym obowiązkiem zgłaszania zachorowań na niektóre choroby zakaźne.

Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

W 2021 r. zarejestrowano 4578 zachorowań na choroby zakaźne podlegające rejestracji (dane uzyskane ze sprawozdań o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach - MZ-56) oraz 7056 zachorowań i podejrzeń zachorowań na gripę (MZ-55) tj. o 1689 zachorowań więcej niż w 2020 r. Hospitalizowano 483 (o 283 osoby więcej w porównaniu z ubiegłym rokiem, w tym 231 osób z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2), co stanowi 10,55 % ogółu zachorowań na choroby zakaźne. Wykonano 4578 dochodzeń epidemiologicznych oraz 220 nadzorów nad ozdrowieńcami i nosicielami wirusa HCV, HBV i schorzeń jelitowych (2020 r. – 2889 dochodzeń epidemiologicznych oraz 144 nadzorów na ozdrowieńcami i nosicielami HCV, HBV i schorzeń jelitowych).

W porównaniu do roku 2020 odnotowano spadek zachorowania na gruźlicę.

Spadek zachorowań zanotowano również na: płonicę, choroby wywołane przez *Streptococcus pyogenes* inwazyjny, boreliozę z Lyme, styczność i narażenie na wścieklicznę/potrzeba szczepień, ospę wietrzną. Nie odnotowano zapalenia mózgu - inne i nieokreślone.

Wzrost liczby zachorowań odnotowano na: salmonellozy, inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*, wirusowe zakażenia jelitowe, wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2, biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, w tym dzieci do lat 2, wirusowe zapalenie wątroby typu B – przewlekłe i BNO, wirusowe zapalenie wątroby typu C - przewlekłe i BNO. Odnotowano inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Yersinia enterocolitica* lub pseudotuberculosis, kiłę, świnkę, bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu inne, określone.

Wystąpienie epidemii SARS-CoV-2 w 2021r. spowodowało wzrost zachorowania na COVID-19.

Sytuację epidemiologiczną w powiecie brodnickim w porównaniu do powiatów sąsiednich tj.: golubsko-dobrzyńskiego, grudziądzkiego, rypińskiego i wąbrzeskiego należy ocenić jako korzystną.

W porównaniu do sąsiednich powiatów w powiecie brodnickim nie wystąpiły takie jednostki chorobowe jak: salmonellozy (posocznica), inne bakteryjne zakażenia jelitowe nieokreślone oraz u dzieci do lat 2, inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nieokreślone, lamblioza, listerioza, błonica, choroba meningokokowa inwazyjna (posocznica), kiła późna, inne wirusowe zapalenie mózgu opryszczkowe, wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nieokreślone, różyczka, nowo wykryte zakażenia HIV, choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* inwazyjny, zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone, zapalenie mózgu inne i nieokreślone.

Niższe współczynniki zapadalności w porównaniu do powiatów sąsiednich zarejestrowano w zakresie zachorowań na: płonicę, choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* inwazyjny, kiłę wczesną, boreliozę z Lyme, styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień, świnkę.

W porównaniu do powiatów sąsiednich wyższe współczynniki zapadalności zarejestrowano w zakresie zachorowań na: salmonellozy, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, inne określone, nieokreślone, wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2, biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2.

Sytuacja epidemiologiczna powiatu brodnickiego w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego jest korzystna.

W powiecie brodnickim niższe współczynniki zapadalności zarejestrowano w zachorowaniach na: inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*, płonicę, choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* inwazyjny, kiłę, boreliozę z Lyme, styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień, ospę wietrzną, wirusowe zapalenie wątroby typu C - przewlekłe i BNO oraz zakażenie SARS-CoV-2.

W porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego w naszym powiecie nie wystąpiły jednostki chorobowe zakaźne takie jak: inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2, inne bakteryjne zatrucia pokarmowe, inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do 2 lat, lamblioza, mikobakteriozy - inne i BNO, listerioza, krztusiec, choroba meningokokowa inwazyjna, legioneloza, rzeżączka, inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez *Chlamydie*, ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat, encefalopatie gąbczaste, kleszczowe zapalenie mózgu, inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych, odra, różyczka, AIDS, nowo wykryte zakażenia HIV, choroby wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* inwazyjny, choroby wywołane przez *Haemophilus influenzae* inwazyjny, zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone, zapalenie mózgu inne i nieokreślone, toksoplazmoza.

Wyższe współczynniki zapadalności w stosunku do wojewódzkich odnotowano w zachorowaniach na: salmonellozy, inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Yersinia enterocolitica* lub pseudotuberculosis, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy, norowirusy, inne określone i nieokreślone, wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2, biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu ogółem i u dzieci do lat 2, wirusowe zapalenie wątroby typu B - przewlekłe i BNO, świnka, bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu.

W 2021 roku odnotowano zachorowania na chorobę układu oddechowego COVID-19, wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2, rzutujące na pogorszenie się sytuacji zachorowań w powiecie.

W analizowanym okresie na terenie powiatu brodnickiego nie odnotowano chorób zaliczonych z innych stref klimatycznych. Wśród chorób podlegających zgłoszeniu nie odnotowano zachorowań na: cholera, dur brzuszny, dur rzekomy, dur wysypkowy, czerwonkę bakteryjną, kryptosporydiozę, dżumę, tularemię, wąglik, brucelozę, nosaciznę, leptospirozę, jersiniozę pozajelitową, listeriozę, tężec, błonicę, ornitozy, gorączkę plamistą i inne riketsjozy, poliomyelitis, wściekliznę, encefalopatię gąbczastą, gorączkę denga, gorączkę zachodniego Nilu, żółtą gorączkę, wirusowe gorączki krwotoczne, odrę, ospę prawdziwą, pryszczycę, bąblowicę,

malarię, węgrycę, włośnicę, zapalenie opon mózgowych, chorobę wywołaną przez *Haemophilus influenzae* inwazyjny, wrodzone choroby wirusowe, grypę ptaków typu A/H5 lub A/H5N1 u ludzi, SARS - zespół ostrej niewydolności oddechowej oraz zespołu hemolityczno-mocznikowego w przebiegu zakażeń *E. coli*. Zagrożenie zachorowaniami na te choroby nie jest wysokie. Wymagają one jednak utrzymania stałego nadzoru epidemiologicznego.

Wpływ na taki stan mają prowadzone na szeroką skalę działania przeciwepidemiczne pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej tj. prowadzenie stałego monitoringu i nadzoru ostrych porażen wiotkich u dzieci do lat 14 w celu wykluczenia lub potwierdzenia występowania dzikich szczepów wirusa polio, kontynuowanie nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego nad grypą w systemie Sentinel, a także szczepienia ochronne, które charakteryzują się wysokim wykonawstwem, zapewniającym odporność zbiorowiskową, poprawa stanu sanitarnego i technicznego podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych, przestrzeganie procedur zapobiegających zakażeniom oraz wzrost świadomości prozdrowotnej społeczeństwa.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy w 2021 r. systematycznie zamieszczał na stronie internetowej PSSE w Brodnicy, portalu społecznościowym Facebook PSSE w Brodnicy oraz na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Brodnicy informacje na temat sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych występujących na terenie powiatu brodnickiego oraz zasad profilaktyki celem rozpropagowania ich ogółowi społeczności powiatu brodnickiego, udzielał wywiadów odnośnie profilaktyki SARS-CoV-2 oraz grypy w lokalnej telewizji kablowej.

1.1. Choroby zakaźne objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych objętych programem obowiązkowych szczepień ochronnych jest zależna w znacznym stopniu od poziomu wykonawstwa szczepień ochronnych. Poziom uodpornienia dzieci i młodzieży na terenie powiatu brodnickiego utrzymuje się na wysokim poziomie. Ponadto zgodnie z programem obowiązkowych szczepień ochronnych kontynuowano szczepienia zalecane.

Szczepienia ochronne dzieci i młodzieży prowadzone były w 19 punktach szczepień i w 1 punkcie szczepień oddziału neonatologicznego Szpitala w Brodnicy, który w związku ze zmianą ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej został przekazany pod nadzór PPIS w Brodnicy.

Szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenia wykonywane były w 8 placówkach udzielających świadczeń w zakresie profilaktyki poekspozycyjnej i w 1 stacji dializ.

W 2021 r. przeprowadzono 11 kontroli w podmiotach leczniczych. Monitorowano warunki przechowywania preparatów szczepionkowych oraz stosowanie tzw. łańcucha chłodniczego na każdym etapie ich dystrybucji. Stan sanitarny punktów szczepień nadzorowanych przez PSSE nie budził zastrzeżeń, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności preparatów szczepionkowych, personel wykonujący szczepienia legitymował się uprawnieniami.

W 2021 roku odnotowano 4 Niepożądane Odczyny Poszczepienne (2 – łagodne WZWB, COVID-19, 1- poważny COVID-19, 1 – ciężki COVID-19).

W omawianym okresie obserwowano kontynuację korzystnych tendencji w zakresie odnotowanych współczynników zapadalności na choroby zakaźne objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych i tych chorób zakaźnych, w stosunku do których kalendarz szczepień został uzupełniony w ostatnich latach.

Wśród chorób objętych Programem Szczepień Ochronnych sytuacja epidemiologiczna w porównaniu z ubiegłym rokiem była na wyrównanym poziomie. W porównaniu z rokiem ubiegłym odsetek zaszczepionych był niższy, gdyż duży wpływ na wykonawstwo szczepień miało wystąpienie pandemii wywołanej wirusem SARS- CoV-2.

Należy podkreślić, że wysoki poziom zaszczepienia populacji powiatu brodnickiego sprawia, że również osoby nieuodpornione, które nie mogą być poddane szczepieniu z powodu przeciwwskazań czasowych lub stałych korzystają z ochrony, jaką daje istnienie powszechnych programów obowiązkowych szczepień ochronnych.

W 2021 r. nie wystąpiły zachorowania na: poliomyelitis, tężec, odrę, błonicę i Haemophilus influenzae typu b. Od wielu lat na terenie powiatu brodnickiego nie notuje się epidemicznego wzrostu chorób zakaźnych objętych programem obowiązkowych szczepień ochronnych.

a. ospa wietrzna

W stosunku do ubiegłego roku odnotowano spadek zachorowań na ospę wietrzną. Zarejestrowano 89 zachorowań (współczynnik zapadalności – 112,78), tj. o 101 zachorowań mniej niż w 2020 r., w którym zachorowało 190 osób (współczynnik zapadalności 240,11). W dalszym ciągu jest niski procent uodpornienia populacji poprzez szczepienia ochronne zalecane.

Najwięcej zachorowań (86) wystąpiło u dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 14 lat, co stanowiło – 92,10 % ogółu zachorowań na ospę wietrzną (współczynnik zapadalności – 629,53). Współczynnik zapadalności wśród 3 dorosłych osób był znacznie niższy (3,80) od współczynnika zachorowań, jaki wystąpił u dzieci. Na ospę wietrzną chorowały osoby, które nie były uodpornione p/ospie wietrznej, 2 osoby były hospitalizowane, pozostałe osoby leczone ambulatoryjnie.

Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na ospę wietrzną w powiecie brodnickim była korzystna w stosunku do sąsiednich powiatów. Najwyższy współczynnik zapadalności wystąpił w powiecie grudziądzkim – 197,35, najniższy zarejestrowano w powiecie wąbrzeskim – 35,45. Wojewódzki współczynnik zapadalności – 146,00, był wyższy od zarejestrowanego w powiecie brodnickim.

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 1. Rozkład zachorowań na ospę wietrzną wg grup wiekowych w 2021 r.

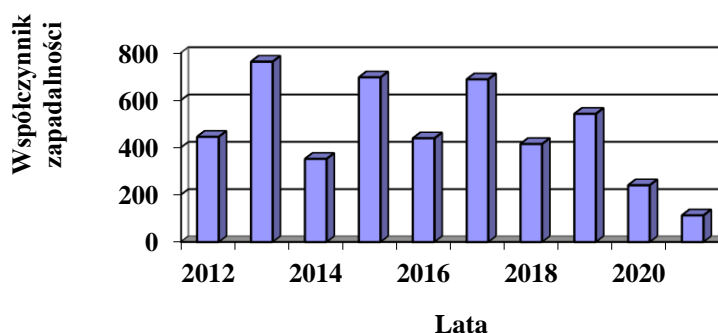
wiek	liczba zachorowań	wiek	liczba zachorowań
0	1	7	6
1	6	8	3
2	2	9	3
3	16	10-14	5
4	14	15-19	1
5	10	25-29	2
6	20		

- wg płci
męska: 54   żeńska: 35
- wg miejsca zachorowania
miasto: 42   wieś: 47

Tabela 2. Liczba zachorowań oraz współczynnik zapadalności na ospę wietrzną w latach 2013-2021 w powiecie brodnickim.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	595	275	546	344	542	327	428	190	89
Współczynnik zapadalności	762,79	351,68	696,46	438,71	688,18	414,65	542,22	240,11	112,78

Wykres 1. Współczynnik zapadalności na ospę wietrzną w latach 2012-2021

W tej jednostce chorobowej zapadalność od dłuższego czasu utrzymuje się na wysokim poziomie. Przyczyną jest brak włączenia szczepień p/ospie wietrznej do programu szczepień obowiązkowych.

W Polsce szczepienia p/ospie wietrznej są nadal zalecanymi. Na terenie powiatu brodnickiego w 2021 r. zaszczepiło się 75 osób (w ubiegłym roku 83 osób).

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są obowiązkowe tylko dla dzieci do ukończenia 12 roku życia: z upośledzeniem odporności o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, z

ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji, zakażone HIV oraz przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią. Obowiązkowym szczepieniom podlegają także dzieci do ukończenia 12 roku życia z otoczenia dzieci określonych powyżej, które nie chorowały na ospę wietrzną oraz inne niż wymienione powyżej, a narażone na zakażenie ze względów środowiskowych, ze względu na czasowe lub stałe przebywanie we wspólnych pomieszczeniach, w tym zwłaszcza w domach opieki długoterminowej, żłobkach i innych instytucjach opiekuńczych.

W dalszym ciągu pracownicy PSSE w Brodnicy propagują wśród społeczeństwa odpłatne, indywidualne szczepienia przeciw ospie wietrznej, a zwłaszcza wśród dzieci ze zmniejszoną odpornością, wrażliwym kobietom w wieku rozrodczym niebędącym w ciąży oraz pracownikom służby zdrowia i nauczycielom. Ze szczepień tych w dalszym ciągu korzysta niewielka liczba społeczeństwa. Wskazane byłoby wprowadzenie szczepień p/ospie wietrznej do obowiązkowego programu szczepień ochronnych, analogicznie jak stopniowo, obowiązkowo uodparniana jest populacja ludzi w zakresie innych jednostek chorobowych - co wpłynęłoby korzystnie na zmniejszenie liczby zachorowań i poprawiłoby radykalnie bardzo niekorzystną sytuację epidemiologiczną w tej jednostce chorobowej.

b. nagminne zapalenie przyusznic

W 2021 r. zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na nagminne zapalenie przyusznic, współczynnik zapadalności wyniósł – 1,27. W ubiegłym roku nie zarejestrowano zachorowania.

W porównaniu do sąsiednich powiatów sytuacja epidemiologiczna była korzystna. Najniższy współczynnik zapadalności wystąpił w powiecie brodnickim – 1,27, a najwyższy w gólsko-dobrzyńskim – 2,24. Wojewódzki współczynnik zapadalności wyniósł – 1,17.

Obowiązkowe szczepienia ochronne p/odrze, śwince i różyczce wykonywane były zgodnie z programem szczepień ochronnych u dzieci w 2 r. ż. Odsetek zaszczepień dzieci wyniósł odpowiednio 86,1%. W 2019 r. wprowadzono dawkę przypominającą szczepionki skojarzonej p/odrze, śwince i różyczce w 6 r. ż. w celu zapewnienia ochrony dzieciom przed rozpoczęciem nauki. Szczepienie przypominające MMR jest realizowane w dwóch rocznikach tj. w 6 r. ż do czasu osiągnięcia przez 6-latkę 10 r. ż. oraz w 10 r. ż. Odsetek zaszczepień dzieci wyniósł odpowiednio: 68,2%, 78,1%.

Z uwagi na rozszerzenie szczepień p/odrze, śwince i różyczce na większą populację dzieci w ramach obowiązkowego programu szczepień ochronnych oraz w związku z utrzymującym się wysokim stopniem zaszczepienia poszczególnych roczników można spodziewać się dalszego ograniczenia liczby zachorowań na świnkę w powiecie brodnickim.

c. krztusiec

W analizowanym okresie podobnie jak w roku ubiegłym nie odnotowano zachorowania na krztusiec.

W porównaniu do sąsiednich powiatów sytuacja epidemiologiczna była korzystna. Zachorowanie na krztusiec zanotowano w powiecie wąbrzeskim, współczynnik zapadalności – 2,95. Współczynnik zapadalności województwa kujawsko-pomorskiego wyniósł – 0,29.

Poziom zaszczepienia przeciw krztuścowi w 2021 r. wyniósł: w pierwszym roku życia – 51,2 %, w drugim roku życia – 98,2 %, w szóstym roku życia – 69,8 %.

W celu przekazania wiarygodnych, rzetelnych i przystępnych informacji na temat szczepień ochronnych zapobiegających chorobom zakaźnym przy każdej kontroli z wykonawstwa szczepień ochronnych przekazywane są informacje na temat szczepień ochronnych zapobiegających chorobom zakaźnym, co jest udokumentowane w protokołach z kontroli.

W mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej PSSE w Brodnicy na bieżąco umieszczane i udostępniane były informacje na temat szczepień.

1.2 . Inne choroby wysypkowe wieku dziecięcego

W roku 2021 odnotowano znaczny spadek zachorowań na płonicę – 3 przypadki, współczynnik zapadalności – 3,80. W ubiegłym roku zarejestrowano 12 zachorowań, współczynnik zapadalności – 15,17.

W porównaniu do sąsiednich powiatów sytuacja epidemiologiczna była bardzo korzystna. Najwyższy współczynnik zapadalności wystąpił w powiecie rypińskim – 13,89, najniższy w powiecie brodnickim – 3,80. Wojewódzki współczynnik zapadalności był wyższy od współczynnika w powiecie brodnickim i wyniósł – 8,08.

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 3. Rozkład zachorowań na płonicę wg grup wiekowych

wiek	liczba zachorowań
1	1
2	1
3	1

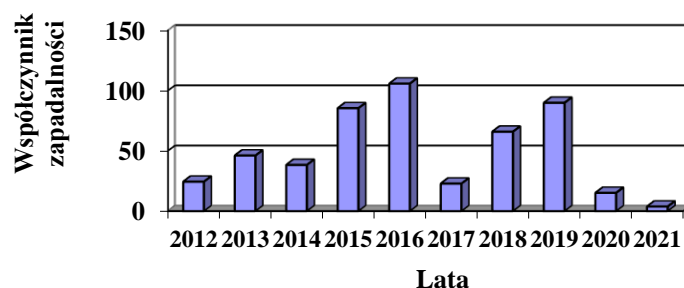
- wg płci
męska: 2   żeńska: 1
- wg miejsca zachorowania
miasto: 1   wieś: 2

Wszystkie zarejestrowane przypadki tej choroby były sklasyfikowane jako możliwe, rozpoznane wyłącznie na podstawie objawów klinicznych, wszystkie osoby chore leczone były ambulatoryjnie.

Tabela 4. Liczba zachorowań oraz współczynnik zapadalności na płonicę w latach od 2013 do 2021 r. w powiecie brodnickim.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	36	30	67	83	18	52	71	12	3
Współczynnik zapadalności	46,15	38,37	85,46	105,85	22,85	65,94	89,95	15,17	3,80

Wykres 2. Współczynnik zapadalności na płoninę w powiecie brodnickim w latach 2012-2021.

1.3. Zatrucia i zakażenia pokarmowe wywołane przez czynniki biologiczne

W 2021 r. nie zanotowano zachorowań na dur brzuszny, dury rzekome A; B; C, czerwonkę bakteryjną.

a. bakteryjne zatrucia i zakażenia pokarmowe

W zakresie bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych, gdzie czynnikiem etiologicznym była Salmonella, zarejestrowano wzrost zachorowań w porównaniu z rokiem ubiegłym – 40 zachorowań, współczynnik zapadalności – 50,69, hospitalizowano 39 osób (w ubiegłym roku odnotowano 9 zachorowań).

Podobnie, jak w latach ubiegłych dominującym czynnikiem etiologicznym były odzwierzęce typy pałeczek Salmonella: Salmonella spp., z gr. C, z gr. D, Enteritidis oraz Yersinia enterocolitica. Zachorowania miały charakter zarówno sporadyczny, jak i w ogniskach. Zarejestrowano 4 ogniska domowe, liczba zachorowań w ogniskach chorób przenoszonych drogą pokarmową – 9.

Identyfikowanymi nośnikami w zatruciach pokarmowych były: potrawy z dodatkiem surowych jaj, niedopieczone mięso, owoce spożywane bez uprzedniego mycia. W 27 przypadkach nie ustalono nośnika zatrucia pokarmowego.

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 5. Rozkład zachorowań – zatrucia pokarmowe o etiologii salmonellozowej wg wieku.

wiek	liczba zachorowań	wiek	liczba zachorowań
0	4	9	1
1	3	10-14	2
2	3	15-19	3
3	1	35-39	4
4	1	40-44	1
6	4	45-49	3
7	2	55-59	2
8	2	+60	4

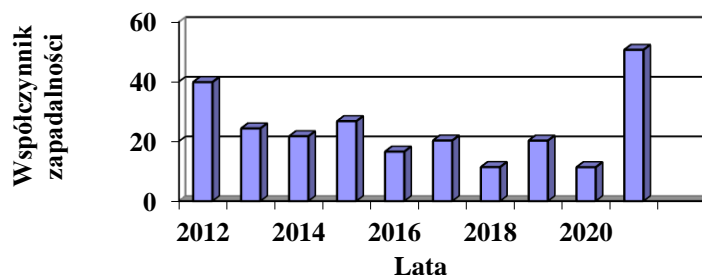
2. wg płci
męska: 21 żeńska: 19

- wg miejsca zachorowania
miasto: 21 wieś: 19

Tabela 6. Liczba zachorowań oraz współczynniki zapadalności na zatrucia pokarmowe o etiologii salmonelozowej w latach od 2013 do 2021 r. w powiecie brodnickim.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	19	17	21	13	16	9	18	9	40
Współczynnik zapadalności	24,36	21,74	26,79	16,58	20,31	11,41	22,80	11,37	50,69

Wykres 3. Współczynnik zapadalności na zatrucia pokarmowe o etiologii salmonelozowej

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie tej jednostki chorobowej w porównaniu z sąsiednimi powiatami była niekorzystna. Najwyższy współczynnik zapadalności zarejestrowano w powiecie brodnickim – 50,69, a najniższy w powiecie wąbrzeskim – 17,73. Współczynnik zapadalności województwa kujawsko-pomorskiego – 21,42.

Potrawy sporządzone z surowców pochodzenia zwierzęcego w dalszym ciągu są głównym nośnikiem zatruc pokarmowych. Główną przyczyną zatruc i zakażeń pokarmowych spowodowanych tymi drobnoustrojami jest (niedogotowany/niedopieczony) drób lub inne mięso, niepasteryzowane mleko krowie i kozie oraz ich przetwory.

W zakresie innych bakteryjnych zakażeń jelitowych i zatruc pokarmowych zanotowano również wzrost liczby zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile* – 35 (współczynnik zapadalności – 44,35, w ubiegłym roku zarejestrowano 14 zachorowań (współczynnik zapadalności 17,70). W 2021 r. odnotowano 1 inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Yersinia enterocolitica* lub pseudotuberculosis, współczynnik zapadalności 1,27. Nie wystąpiły zatrucia jadem kiełbasianym.

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 7. Rozkład zachorowań wywołanych *Clostridium difficile* wg wieku.

wiek	liczba zachorowań
7	1
20-24	1
45-49	1
50-54	2
55-59	2
60 i >	26

- wg płci
męska: 15   żeńska: 20
- wg miejsca zachorowania
miasto: 21   wieś: 14

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie innych bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile* w porównaniu z sąsiednimi powiatami była korzystna. Najniższy współczynnik zapadalności odnotowano w powiecie golubsko-dobrzyńskim – 6,72. Najwyższy współczynnik zapadalności zanotowano w powiecie grudziądzkim – 75,22. Współczynnik zapadalności województwa kujawsko-pomorskiego był wyższy i wyniósł – 66,89.

W ostatnich latach czynnikami etiologicznymi innych bakteryjnych zakażeń jelitowych i zatruc pokarmowych są głównie beztlenowe laseczki *Clostridioides difficile*.

W 2021 r. beztlenowe laseczki *Clostridioides difficile* były głównie przyczyną zarejestrowanych zachorowań – dotyczyły mężczyzn i kobiet. Do wystąpienia zachorowań przyczyniły się: stosowana antybiotykoterapia, choroby współistniejące, podeszły wiek, 34 chore osoby były hospitalizowane. Zarejestrowano 2 ogniska szpitalne *Clostridioides difficile*.

b. wirusowe zakażenia jelitowe

Na terenie powiatu brodnickiego w 2021 r. nie wykazano zatruc i zakażeń pokarmowych o etiologii bakteryjnej. Znaczący wzrost wykazały zakażenia o etiologii wirusowej zwłaszcza u dzieci do lat 2.

Zarejestrowano wzrost zachorowań w porównaniu z ubiegłym rokiem - 119, w 2020 r. – 64 zachorowania.

W porównaniu do sąsiednich powiatów sytuacja epidemiologiczna w zakresie tej jednostki chorobowej była niekorzystna, najwięcej zachorowań zarejestrowano w powiecie brodnickim – 119, natomiast najmniej wystąpiło w powiecie wąbrzeskim – 25.

W pobranych próbach kału badanego materiału biologicznego od chorych w 39 przypadkach stwierdzono obecność rotawirusów (w ubiegłym roku w 16 przypadkach), w 30 - norowirusów (w 2020 r.- 10), w 14 - adenowirusów (w 2020 r.- 1), w 36 przypadkach nie określono czynnika etiologicznego (w ubiegłym roku w 37 przypadkach).

Zachorowania wśród dzieci do 2 lat stanowiły 49,58% ogółu zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe.

Hospitalizowano 81 osób. Hospitalizowane osoby miały wykonane badania.

Liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone, może świadczyć o tym, iż lekarze podstawowej opieki zdrowotnej odступują od diagnostyki mikrobiologicznej. Jak najbardziej wskazane byłoby dalsze kontynuowanie badań diagnostycznych w kierunku zakażeń rotawirusowych i norowirusowych w przypadku wystąpienia choroby biegunkowej.

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 8. Rozkład zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wg wieku.

wiek	liczba zachorowań	wiek	liczba zachorowań
0	23	9	1
1	36	10-14	2
2	16	20-24	2
3	7	25-29	1
4	7	30-34	1
5	2	35-39	1
6	3	40-44	1
7	3	45-49	3
8	2	60 i >	8

- wg płci
męska: 70   żeńska: 49
- wg miejsca zachorowania
miasto: 64   wieś: 55

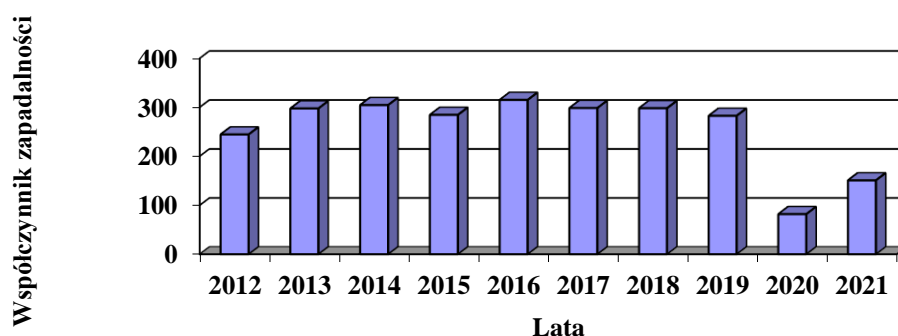
Wprowadzona w latach 2004-2006 szczepionka przeciwrotawirusowa może w znacznym stopniu zmniejszyć zachorowalność na tę jednostkę chorobową. W Polsce szczepienia te są wyłącznie szczepieniami zalecanymi. W 2021 r. wprowadzono obowiązkowe szczepienia przeciwko rotawirusom. W powiecie brodnickim w 2021 r. zaszczepiono 532 dzieci szczepionką przeciwrotawirusową (w 2020 r. - 198).

W celu dalszego zmniejszenia liczby zachorowań wśród społeczeństwa na każdej kontroli w podmiotach leczniczych wszystkim świadczeniodawcom przypomina się o konieczności informowania pacjentów o możliwości skorzystania ze szczepień zalecanych. Podobną rolę pełnią informacje Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brodnicy o dobrodziejstwie szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych przekazywane społeczności powiatu brodnickiego poprzez media lokalne, poprzez stronę internetową oraz media społecznościowe Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brodnicy, a także wystąpienia PPIS w Brodnicy na posiedzeniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego Starostwa Powiatowego w Brodnicy.

Tabela 9. Liczba zachorowań oraz współczynniki zapadalności na wirusowe zakażenia jelitowe w latach 2013-2021 r. w powiecie brodnickim.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	232	238	223	247	235	235	223	64	119
Współczynnik zapadalności	297,43	304,36	284,45	315,01	298,38	297,98	282,51	81,92	150,80

Wykres 4. Współczynnik zapadalności na wirusowe zakażenia jelitowe w latach 2012-2021 w powiecie brodnickim.

c. biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2

W zakresie tej jednostki chorobowej na terenie powiatu brodnickiego zarejestrowano spadek zachorowań, w 2021 r. odnotowano 15 zachorowań, współczynnik zapadalności – 900,36 (w ubiegłym roku zarejestrowano 16 przypadków, współczynnik zapadalności – 595,68). Z ogółu zachorowań (45) na biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu 33,33% stanowiły dzieci do lat 2 (w 2020 r. stanowiła 41,03 %).

Ogółem hospitalizowano 29 osób, w tym dzieci do lat 2 - 10, wykonano badania mikrobiologiczne i wirusologiczne - wyniki ujemne.

Sytuacja epidemiologiczna tej jednostki chorobowej w powiecie brodnickim była niekorzystna. Najwyższy współczynnik zapadalności zanotowano w powiecie grudziądzkim – 78,94, najniższy w powiecie rypińskim – 9,26. Wojewódzki współczynnik zapadalności był niższy od współczynnika zapadalności powiatu brodnickiego.

Należy zauważyć, że do zakażeń i zatruc pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2 dochodzi niemal wyłącznie w środowisku domowym. Zakażenia i zatrucia pokarmowe nie wystąpiły u dzieci objętych opieką w formie zinstytucjonalizowanej np. w klubikach malucha, ponieważ liczba dzieci tam przebywających jest niewielka oraz jest przestrzegany reżim sanitarny. Dużą rolę spełnia tu oświata zdrowotna poprzez kształtowanie właściwych zachowań prozdrowotnych.

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 10. Rozkład zachorowań na biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 wg wieku

wiek	liczba zachorowań	wiek	liczba zachorowań
0	5	15-19	1
1	10	20-24	1
2	9	25-29	1
3	4	30-34	1
4	4	35-39	1
5	2	46-49	1
6	2	60 i >	1
10-14	2	15-19	1

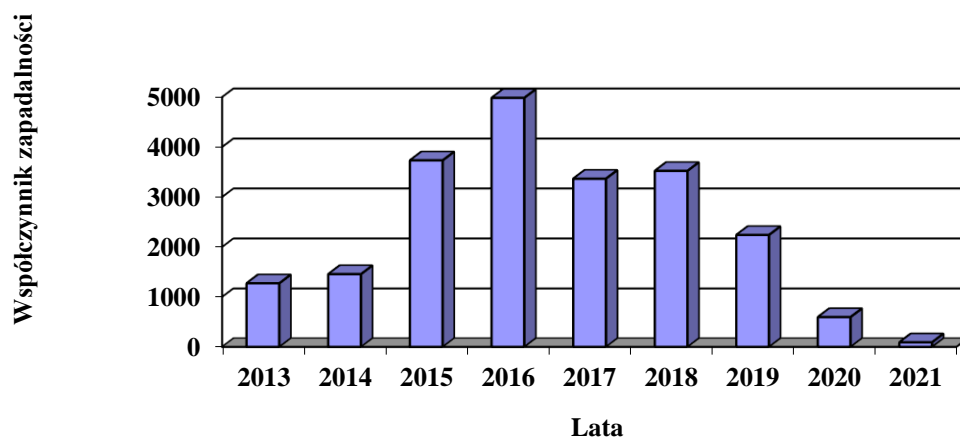
- wg płci
męska: 29   żeńska: 16

- wg miejsca zachorowania
miasto: 23   wieś: 22

Tabela 11. Liczba zachorowań oraz współczynnik zapadalności na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 w latach 2014-2020 w powiecie brodnickim.

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	38	63	85	60	63	40	16	15
Współczynnik zapadalności	1455,94	3732,23	4982,41	3365,11	3521,52	2239,64	595,68	90,36

Wykres 5. Współczynnik zapadalności na biegunkę i zapalenia żołądkowo-jelitowe u dzieci do lat 2 w latach 2013-2021 w powiecie brodnickim.

d. inwazyjne choroby przewodu pokarmowego

W omawianym roku podobnie jak w roku poprzednim nie zarejestrowano zachorowań na inwazyjną chorobę przewodu pokarmowego wywołaną przez wiciowca *Lamblię*.

Zachorowania wystąpiły jedynie w powiecie grudziądzkim i rypińskim, współczynnik zapadalności analogicznie – 2,23 i 2,32. Wojewódzki współczynnik zapadalności – 0,44.

W powiecie brodnickim, podobnie jak w powiatach sąsiednich, nie wystąpiły zachorowania na włośnicę.

e. wirusowe zapalenie wątroby typu A

W 2021 roku podobnie jak 2020 w powiecie brodnickim nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A.

Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A nie zarejestrowano w powiatach sąsiadujących z powiatem brodnickim. Wojewódzki współczynnik zapadalności – 0,19.

W 2021 r. na terenie powiatu brodnickiego ze szczepień zalecanych przeciw wzv typu A skorzystały 2 osoby (w 2020 r. - 15 osób). W dalszym ciągu z tych szczepień korzysta znikoma liczba ludności, co może stanowić zagrożenie w przyszłości dla niezaszczepionej populacji.

Zatrucia pokarmowe stanowią nadal problem, utrzymują się na niezmiennym poziomie, szczególnie wirusowe zakażenia jelitowe. W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusowych zakażeń jelitowych oraz zatruc i zakażeń pokarmowych bakteryjnych (będących wykładnikiem stanu higieny żywności i żywienia) sukcesywnie w mediach społecznościowych, na stronie internetowej PSSE w Brodnicy, jak również w lokalnej prasie oraz podczas wykonywania wywiadów epidemiologicznych przypomina się o konieczności zachowania higieny osobistej, zwłaszcza mycia rąk oraz higieny przygotowywania posiłków, a także przekazywane są podstawowe wiadomości o chorobach szerzących się drogą pokarmową.

W 2021 r. wdrożona i kontynuowana była również akcja „Bezpieczne wakacje 2021” oraz akcja „Uroczystości komunijne bez zatruc pokarmowych” mająca na celu rozpowszechnienie wiedzy na temat zatruc pokarmowych. Informacje na ww. temat zostały zamieszczone na portalu społecznościowym Facebook PSSE w Brodnicy.

Zachorowania na zakaźne choroby przewodu pokarmowego są miernikiem stanu sanitarnego, jak i przestrzegania przez społeczeństwo zasad higieny.

1.4. Choroby przenoszone przez naruszenie ciągłości tkanek ze szczególnym uwzględnieniem WZW typ B, WZW typ C, HIV/AIDS

a. WZW typ B, WZW typ C

Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby nie uległa istotnym zmianom. Rejestrowano wyłącznie przypadki przewlekłe, w których do zakażenia doszło prawdopodobnie wcześniej.

W 2021 r. zarejestrowano 5 przypadków WZW typu C, współczynnik zapadalności – 6,34 (w 2020 r. zarejestrowano 4 przypadki wirusowego zapalenia wątroby, współczynnik zapadalności 5,06).

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 12. Rozkład zachorowań na WZW typu C wg wieku

wiek	liczba zachorowań
25-29	1
30-34	2
40-44	1
55-59	1

- wg płci
męska: 1   żeńska: 4
- wg miejsca zachorowania
miasto: 2   wieś: 3

Odnotowano 8 zachorowania na WZW typu B - BNO, współczynnik zapadalności – 10,14, analogiczne w 2020 r. – 5 zachorowań, współczynnik zapadalności – 6,32.

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 13. Rozkład zachorowań na WZW typu B wg wieku

wiek	liczba zachorowań
25-29	1
30-34	1
35-39	1
40-44	2
50-54	1

- wg płci
męska: 5   żeńska: 3
- wg miejsca zachorowania
miasto: 6   wieś: 2

W porównaniu do sąsiednich powiatów sytuacja epidemiologiczna tej jednostki chorobowej była porównywalna. Najwyższy współczynnik zapadalności wystąpił w powiecie grudziądzkim, najniższy w powiecie golubsko-dobrzyńskim. Wojewódzki współczynnik zapadalności był niższy.

Z przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych wynika, że większość zakażeń wirusami hepatotropowymi należy wiązać z zabiegami medycznymi wykonywanymi w placówkach służby zdrowia.

Wskazane byłyby rutynowe badania pacjentów, w kierunku WZW typu C, jak również i WZW typu B, co zwiększyłyby wykrywalność tej jednostki chorobowej i wpłynęłyby na skuteczniejsze leczenie oraz stopniową poprawę sytuacji epidemiologicznej populacji w tym zakresie.

Z uwagi na brak swoistych metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych, jedynie działania nieswoiste polegające na wdrażaniu i utrzymywaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń medycznych oraz innych zabiegów przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek, jak również systematyczne prowadzenie na szeroką skalę działań edukacyjnych w tym zakresie wśród pracowników szczególnie narażonych na ekspozycję zakażeń HBV oraz HCV, tj. pracowników służby zdrowia, Komendy Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej, Komendy Powiatowej Policji oraz zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuaży itp. mogą zapobiec szerzeniu się zachorowań na WZW C.

Podczas podejmowanych działań epidemiologicznych w otoczeniu chorego pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przypominają o podstawowych drogach szerzenia się zakażeń wirusem HBV i HCV oraz metodach zapobiegania, zwalczania i możliwości skorzystania ze szczepień zalecanych przeciw WZW typu B.

Pacjenci w placówkach służby zdrowia systematycznie informowani są o możliwości skorzystania ze szczepień zalecanych p/WZW typu B.

Wzrasta liczba osób zaszczepionych p/WZW typu B, z uwagi na objęcie obowiązkowym programem szczepień ochronnych dzieci i młodzieży oraz osób szczególnie narażonych na zakażenie.

Obowiązkowe szczepienia przeciw wzw typ B realizowane są wśród dzieci w pierwszym roku życia. Odsetek zaszczepienia wyniósł 85,8 %. W 2021 r. w ramach szczepień zalecanych zaszczepiło się 204 mieszkańców powiatu brodnickiego (w 2020 r. - 378).

b. nowo wykryte zakażenia HIV

W 2021 r. na terenie powiatu brodnickiego nie zarejestrowano przypadku nowo wykrytego zakażenia HIV.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy przypomina społeczeństwu o dobrodziejstwie szczepień przeciwko chorobom zakaźnym szerzącym się drogą naruszenia ciągłości tkanek, wystosowując informacje w tym zakresie m.in. do miejscowych władz samorządowych, prasy, biur podróży i świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne. Co roku w prasie lokalnej ukazują się wiadomości o podstawowych metodach zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych szerzących się drogą naruszenia ciągłości tkanek.

W 2021 r. realizowana była interwencja „Szczęśliwy powrót z wakacji” w placówce letniego wypoczynku. Zamieszczono informacje na portalu społecznościowym Facebook PSSE w Brodnicy.

1.5. Inwazyjne zakażenia wywołane przez *Streptococcus pyogenes*, *Streptococcus pneumoniae*, *Neisseria meningitidis*, *Haemophilus influenzae*

a. *Streptococcus pyogenes*

W odniesieniu do roku 2021 odnotowano spadek poziomu zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pyogenes* - 1, współczynnik zapadalności – 1,27 (w roku ubiegłym 6 zachorowań, współczynnik zapadalności – 7,58).

Zachorowanie dotyczyło jednostki chorobowej róży, chory był hospitalizowany.

W porównaniu do sąsiednich powiatów sytuacja epidemiologiczna tej jednostki chorobowej była korzystna. Najwyższy współczynnik zapadalności zanotowano w powiecie grudziądzkim – 20,11, najniższy w powiecie brodnickim – 1,27. Współczynniki zapadalności województwa kujawsko-pomorskiego był wyższy i wyniósł – 6,52.

Rozkład zachorowania kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 14. Zachorowania na *Streptococcus pyogenes* wg wieku

wiek	liczba zachorowań
35-39	1

- wg płci chorych
męska: 1   żeńska: 0
- wg miejsca zachorowania
miasto: 0   wieś: 1

b. *Streptococcus pneumoniae*

W 2021 r. nie odnotowano zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae* inwazyjny. W ubiegłym roku również nie odnotowano zachorowań.

Zachorowanie odnotowano w powiecie grudziądzkim – 14, rypińskim – 1 i wąbrzeskim – 1, analogicznie współczynnik zapadalności – 5,21, 2,32 i 2,95. Wojewódzki współczynnik zapadalności wyniósł – 2,29.

Jedyną skuteczną metodą zapobiegania zakażeniom pneumokokowym jest szczepienie ochronne. W powiecie brodnickim w 2021 r. profilaktycznie zaszczepiło się szczepionką zalecaną p/zakażeniami wywołanymi przez *Streptococcus pneumoniae* 138 osób (w 2020 r. – 197 osób).

Wszystkie dzieci urodzone od 01.01.2017 r. szczepione są obowiązkowo przeciw inwazyjnym zakażeniom wywołanym przez *Streptococcus pneumoniae*.

c. *Neisseria meningitidis*, *Haemophilus influenzae*

W 2021 r. nie zanotowano zakażenia wywołanego przez *Neisseria meningitidis* – pociąg. W analogicznym okresie roku ubiegłego również nie zarejestrowano zachorowania.

W powiecie brodnickim w 2021 r. profilaktycznie zaszczepiło się szczepionką zalecaną p/zakażeniom wywołanym przez *Neisseria meningitidis* 140 osób (w 2020 r. - 145 osób).

W 2021 r. w powiecie brodnickim nie odnotowano zakażenia wywołanego przez *Haemophilus influenzae*.

Po wprowadzeniu do kalendarza szczepień obowiązkowych szczepień dzieci przeciwko *Haemophilus influenzae* typu b (Hib) zaobserwowano na terenie powiatu brodnickiego spadek liczby zachorowań na choroby inwazyjne wywołane przez ten patogen.

W powiecie brodnickim w 2021 r. zgodnie z obowiązkowym programem szczepień ochronnych zaszczepiono p/zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b w pierwszym roku życia – 51,2% populacji, a w drugim roku życia – 98,2%.

Choroba meningokokowa nie wystąpiła w powiecie brodnickim, pojedyncze przypadki wystąpiły w 2 sąsiadujących powiatach. W województwie kujawsko-pomorskim współczynnik zapadalności na choroby meningokokowe inwazyjne wynosił ogółem - 0,24 oraz na choroby wywołane przez bakterię *Haemophilus influenzae* inwazyjną – 0,19.

1.6. Neuroinfekcje

Od wielu lat notuje się spadkową tendencję zachorowań na zapalenie opon mózgowych i mózgu.

a. wirusowe zapalenie opon mózgowych oraz inne wirusowe zapalenie mózgu

Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na te zakaźne jednostki chorobowe była korzystna. W 2021 r. nie odnotowano zachorowań w powiecie brodnickim. W 2020 r. odnotowano 2 zachorowania na wirusowe zapalenie opon mózgowych, współczynnik zapadalności – 2,53.

Od szeregu lat odnotowuje się spadkową i wyrównaną tendencję zachorowań na zapalenie opon mózgowych i mózgu.

W powiecie rypińskim odnotowano 1 przypadek wirusowego zapalenia mózgu, współczynnik zapadalności – 2,30, natomiast wojewódzki współczynnik zapadalności – 0,14.

W powiecie grudziądzkim i wąbrzeskim odnotowano 1 przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowych, inne określone i nieokreślone, współczynnik zapadalności – 0,74 i 2,95, natomiast wojewódzki współczynnik zapadalności – 0,39.

b. bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu

W 2021 r. odnotowano 1 zachorowanie na bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, współczynnik zapadalności 1,27. W ubiegłym roku nie odnotowano zachorowania na bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu.

W sąsiednich powiatach w 2021 r. nie odnotowano zachorowań na bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu, nieokreślone. Wojewódzki współczynnik zapadalności wyniósł 0,24.

c. zapalenie opon mózgowych inne i nie określone

W bieżącym roku nie zarejestrowano przypadków zachorowań na zapalenie opon mózgowych, podobnie jak w roku 2020.

Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na tę zakaźną jednostkę chorobową była korzystna w porównaniu do dwóch sąsiednich powiatów (powiat grudziądzki – 1, powiat rypiński -1), w powiecie golubsko-dobrzyńskim i wąbrzeskim nie odnotowano zachorowań. Wojewódzki współczynnik zapadalności – 1,12.

d. zapalenie mózgu inne i nieokreślone

W 2021 roku na terenie powiatu brodnickiego nie zarejestrowano przypadku zachorowania na zapalenie mózgu inne i nieokreślone. W ubiegłym roku odnotowano 1 zachorowanie.

Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na tę zakaźną jednostkę chorobową była porównywalna do powiatu grudziądzkiego, rypińskiego i wąbrzeskiego - zachorowań nie odnotowano. 1 zachorowanie odnotowano w powiecie golubsko-dobrzyńskim, współczynnik zapadalności – 2,24. Wojewódzki współczynnik zapadalności – 0,19.

1.7. Encefalopatie gąbczaste

W 2021 r., jak i w ubiegłym roku nie wystąpiły zachorowania na chorobę Creutzfeldta-Jacoba (CJD).

W sąsiednich powiatach nie odnotowano zachorowań na tę jednostkę chorobową, w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano 2 zachorowania, współczynnik zapadalności – 0,10.

1.8. Mikobakteriozy – inne i BNO

W 2021 r. nie zarejestrowano przypadku zachorowania na tę jednostkę chorobową, podobnie jak w roku ubiegłym.

Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na tę jednostkę chorobową w porównaniu do sąsiednich powiatów była porównywalna, nie zarejestrowano zachorowania. Wojewódzki współczynnik zapadalności wyniósł – 0,34.

1.9. Choroby odzwierzęce

a. borelioza

Na terenie powiatu brodnickiego w 2021 r. zmniejszyła się liczba zachorowań na boreliozę z Lyme. W roku 2021 odnotowano 7 zachorowań na tą chorobę, współczynnik zapadalności – 8,87 (w 2020 r. zarejestrowano 16 zachorowań, współczynnik zapadalności – 20,22).

Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na tę jednostkę chorobową w porównaniu do sąsiednich powiatów była korzystna. Najwyższy współczynnik zapadalności wystąpił w powiecie grudziądzkim – 49,15, najniższy współczynnik wystąpił w powiecie brodnickim – 8,87. Wojewódzki współczynnik zapadalności był wyższy i wyniósł – 25,31.

Jedna osoba była hospitalizowana, pozostałe osoby leczone ambulatoryjnie na podstawie objawów klinicznych (rumień wędrujący, przypadki potwierdzone). We wszystkich zachorowaniach wektorem zakażenia były kleszcze. Miejscem narażenia były lasy, łąki, parki, działki ogrodowe na terenie gminy i miasta Brodnicy, Górzna, Jabłonowa Pomorskiego.

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 15. Rozkład zachorowań na boreliozę wg wieku

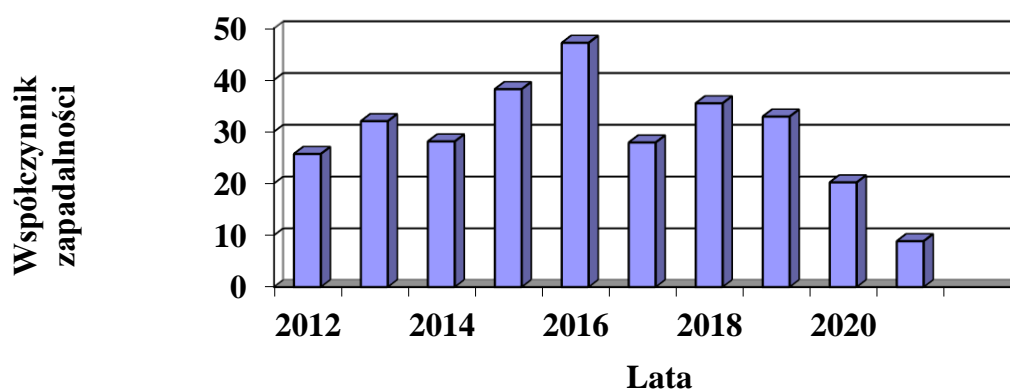
wiek	liczba zachorowań
25-29	1
35-39	1
50-54	1
60 i >	4

- wg płci chorych
męska: 4   żeńska: 3
- wg miejsca zachorowania
miasto: 4   wieś: 3

Tabela 16. Liczba zachorowań i współczynnik zapadalności na boreliozę z Lyme w latach 2013-2021 w powiecie brodnickim

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	25	22	30	37	22	28	26	16	7
Współczynnik zapadalności	32,05	28,13	38,27	47,19	27,93	35,51	32,94	20,22	8,87

Wykres 6. Współczynnik zapadalności na boreliozę z Lyme w latach 2012-2021

Podczas dochodzeń epidemiologicznych zalecano chorym kontrolować skórę ciała i głowy, zastosować intensywny prysznic po powrocie z lasu, szybko i ostrożnie usunąć przyssanego kleszcza z powierzchni skóry, a podczas przebywania na terenach bytowania kleszczy stosować środki ochrony osobistej i preparaty chemiczne odstrasżające te pajęczaki.

Przeciwno boreliozie nie ma szczepionki, co potęguje problem i skutecznie uniemożliwia szybkie jego opanowanie. Ważne jest tym bardziej po stronie lekarskiej wczesne rozpoznawanie i skuteczne leczenie w początkowej fazie choroby.

W związku z brakiem możliwości uodpornienia czynnego przeciw boreliozie co roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy poprzez lokalne media oraz informacje zawarte na stronie internetowej PSSE oraz Starostwa Powiatowego w Brodnicy przypomina społeczeństwu o przestrzeganiu podstawowych zasad i ochronie przed kleszczami podczas przebywania w lasach, na polach, łąkach i działkach rekreacyjnych.

W ramach wdrażanej przez pion Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia akcji „Bezpieczne wakacje 2021”, jak również krajowego programu „Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami” rozpowszechniana była wiedza na temat zapobiegania boreliozie i odkleszczowemu zapaleniu mózgu wśród dzieci z placówek oświatowo-wychowawczych.

Informacje na temat zachorowań w powiecie brodnickim na boreliozę oraz metod profilaktyki, a także kleszczowego zapalenia mózgu wywołanego również przez kleszcze z podaniem objawów chorobowych i metod zapobiegania ukazały się na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Brodnicy oraz na portalu społecznościowym Facebook PSSE w Brodnicy.

b. kleszczowe zapalenie mózgu

W 2021 r. oraz w 2020 r. nie wystąpiły zachorowania na tę jednostkę chorobową.

W sąsiednich powiatach nie odnotowano zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu.

W województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowano 1 przypadek tej jednostki chorobowej, współczynnik zapadalności – 0,05.

W powiecie brodnickim w 2020 r. zaszczepiło się profilaktycznie 34 osób p/kleszczowemu zapaleniu mózgu (w 2020 r. - 71 osób).

1.10. Gruźlica

Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na gruźlicę w 2021 r. uległa poprawie w stosunku do roku 2020. Zarejestrowano 4 zachorowania, współczynnik zapadalności – 5,07 (2020 r. -współczynnik zapadalności 8,85).

Rozkład zachorowań kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 17. Rozkład zachorowań na gruźlicę w 2021 r. wg wieku

wiek	liczba zachorowań
45-49	1
50-54	1
55-59	1
60 i >	1

- wg płci chorych
męska: 2   żeńska: 2

- wg miejsca zachorowania
miasto: 2   wieś: 2

Wszystkie przypadki zachorowania były nowo zarejestrowane. Przypadki sklasyfikowano jako gruźlicę płuc potwierdzoną laboratoryjnie.

Nadzorem epidemiologicznym objęto 9 osób ze styczności z chorymi na gruźlicę. Osobom wykonano zdjęcia RTG płuc. Wyniki badań radiologicznych klatki piersiowej nie wykazały zmian na płucach.

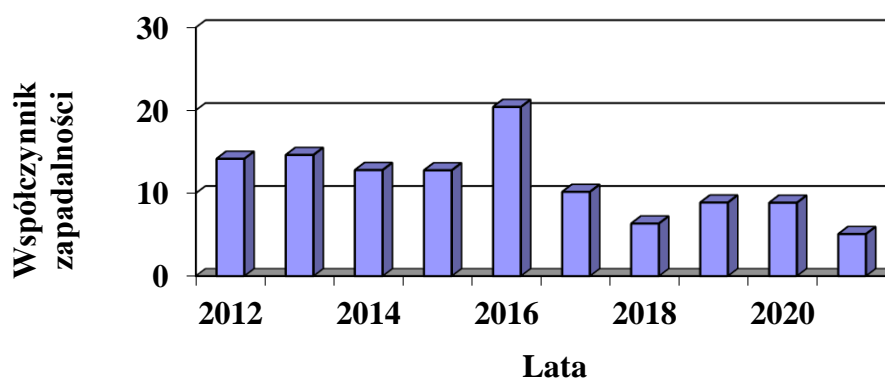
Współpraca z lekarzami placówek leczniczych powiatu brodnickiego jest dobra, pisemnie lub telefonicznie powiadamiają oni PSSE w Brodnicy o przeprowadzonych wynikach badań osób z kontaktu.

Najważniejszą metodą zapobiegania szerzenia się gruźlicy w społeczeństwie jest wczesne wykrycie choroby i natychmiastowe leczenie.

Tabela 18. Liczba zachorowań i współczynnik zapadalności na gruźlicę w latach 2013-2021 w powiecie brodnickim

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	11	10	10	16	8	5	7	7	4
Współczynnik zapadalności	14,61	12,79	12,76	20,40	10,16	6,34	8,87	8,85	5,07

Wykres 7. Współczynnik zapadalności na gruźlicę w latach 2012-2021

Swoistą metodą zapobiegania gruźlicy jest stosowanie od 80 lat XX w. szczepienia BCG. W 2021 r. zaszczepiono p/gruźlicy szczepionką BCG – 99,4% noworodków, a w ubiegłym roku 99,5%.

Czynnikami ryzyka szerzenia się gruźlicy oraz pojawiania się szczególnie groźnego zjawiska lekooporności prątków gruźlicy są:

- przerywanie leczenia gruźlicy przed jej zaleceniem przez chorego,
- prowadzenie leczenia gruźlicy bez mikrobiologicznej weryfikacji lekooporności prątków gruźliczych,
- stosowanie leczenia przeciwprątkowego niezgodnie z rekomendacjami dot. zalecanych schematów leczenia i wielkości dawek leków przeciwprątkowych.

1.11. Choroby przenoszone drogą płciową

W 2021 r. na terenie powiatu brodnickiego zarejestrowano 1 zachorowanie na kiłę, współczynnik zapadalności – 1,27. Analogiczne w roku ubiegłym nie odnotowano zachorowania.

W powiecie golubsko-dobrzyńskim odnotowano 1 zachorowanie na kiłę późną, współczynnik zapadalności wyniósł – 2,24, w powiecie grudziądzkim odnotowano 3 zachorowania na kiłę wczesną, współczynnik zapadalności – 2,23.

1.12. Grypa i zachorowania grypopochodne

W 2021 roku podobnie jak w 2020 roku na terenie powiatu brodnickiego nie wystąpiły zachorowania na grypę potwierdzone laboratoryjnie.

Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę zgłaszane były przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w tygodniowych meldunkach MZ-55.

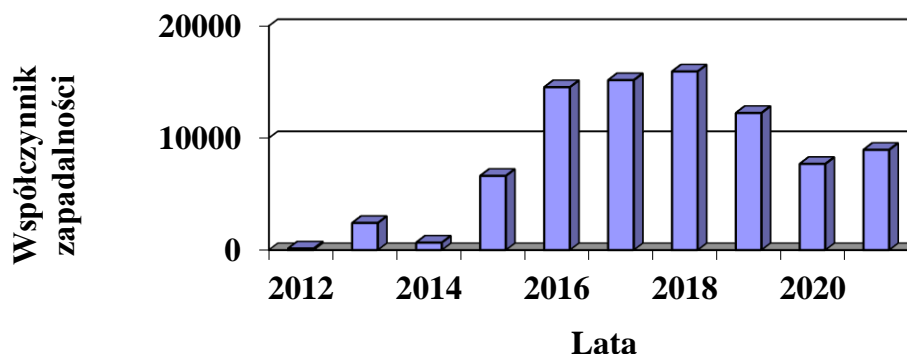
Nie wystąpiły zachorowania na grypę ptaków typu A/H5 lub A/H5N1 u ludzi w powiecie brodnickim, w sąsiednich powiatach i województwie kujawsko-pomorskim.

Liczba zachorowań grypopodobnych w porównaniu do ubiegłego roku na terenie powiatu brodnickiego uległa zwiększeniu - 7056, w tym w wieku od 0-14 lat – 3596 osób (w 2020 r. – 6077, w tym dzieci od 0-14 lat - 2828).

Tabela 19. Liczba zachorowań, współczynnik zapadalności oraz liczba osób hospitalizowanych na zachorowania grypopodobne na terenie powiatu brodnickiego w latach 2013-2021

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	1879	520	5188	11398	11920	12569	9650	6077	7056
Współczynnik zapadalności	2416,69	665,80	6617,60	14532,52	5159,61	15934,53	12230,98	7682,97	8941,27
Liczba osób hospitalizowanych	3	1	28	136	222	209	217	136	243

Wykres 8. Współczynnik zapadalności na zachorowania grypopodobne w latach 2012-2021

W 2021 roku (podobnie jak w latach ubiegłych) na terenie powiatu 1 podmiot leczniczy brał udział w czynnym nadzorze nad rejestracją przypadków grypy poprzez udział w badaniach laboratoryjnych w systemie SENTINEL.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Brodnicy prowadziła akcję promocyjną pod nazwą „Szczepienie - najlepsza i najbardziej skuteczna metoda zapobiegania zachorowaniom na grypę”.

PPIS w Brodnicy poprosił Starostę Brodnickiego, Burmistrzów Miast i Wójtów Gmin powiatu brodnickiego, komendanta Policji i Straży Pożarnej, kierowników dużych zakładów pracy o podjęcie skutecznych działań mających zapobieganie zachorowaniom na grypę wśród pracowników poprzez wykonanie szczepień przeciw grypie, co ma szczególne znaczenie w okresie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

Wspólnie z pracownikiem pionu PZiOZ PPIS w Brodnicy opracował autorskie materiały informacyjne w postaci ulotek, które rozpropagowano wśród społeczności powiatu brodnickiego, w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej oraz w placówkach szkolnych.

PPIS w Brodnicy w 2021 r. systematycznie zamieszczał na stronie internetowej PSSE w Brodnicy, w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter, Instagram) oraz na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Brodnicy, a także portalu mieszkańców powiatu brodnickiego PowiatBrodnicki.pl informacje na temat sytuacji epidemiologicznej zachorowań na grypę i zachorowań grypopodobnych występujących na terenie powiatu brodnickiego oraz zasad profilaktyki celem rozpropagowania ich ogółowi społeczności powiatu brodnickiego oraz udzielał wywiadów brodnickiej telewizji kablowej.

Mimo, iż szczepienia przeciw grypie są jedyną i bezpłatną metodą profilaktyki przeciw chorobie oraz jej powikłaniom, a także udowodnionej skuteczności i powszechnej dostępności na rynku szczepionek przeciwko grypie sezonowej oraz akcji informacyjnej skierowanej do wielu grup ludności w 2021 r. na terenie powiatu brodnickiego ze szczepień zalecanych przeciw grypie skorzystało 1863 osób (w 2019 r.- 1729 osób), co stanowi 2,35 % całej populacji powiatu.

W procesie podnoszenia wyszczepialności przeciw grypie należy pamiętać, iż grypy nie należy lekceważyć, ponieważ dla niektórych osób z przewlekłymi chorobami, może ona stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia, a nawet życia bez względu na wiek.

1.13. Profilaktyka wścieklizny u ludzi

W 2021 roku odnotowaliśmy 4 osoby zaszczepione przeciw wściekliznie, współczynnik zapadalności – 5,07 (w ubiegłym roku 11 - współczynnik zapadalności 13,90).

Większość osób została zaszczepiona z powodu braku możliwości wykluczenia chorób u zwierzęcia lub z braku możliwości poddania zwierzęcia obserwacji weterynaryjnej. Szczepienia podejmowano po pokąsaniu przez nieznane psy. Wszystkie osoby otrzymały pełny cykl szczepienia.

Od wielu lat nie zanotowano na naszym terenie zachorowań ludzi na wściekliznę.

Od dłuższego czasu nie stwierdza się na terenie powiatu brodnickiego przypadków wścieklizny wśród zwierząt dzikich i domowych.

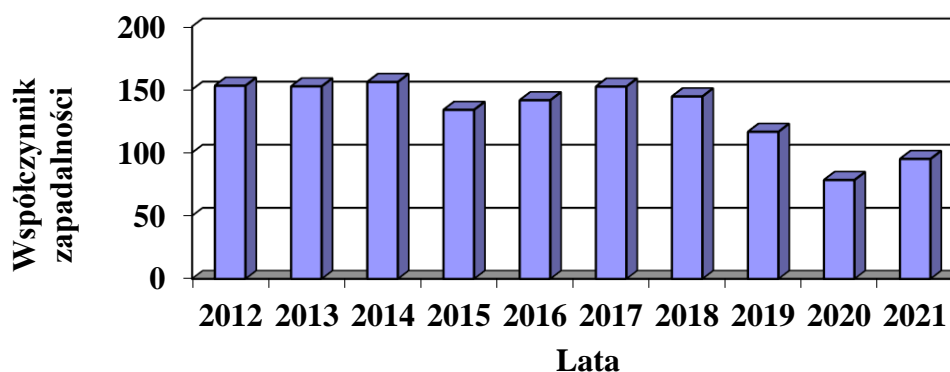
W powiecie brodnickim w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego i sąsiednich powiatów stwierdzono porównywalną sytuację w zakresie styczności i narażenia na wściekliznę/potrzeba szczepień. Najwyższy współczynnik zapadalności zarejestrowano w rypińskim – 25,47, najniższy w powiecie brodnickim – 5,07. Wojewódzki współczynnik zapadalności – 17,48, był wyższy od zarejestrowanego w powiecie brodnickim.

W okresie sprawozdawczym doszło do 75 pokąsań ludzi przez zwierzęta – psy, koty, króliki (w 2020 r. - 62). Liczba pokąsań ludzi przez zwierzęta zwłaszcza przez psy i koty w dalszym ciągu utrzymuje się na wysokim poziomie na terenie całego powiatu brodnickiego. Wszystkie zwierzęta znane zostały poddane obserwacji weterynaryjnej w kierunku wścieklizny - wyniki ujemne.

Tabela 20. Pokąsania ludzi przez zwierzęta na terenie powiatu brodnickiego w latach 2013-2021.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	119	122	105	111	120	114	92	62	75
Współczynnik zapadalności	152,55	156,02	133,93	141,56	152,36	144,56	116,55	78,35	95,04

Wykres 9. Współczynnik pokąsań ludzi przez zwierzęta w latach 2012-2021

Stały nadzór epidemiologiczny PIS, polegający na wdrażaniu szczepień u osób pokąsanych przez zwierzęta stanowi skuteczną formę profilaktyki wścieklizny, a tym samym pozwala zminimalizować ryzyko zachorowania człowieka na tę groźną chorobę.

1.14. Choroby zawleczone z innych krajów, zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoce zakaźne oraz zdarzenia stanowiące zagrożenie dla zdrowia publicznego

W 2021 r. w powiecie brodnickim nie wystąpiły choroby zawleczone z innych krajów. W celu ograniczenia możliwości zawleczenia choroby zakaźnej przez osoby wyjeżdżające do krajów o odmiennym stanie epidemiologicznym w zakresie tych chorób, pracownicy PSSE w Brodnicy poprzez współpracę z lokalnymi biurami podróży sukcesywnie przypominają o występujących tam zagrożeniach i upowszechniają wiedzę o metodach zwalczania i zapobiegania chorobom zakaźnym szerzącym się na tych terenach. Jednocześnie informują o możliwościach skorzystania ze szczepień zalecanych z podaniem placówki wykonującej te szczepienia.

W związku z wystąpieniem epidemii SARS-CoV-2 w powiecie brodnickim w 2021 r. wystąpił wzrost potwierdzonych zakażeń ludzi koronawirusem SARS-CoV-2 wywołującym chorobę COVID-19 - 4143, współczynnik zapadalności – 5249,95.

W porównaniu do sąsiednich powiatów sytuacja epidemiologiczna była niekorzystna, w powiecie grudziądzkim wystąpiła wyższa liczba zachorowań na chorobę COVID-19, w pozostałych powiatach (golubsko-dobrzyńskim, rypińskim, wąbrzeskim) odnotowano mniejszą liczbę zachorowań. Najwyższy współczynnik zapadalności zarejestrowano w powiecie grudziądzkim – 7990,14, najniższy współczynnik zapadalności w powiecie rypińskim – 4966,43.

W województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowano 157424 zakażeń wirusem SARS-CoV-2 potwierdzonych laboratoryjnie. Wojewódzki współczynnik zapadalności wyniósł – 7663,66.

Z analizy epidemiologicznej wynika, że najwięcej osób, u których potwierdzono zakażenie koronawirusem od początku epidemii to osoby po kontakcie z osobą zakażoną (np. współdomownicy, kontakt w zakładzie pracy), osoby po kontakcie w szpitalu oraz po powrocie z zagranicy. Pozostałe zakażenia to transmisje rozproszone.

Zakażenia rodzinne były najczęściej związane z brakiem odizolowania osoby z potwierdzonym zakażeniem SARS-CoV-2. Brak właściwych warunków domowych do odosobnienia i nieprzestrzeganie w pełni zasad higieny generowało dalsze zakażenia w najbliższym otoczeniu. Problemem była również transmisja wirusa poprzez uczniów szkół, pracowników zakładów pracy, personel medyczny i kadre pedagogiczne przemierzającą się i pracującą w różnych miejscach, a przez co przyczyniającą się do powstania ognisk zakażeń.

Pacjenci przechodzili zakażenie COVID-19 zarówno bezobjawowo, jak i odczuwali jeden lub kilka objawów chorobowych (m.in. uczucie duszności, kaszel, gorączkę, biegunkę, nudności, wymioty, dreszcze, ogólne osłabienie, ból gardła, katar, ból głowy, drażliwość, ból mięśni, ból klatki piersiowej, ból brzucha, ból stawów, utratę węchu, utratę smaku), 231 osób zakażonych było hospitalizowanych. U 115 pacjentów wystąpiła postać krytyczna zakażenia, odnotowano zgony u większości pacjentów z chorobami współistniejącymi.

W trakcie izolacji zalecano chorym kontrolować temperaturę ciała, prowadzić samoobserwację, przestrzegać zasad higieny i dezynfekcji, konsultować objawy z lekarzem POZ.

W związku z akcją szczepień przeciwko COVID-19 prowadzono na szeroką skalę intensywne działania informacyjno-edukacyjne wśród społeczeństwa powiatu (Facebook, Twitter, Instagram, strona internetowa PSSE w Brodnicy, wywiady udzielane przez PPIS w Brodnicy lokalnej telewizji kablowej, wystąpienia na Posiedzeniach Komisji Zdrowia i Bezpieczeństwa Publicznego, Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, wideokonferencji dla przedstawicieli jednostek samorządu).

Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brodnicy w 2021 roku.

Działania te ukierunkowane były przede wszystkim na zapobieganie rozprzestrzeniania się zakażeń spowodowanych wybuchem pandemii wirusa SARS-CoV-2. Prowadzenie działań wymagało skupienia wszystkich sił i środków na najbardziej skutecznym zapobieganiu wystąpienia masowych zachorowań na chorobę zakaźną układu oddechowego - COVID-19, na ograniczaniu jej zasięgu i na jej zwalczaniu. Oprócz działań koordynujących i decyzyjnych w stacji PPIS musiał sprostać wyzwaniom związanym z szybkim i skutecznym wygaszaniem ognisk zakażeń koronawirusem w powiecie, prowadzeniem wspólnie z pracownikami sekcji NEP licznych dochodzeń epidemiologicznych oraz codziennym nadzorowaniem działań logistycznych i profilaktycznych na rzecz ochrony zdrowia i utrzymania bezpieczeństwa epidemiologicznego w powiecie.

Wśród osób chorujących odnotowano duże ogniska w zakładach pracy, ZPO, na oddziałach szpitalnych, ogniska rodzinne oraz transmisje rozproszone. Działania w ogniskach wymagały bardzo dużego zaangażowania PPIS w Brodnicy oraz pracowników Sekcji NEP, aby te ogniska szybko wygasić i zapewnić bezpieczeństwo lokalnej społeczności.

Za sprawne, profesjonalne i skuteczne wykonywanie ww. zadań PPIS w Brodnicy otrzymał wielokrotne podziękowania i wyrazy uznania od Starosty Brodnickiego związane z wygaszaniem ognisk w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego społeczności powiatu, ponadto Starosta wyrażał wyrazy uznania dla pracy PSSE w Brodnicy w cotygodniowych programach w telewizji lokalnej Eltronik oraz PPIS otrzymywał wielokrotnie ustne podziękowania m.in. od pozostałych przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, kierownictwa zakładów pracy i społeczeństwa.

PPIS w Brodnicy oraz wszyscy pracownicy PSSE w Brodnicy w ww. okresie, aby zapobiec występowaniu zachorowań na COVID-19 i zapewnić bezpieczeństwo zdrowotne społeczności powiatu brodnickiego wykonywali codziennie ogrom zadań związanych z epidemią wirusa SARS-CoV-2, (m.in. przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z osobami zakażonymi, wykonując czynności związane z kwarantanną osób, które miały kontakt z osobami zakażonymi wirusem SARS-CoV-2, wprowadzali dane do systemu EWP i SEPIS, wdrażali nowe procedury, wytyczne i zalecenia dot. działań zapobiegawczych i ograniczających ryzyko zakażeń SARS-CoV-2 oraz strategię nadzoru nad zachorowaniami, m.in. w zakresie kwarantanny i nadzoru epidemiologicznego, a także zaleceń dot. testowania.

PPIS w Brodnicy przez cały okres epidemii był i jest nadal w codziennym kontakcie ze Starostą Brodnickim, na bieżąco współpracuje z Naczelnikiem Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego, Burmistrzem Brodnicy, Komendantem Policji, Dyrektorami Szpitala

Powiatowego, lekarzami rodzinnymi, kierownikiem Biura Zdrowia, Wójtami gmin powiatu brodnickiego, uzgadniał i weryfikował na bieżąco procedury dot. zapobiegania rozprzestrzeniania się pandemii koronawirusa, zwłaszcza w Szpitalu Powiatowym, domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych, autoryzował zasadność transportu pacjenta podejrzanego o COVID-19, codziennie wnikliwie konsultował działania prowadzone przez Burmistrzów i Wójtów powiatu brodnickiego oraz kierowników jednostek, firm i dużych przedsiębiorstw, właścicieli i pracowników biur podróży, funkcjonariuszy Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej, kierownictwo POZ, proboszczów Parafii Rzymsko-Katolickich związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej „COVID-19”.

Ponadto PPIS w Brodnicy:

- PPIS wspólnie ze Starostą Brodnickim i Dyrekcją Szpitala w Brodnicy przyczynił się do utworzenia przy Szpitalu punktu pobrań wymazów w kierunku badań na koronawirusa,
- w dniu 17.06. 2022 r. brał udział w posiedzeniu Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, gdzie referował stan przygotowania do sezonu wypoczynkowego na terenie powiatu brodnickiego w celu zapewnienia bezpieczeństwa licznym turystom przebywającym na terenie Pojezierza Brodnickiego oraz omawiał procedury zapobiegające rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2,
- w dniu 29.06.2021r. uczestniczył w absolutoryjnej sesji Rady Miejskiej w Brodnicy, podczas której szeroko przedstawił ważne zagadnienia dot. aktualnych zasad zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa oraz apelował o poprawę poziomu zaszczepienia mieszkańców Brodnicy,
- w dniu 24.07.2021 r. wraz z pracownikami wziął udział w kampanii poświęconej profilaktyce zdrowotnej w ramach tzw. „Białej Soboty, na której przedstawił w namiocie tematycznym zagadnienia dot. szczepień p/COVID-19, boreliozy, akcji letniej „Bezpieczne wakacje” i innych zagadnień dot. bezpieczeństwa zdrowotnego,
- aby poprawić poziom zaszczepienia na COVID-19 mieszkańców miasta Brodnicy i powiatu zorganizował wspólnie z Burmistrzem Brodnicy i Starostą Brodnickim w dniu 29.07.2021 r. bardzo ważną i przydatną debatę medyczną „Uwierz prawdzie”, podczas której PPIS w Brodnicy, ordynator oddz. leczenia pacjentów z COVID-10, psycholog wygłosili referaty oraz PWIS, kierownik Oddz. N.EP WSSE, PPIS, lekarze, psychologowie, epidemiolodzy odpowiadali na kluczowe pytania dot. choroby oraz szczepień w oparciu o własne doświadczenia, naukowe ekspertyzy i dostępną wiedzę z różnych perspektyw. PSSE w Brodnicy w tym dniu również prezentowała namiot tematyczny, w którym przekazywała informacje dot. zapobiegania chorobom zakaźnym i promowała szczepienia,
- zaproponował władzom samorządowym (co zostało przez nich zaakceptowane i wykonane), aby na terenie miasta, a następnie powiatu jeździł samochód z komunikatorem głosowym promujący szczepienia przeciwko COVID-19,
- zainicjował we współpracy ze Starostą Brodnickim realizację spotu promującego szczepienia przeciwko COVID-19 „Dlaczego warto się szczepić”, w którym również brał udział,

- prowadził na szeroką skalę intensywne działania informacyjno-edukacyjne, m.in. poprzez aktywną współpracę z brodnickimi mediami, udzielał licznych wywiadów za pośrednictwem telewizji kablowej dla społeczności lokalnej przedstawiając m.in. bieżącą sytuację epidemiologiczną dot. zakażeń koronawirusem, problematykę kwarantanny, metody zapobiegania COVID-19, zwracając szczególnie uwagę na potrzebę zachowania dystansu społecznego, przestrzeganie zasad higieny osobistej: częste i prawidłowe mycie i dezynfekcję rąk, informował o obowiązku zakrywania ust i nosa w miejscach publicznych, osobom podejrzewającym u siebie zakażenie wirusem SARS-CoV-2 zalecał noszenie maseczki ochronnej oraz zasięganie porady medycznej poprzez kontakt telefoniczny, a nie osobistą wizytę u lekarza,
- w dniu 23.08.2021 r. po raz kolejny udzielił wywiadu lokalnej telewizji kablowej „Eltro-nik” na temat sytuacji epidemiologicznej dot. COVID-19 oraz apelował o zwiększenie działań informacyjno-edukacyjnych wśród społeczeństwa powiatu i podjęcie koniecznej decyzji o zaszczepieniu się przeciwko COVID-19. Ww. spoty filmowe emitowano kilkakrotnie w TV kablowej. Ponadto PPIS udzielił również wywiadu na temat funkcjonowania istniejącego punktu poboru wymazów przy Szpitalu Powiatowym w Brodnicy, pracy PIS w dobie pandemii oraz zagadnień związanych z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się zakażeń korona wirusem,
- uczestniczył wielokrotnie w wideokonferencjach organizowanych przez PWIS w Bydgosz-czy oraz przez Starostę Brodnickiego,
- wystąpił z apelem do Starosty Brodnickiego, aby poprzez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego wzmocnić działania zapobiegające rozpowszechnianiu się zakażeń wirusa SARS-CoV-2 w powiecie brodnickim, a zwłaszcza w placówkach oświatowo-wychowaw-czych, w których zanotowano wzrost zakażeń u uczniów i nauczycieli oraz w zakładach pracy.
- w związku z lawinowym wzrostem zachorowań w okresie jesiennym i zimowym wystoso-wał do Burmistrzów i Wójtów powiatu brodnickiego poprzez Starostę Brodnickiego prośbę o przesłanie na posiedzenie PZZK w dniu 2.12.2021 informacji dot. przeprowadzonych w poszczególnych miastach i gminach powiatu brodnickiego działań edukacyjno-promocyj-nych od 30.09 do 2.12.2021 r. ukierunkowanych na zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniu przeciwko COVID-19 oraz działań profilaktycznych zapobiegających lawi-nowemu wzrostowi zakażeń wirusem SARS-CoV-2,
- prowadził wielokrotne rozmowy z Komendantem Policji nt. wspólnych kontroli dot. prze-strzegania obostrzeń w związku z epidemią oraz właściwego kontrolowania zasad odbywa-nia kwarantanny,
- uzgadniał i koordynował z PPIS w Golubiu-Dobrzyniu zadania dot. kontroli krzyżowych wykonywanych przez pracowników na terenie innego powiatu,
- przy współpracy i wsparciu Burmistrza Brodnicy zrealizował lokalną inicjatywę „Aktyw-ność fizyczna jest radością i zapobiega stresom”, skierowaną do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych z miasta Brodnicy, która obejmowała konkurs na nagranie spotu i infogra-fiki poruszające tematykę aktywności fizycznej i jej dobroczynnego wpływu na zapobiega-nie chorobom, które są skutkiem stresu spowodowanego pandemią COVID-19 (m.in. de-presji, zaburzeń psychicznych, cukrzycy, chorób nowotworowych, alergii),

- w dniu 30 września 2021 r. zorganizował we współpracy ze Starostą Brodnickim w formie telekonferencji posiedzenie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego przy Starostwie Powiatowym w Brodnicy. W posiedzeniu uczestniczył Pan Starosta Brodnicki, Naczelnik PZZK, Dyrektor ZOZ w Brodnicy, Komendant Powiatowy PSP w Brodnicy, Komendant Powiatowy Policji w Brodnicy, Burmistrzowie/Wójtowie Miast/gmin Powiatu Brodnickiego, Naczelnik Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego, Kierownik Biura Oświaty i Sportu Urzędu Miasta Brodnicy, Kierownik Biura Zdrowia i Pomocy Społecznej Urzędu Miasta Brodnicy. Na telekonferencji PPIS w Brodnicy przedstawił prezentację, w której omówił sytuację epidemiologiczną dot. pandemii wirusa SARS-CoV-2 w okresie 2020 -2021 (m.in. w oparciu o materiały z konferencji naukowo-szkoleniowej „Pamiętaj szczepienia przeciwko COVID-19 są bardzo ważne!”, która odbyła się w Ciechocinku), działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w powiecie brodnickim, powikłania pocovidowe, diagnostykę SARS-CoV-2, rolę szczepień ochronnych oraz kierunki działań w walce z COVID-19 w obliczu IV fali na terenie powiatu brodnickiego. Wyraził też serdeczne podziękowania władzom samorządowym powiatu, służbom i strażom za dotychczasową współpracę w walce z pandemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2. PPIS w Brodnicy wielokrotnie podkreślał, iż zadaniem wszystkich obywateli jest wzmożenie działań zmierzających do zminimalizowania skali zakażeń/zachorowań SARS-CoV-2/COVID-19 poprzez wielopłaszczyznową edukację z naciskiem na szczepienia ochronne przeciwko COVID-19, przestrzeganie zasad sanitarnych,
- otrzymał podziękowania za pomoc i wsparcie w kampanii #SzczepimySie,
- udzielał licznych odpowiedzi rzecznikowi PWIS w Bydgoszczy oraz rzecznikowi Wojewody dotyczących działań kontrolnych i edukacyjnych PSSE w Brodnicy związanych z przeciwdziałaniem pandemii oraz osobiście udzielał licznych informacji dot. epidemii, zasad odbywania izolacji, kwarantanny mieszkańcom powiatu,
- przeprowadził także wiele szkoleń, narad, spotkań roboczych w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia w obliczu pandemii wirusa SARS-CoV-2 opartych na wytycznych WHO, GIS oraz najnowszych doniesień medycznych dla przedstawicieli jednostek samorządowych, Policji, Straży Pożarnej, Straży Miejskiej, Dyrekcji Szpitala, Jednostki Wojskowej, kierowników instytucji i zakładów pracy oraz szkoleń wewnętrznych i narad dla pracowników PSSE w Brodnicy.

Pracownicy PSSE w Brodnicy również prowadzili szeroką akcję informacyjną dla społeczeństwa powiatu brodnickiego związaną z zapobieganiem zakażeniu wirusem SARS-CoV-2, szczepieniom przeciwko wirusowi oraz rozpropagowywali materiały edukacyjne w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej.

Wszyscy pracownicy PSSE w Brodnicy w ww. okresie, a zwłaszcza pracownicy sekcji NEP przy ścisłym współdziałaniu z PPIS w Brodnicy, aby zapobiec występowaniu zachorowań na COVID-19 i zapewnić bezpieczeństwo zdrowotne społeczności powiatu brodnickiego wykonywali codziennie ogrom zadań związanych z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2:

- codziennie zbierano telefonicznie dane do opracowania wywiadów epidemiologicznych, dane od osób z otoczenia osoby podejrzanej o zakażenie oraz od osób powracających z zagranicy,

- sporządzano na bieżąco codzienne sprawozdania i raporty dot. sytuacji związanej z epidemią koronawirusa,
- w ww. okresie sprawozdawczym zlecono do wymazów w kierunku koronawirusa – 283 osób,
- na bieżąco prowadzono rejestr osób przebywających na kwarantannie, uzupełniano system EWP, rozwiązywano sprawy związane z COVID-19 w systemie Platformy Informatycznej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS),
- sprawowano bieżący nadzór nad osobami z kwarantanny oraz nad osobami zakażonymi (liczba osób na kwarantannie w 2021 r. - 9427, 4143 osób zakażonych),
- wystawiono zaświadczenia o odbyciu kwarantanny dla osób powracających z zagranicy, współdomowników, osób przebywających na izolacji.
- codziennie udzielano informacji telefonicznych związanych z epidemią koronawirusa oraz dot. zasad odbywania kwarantanny,
- udzielano odpowiedzi na wnioski i interwencje w sprawach związanych z epidemią COVID-19, wpływające do stacji m.in. z MOPS-ów, GOPS-ów, urzędów miast i gmin powiatu brodnickiego, zakładów pracy, instytucji oraz społeczeństwa,
- na bieżące śledzono i zapoznawano się z wychodzącymi rozporządzeniami i wytycznymi w związku z epidemią,
- zamieszczano na bieżąco informacje związane z pandemią koronawirusa w social mediach takich, jak: Facebook, Twitter, Instagram i stronie internetowej PSSE w Brodnicy - 2750,
- przekazywano na bieżąco rekomendacje GIS i pozostałych Ministrów odnośnie zapewnienia bezpieczeństwa w obiektach w czasie epidemii,
- udzielano telefonicznych porad w sprawie postępowania w obiektach użyteczności publicznej oraz w obiektach żywnościowo- żywieniowych w trakcie trwającej epidemii. Wyjaśniano przedsiębiorcom zasady funkcjonowania zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i hotelarskich, lokali gastronomicznych w myśl zasad dopuszczonych w obowiązujących przepisach,
- wystawiono 6 decyzji administracyjnych w związku ze złamaniem przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii,
- codziennie realizowano zadania związane z kontrolami COVID-19 wspólnie z Policją (1270) oraz zadania samodzielne dot. przestrzegania obostrzeń w obiektach (698).

1.15. Zgony z powodu chorób zakaźnych

W omawianym okresie w powiecie brodnickim wstąpiły 115 zgony z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (COVID 19).

Rozkład zgonów kształtował się następująco:

- wg grup wiekowych

Tabela 21. Rozkład zgonów z powodu chorób zakaźnych wg wieku

wiek	liczba zgonów
30-39	2
40-49	1
50-59	4
60+	108

- wg płci chorych

M: 61   K: 54

- wg miejsca zachorowania

miasto: 41   wieś: 74

Analogicznie w 2020 r. odnotowano 53 zgony z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (COVID 19) i 1 zgon z powodu posocznicy meningokokowej.

1.16. Realizacja programu szczepień ochronnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna uczestniczy w realizacji Programu Szczepień Ochronnych poprzez dystrybucję preparatów szczepionkowych oraz nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych.

W 2021 roku szczepienia ochronne prowadzone były w:

- 19 punktach szczepień dla dzieci i młodzieży,
- 1 oddziale neonatologicznym Szpitala w Brodnicy, który w związku ze zmianą ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej został przekazany pod nadzór PPIS w Brodnicy,
- 8 punktach szczepień udzielających świadczeń w zakresie profilaktyki poekspozycyjnej,
- 1 Stacji dializ.

W 2021 r. przeprowadzono 11 kontroli w podmiotach leczniczych. Monitorowano warunki przechowywania preparatów szczepionkowych oraz stosowanie tzw. łańcucha chłodniczego na każdym etapie ich dystrybucji. Stan sanitarny punktów szczepień nadzorowanych przez PSSE nie budził zastrzeżeń, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności preparatów szczepionkowych, personel wykonujący szczepienia legitymował się uprawnieniami.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Brodnicy w 2021 roku nadzorowała wykonawstwo szczepień ochronnych u 17659 dzieci i młodzieży w wieku od pierwszego dnia życia do 20 r. ż. W 2021 r. do PSSE w Brodnicy zgłoszono 1 osobę uchylającą się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Na dzień 31.12.2021 r. uchyla się od szczepień 13 rodziców (12 dzieci).

W 2021 roku odnotowano 4 Niepożądane Odczyny Poszczepienne (2 – łagodne WZW B, COVID-19, 1- poważny COVID-19, 1 – ciężki COVID-19).

W 2021 r. na terenie powiatu brodnickiego kontynuowano nadzór nad wykonywaniem szczepień zalecanych. W porównaniu z rokiem ubiegłym odsetek zaszczepionych był niższy, gdyż duży wpływ na wykonawstwo szczepień miało wystąpienie pandemii wywołanej wirusem SARS- CoV-2.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Brodnicy prowadziła akcję promocyjną pod nazwą „Szczepienie - najlepsza i najbardziej skuteczna metoda zapobiegania zachorowaniom na grypę”.

PPIS w Brodnicy poprosił Starostę Brodnickiego, Burmistrzów Miast i Wójtów Gmin powiatu brodnickiego, komendanta Policji i Straży Pożarnej, kierowników dużych zakładów pracy o podjęcie skutecznych działań mających zapobieganie zachorowaniom na grypę wśród pracowników poprzez wykonanie szczepień przeciw grypie, co ma szczególne znaczenie w okresie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

Wspólnie z pracownikiem pionu PZiOZ PPIS w Brodnicy opracował autorskie materiały informacyjne w postaci ulotek, które rozpropagowano wśród społeczności powiatu brodnickiego, w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej oraz w placówkach szkolnych.

PPIS w Brodnicy w 2021 r. systematycznie zamieszczał na stronie internetowej PSSE w Brodnicy, w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter, Instagram) oraz na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Brodnicy, a także portalu mieszkańców powiatu brodnickiego PowiatBrodnicki.pl informacje na temat sytuacji epidemiologicznej zachorowań na grypę i zachorowań grypopodobnych występujących na terenie powiatu brodnickiego oraz zasad profilaktyki celem rozpropagowania ich ogółowi społeczności powiatu brodnickiego oraz udzielał wywiadów brodnickiej telewizji kablowej.

Mimo, iż szczepienia przeciw grypie są jedyną i bezpłatną metodą profilaktyki przeciw chorobie oraz jej powikłaniom, a także udowodnionej skuteczności i powszechnej dostępności na rynku szczepionek przeciwko grypie sezonowej oraz akcji informacyjnej skierowanej do wielu grup ludności w 2021 r. na terenie powiatu brodnickiego ze szczepień zalecanych przeciw grypie skorzystało 1946 osób (w 2019 r. - 1729 osób), co stanowi 2,35% całej populacji powiatu.

Tabela 22. Realizacja zalecanych szczepień ochronnych

Szczepienie przeciw:	2021 rok
Kleszczowe zapalenie mózgu	38
WZW typu A	2
Grypa	1946
Zakażenia Streptococcus pneumoniae	138
WZW typu B	338
Zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego	18
Zakażenia Neisseria meningitidis	140
Ospa wietrzna	75

Na terenie powiatu brodnickiego w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego było 97 podmiotów leczniczych (38 - wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, 56 - praktyk zawodowych, 1 zakład opiekuńczo-leczniczy, 1 zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy oraz Szpital Powiatowy).

W związku z objęciem przez Państwową Powiatową Inspekcję Sanitarną nadzorem Szpitala Powiatowego w Brodnicy w ewidencji PSSE w 2021 r. przybyły poradnie specjalistyczne przy ul. Wiejskiej 9 i ul. Wyspiańskiego 6 w Brodnicy, Przychodnia Publiczna ZOZ w Brodnicy ul. Wiejska 9. Powstały 3 nowe podmioty lecznicze. W 2021 r. likwidacji uległy 3 obiekty.

Sekcja Nadzoru Przeciwepidemicznego w 2021 r. sprawowała bieżący nadzór sanitarny w 23 podmiotach leczniczych oraz praktykach zawodowych wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu brodnickiego przeprowadzając 24 kontrole przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczące stosowania zabezpieczeń przed zakażeniami zakładowymi personelu i pacjentów oraz przestrzegania reżimu sanitarnego w okresie epidemii Covid-19.

Kontrole przeprowadzone w 2021 r. nie wykazały obiektów negatywnie ocenionych pod względem sanitarno-higienicznym i technicznym. W stosunku do ubiegłego roku, stwierdzono poprawę stanu sanitarnego w 3 obiektach skontrolowanych podmiotów leczniczych.

Tabela 23. Podmioty wykonujące działalność leczniczą

Wyszczególnienie		Według ewidencji na 31 XII 2021r.	Liczba obiektów skontrolowanych	Ze stwierdzonym złym stanem sanitarnym
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	Ogółem	41	17	0
	Szpital ogółem	1	1	
	Zakłady opiekuńczo-lecznicze	1	0	0
	Zakłady pielęgnacyjno-lecznicze	1	1	0
	Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice	31	11	0
	Zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne	1	1	0
	Zakłady rehabilitacji leczniczej	1	1	0
	Inne ogółem	5	2	0
Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zdrowotną	Ogółem	56	7	0
	Indywidualne praktyki lekarskie	17	0	0
	Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie	18	2	0
	Indywidualne praktyki pielęgniarek	11	0	0
	Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek	1	0	0
	Grupowe praktyki pielęgniarek	1	1	0
	Inne	8	4	0

1.17. Wnioski

1. Sytuację epidemiologiczną wybranych chorób zakaźnych w powiecie brodnickim w 2021 r. można ocenić jako dobrą.
2. Ogrom delegowanych zadań dotyczących wszelkich aspektów walki z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2 skutkowało u pracowników olbrzymim obciążeniem psychicznym i stresem. Państwowa Inspekcja Sanitarna była i jest na pierwszej linii walki z epidemią. Na barkach pracowników PSSE w Brodnicy spoczywał ciężar walki z koronawirusem na terenie powiatu brodnickiego i realizowanie zadań zgodnie z planem pracy na 2021 r. Wraz z odmrażaniem poszczególnych sektorów gospodarki pracownicy PIS rozpoczęli realizować planowane kontrole w obiektach, dodatkowo przeprowadzano kontrole interwencyjne wynikające ze zgłoszeń obywateli oraz wykonywane również wspólnie z Policją w zakresie oceny przestrzegania przez pracodawców ograniczeń wprowadzonych w związku z pandemią.
3. Ponadto w analizowanym okresie na terenie powiatu brodnickiego nie wystąpiły inne choroby zawleczone z innych stref klimatycznych, nie notowano epidemicznego wzrostu zachorowań. Nie wystąpiły zjawiska o charakterze klęsk żywiołowych, rzutu na pogorszenie się sytuacji zachorowań w regionie. Należy kontynuować współpracę przede wszystkim z biurami podróży oraz prowadzić działania informacyjne dla osób podróżujących w inne regiony świata.
4. Wśród chorób objętych Programem Szczepień Ochronnych sytuacja epidemiologiczna w porównaniu z ubiegłym rokiem była korzystna.
5. W 2021 r. do PSSE w Brodnicy zgłoszono 1 osobę uchylającą się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Na dzień 31.12.2021 r. uchyla się od szczepień 13 rodziców (12 dzieci).
6. Niskie na ogół odsetki zaszczepionych w ramach szczepień zalecanych, przy wysokim odsetku osób zaszczepionych w ramach szczepień obowiązkowych, mogą świadczyć o braku możliwości finansowych poddania się tego typu szczepieniom, gdyż koszt szczepień zalecanych niestety jest nadal wysoki. Z uwagi na fakt, że szczepienia ochronne są najskuteczniejszym orężem zapobiegania zachorowaniom na choroby zakaźne należy systematycznie, podobnie jak w latach ubiegłych upowszechniać wśród społeczeństwa szczepienia zalecane przeciw ospie wietrznej, kleszczowemu zapaleniu mózgu oraz przeciw *Neisseria meningitidis*, grypie i wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV). Opracowane materiały dot. zasad profilaktyki chorób zakaźnych należy w dalszym ciągu systematycznie rozpropagowywać wśród mieszkańców powiatu brodnickiego oraz w sezonie letnim wśród turystów, dzieci i młodzieży wypoczywającej na terenie Pojezierza Brodnickiego. Nadal należy prowadzić akcję informacyjną dot. ww. tematyki w social mediach takich, jak: Facebook, Twitter, Instagram i stronie internetowej PSSE w Brodnicy oraz na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Brodnicy.
7. W omawianym roku zarejestrowano spadek zachorowań na ospę wietrzną. Mimo to, wskazane byłoby wprowadzenie szczepień p/ospie wietrznej do obowiązkowego programu szczepień ochronnych, co wpłynęłoby korzystnie na sukcesywne zmniejszenie liczby zachorowań i poprawiłoby radykalnie niekorzystną sytuację epidemiologiczną w tej jednostce chorobowej.

8. Ze względu na brak swoistych metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych oraz biernego uodpornienia istotnym jest podejmowanie działań uniemożliwiających szerzenie się zakażenia poprzez wdrażanie i utrzymywanie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych, zwłaszcza w podmiotach leczniczych i innych miejscach świadczenia usług, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek, jak również systematyczne prowadzenie na szeroką skalę działań edukacyjnych w tym zakresie wśród pracowników szczególnie narażonych na ekspozycję zakażeń HBV oraz HCV, tj. pracowników służby zdrowia, Komendy Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej, Komendy Powiatowej Policji oraz zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuaży itp.
9. W zakresie zachorowań na boreliozę wystąpił spadek zachorowań w stosunku do roku 2020 r. Wobec braku czynnego uodpornienia przeciw tej chorobie należy uświadamiać społeczeństwo o sposobach chronienia się przed kleszczami, aby zapobiegać chorobom przenoszonym przez te pajęczaki.
10. W omawianym roku zarejestrowano wzrost zachorowań na zachorowania o etiologii salmonellozowej.
11. Nadal należy kontynuować i poszerzać wiedzę wśród społeczeństwa powiatu brodnickiego na temat zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej, roli łańcucha chłodniczego oraz błędów technologiczno-higienicznych przy przygotowywaniu potraw poprzez systematyczne zamieszczanie treści na ww. temat na stronie internetowej PSSE w Brodnicy, w social mediach, takich, jak: Facebook, Twitter, Instagram, lokalnej prasie oraz na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Brodnicy, a także kontynuować współpracę z kołami gospodyń wiejskich.
12. Należy w dalszym ciągu przekazywać najnowszą wiedzę w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia w obliczu pandemii wirusa SARS-CoV-2 opartą na wytycznych WHO, GIS oraz aktualnych doniesień medycznych. Właściwa edukacja w sytuacji zagrożenia epidemicznego to podstawa sukcesu.
13. W związku z możliwością zaszczepienia się szczepionką p/SARS-CoV-2 należy poszerzać wiedzę wśród społeczeństwa powiatu brodnickiego na temat zasadności szczepień przeciwko COVID-19, rozpropagowywać materiały edukacyjne, prowadzić akcje informacyjne dla społeczeństwa związane z koniecznością zaszczepienia się przeciwko chorobie COVID-19.
14. Ciągłe monitorowanie zgłoszeń, podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne, wdrażanie działań przeciwepidemicznych oraz kształtowanie zachowań prozdrowotnych ma pozytywny wpływ na stan bezpieczeństwa powiatu.
15. PPIS w Brodnicy współuczestniczy w realizowanych przez Urząd Miejski w Brodnicy programach zdrowotnych dot. profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród osób dorosłych oraz programu wykrywania zakażeń wzw B i C.
16. Dzięki podejmowaniu przez PPIS w Brodnicy skutecznych działań edukacyjno-profilaktycznych na rzecz ochrony zdrowia przy owocnej współpracy z samorządami lokalnymi, mediami, instytucjami zwłaszcza z Policją, Strażą Pożarną, Inspekcją Weterynaryjną, kościołami, a nade wszystko dzięki wsparciu i pomocy Głównego Inspektora Sanitarnego, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy, Wojewody Kujawsko-Pomorskiego udało się zapewnić bezpieczeństwo epidemiologiczne w powiecie brodnickim w okresie walki z pandemią koronawirusa.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW HIGIENY KOMUNALNEJ

2. Stan sanitarny obiektów higieny komunalnej

2.1. Ocena sanitarna placówek podmiotów wykonujących działalność leczniczą

2.1.1. Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

a. Szpital

Szpital w Brodnicy jest w ewidencji PSSE w Brodnicy. W 2021 r. przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, która obejmowała: Oddział Urazowo-Ortopedyczny, zaplecze szpitala, w tym magazyn bielizny czystej, magazyn bielizny brudnej, pomieszczenie mycia i dezynfekcji materacy, środków transportu, szatni dla kobiet i dla mężczyzn z zapleczeniami sanitarnymi, pomieszczenie porządkowe, pomieszczenie post-morte, magazyn odpadów medycznych, miejsce gromadzenia odpadów komunalnych, pomieszczenie prosektorium. W skontrolowanym zakresie, który obejmował spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, przestrzeganie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa epidemiologicznego i reżimu sanitarnego w okresie epidemii Covid-19 nie stwierdzono nieprawidłowości.

W związku z faktem, że w szpitalu w Brodnicy funkcjonuje oddział dla pacjentów z potwierdzonym zakażeniem SARS-CoV-2 na sieci kanalizacji wewnętrznej szpitala odprowadzającej ścieki do kolektora głównego sieci kanalizacyjnej przy ul. Wiejskiej w Brodnicy zamontowano pompę dozującą typ VCL 0706. Stosowanym środkiem dezynfekcyjnym jest podchloryn sodu.

W ramach kontroli wewnętrznej w szpitalu przeprowadzono kontrolę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (szpital zaopatrywany w wodę z sieci wodociągu publicznego w Brodnicy, posiada zbiornik retencyjny) w zakresie mikrobiologicznym, nie stwierdzono obecności bakterii grupy coli i bakterii Escherichia coli (3 próbki wody). Próbki były zbadane przez Laboratorium MPWiK w Brodnicy posiadającym stosowne zatwierdzenie PPIS w Brodnicy.

W szpitalu w Brodnicy w 2021 r. w ramach kontroli wewnętrznej zbadano 5 próbek wody ciepłej na obecność bakterii Legionella sp., 4 próbki wykazały znikome skażenie (od 0 do 9 jtk/100 ml) w 1 próbce stwierdzono obecność bakterii Legionella sp. w ilości 1170 jtk/100 ml. Pobrane w IV kw. 2021 r. 3 próbki wody w ramach kontroli urzędowej wykazały średnie skażenie instalacji wody ciepłej bakterią Legionella sp. (w 2 próbkach wody stwierdzono powyżej 100 jtk/100 ml i w 1 próbce mniej niż 100 jtk/100 ml). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy wystosował wystąpienie do Dyr. ZOZ w Brodnicy w którym stwierdził, że instalacja wody ciepłej jest skolonizowana przez pałeczki Legionella sp., należy znaleźć przyczynę i podjąć działania zmierzające do redukcji liczby ww. bakterii. Należy natychmiast przystąpić do działań interwencyjnych, przeprowadzić czyszczenie, dezynfekcję instalacji wody ciepłej.

Zgodnie z pismem Dyr. ZOZ w Brodnicy w związku z niestabilną jakością wody ciepłej w szpitalu w Brodnicy podjęto działania naprawcze zmierzające do redukcji liczby bakterii Legionella sp. w instalacji wody ciepłej. W listopadzie 2021 r. wymieniono zawór trójdrogowy

odpowiedzialny za sterowanie ciepłą wodą na trasie kotłownia – oddziały szpitalne. Prowadzona jest procedura wykonania przeglądu generatora chloru zainstalowanego na sieci wewnętrznej wody. Prowadzony jest okresowo proces termicznej dezynfekcji instalacji wody ciepłej. W aktualnej sytuacji gdy zaistniała konieczność zapewnienia w szpitalu w Brodnicy 51 łóżek dla pacjentów z potwierdzonym zakażeniem SARS-CoV-2 prowadzenie działań naprawczych jest utrudnione.

b. Zakłady opiekuńczo-lecznicze

Na nadzorowanym terenie w strukturze ARS MEDICA Sp. z o.o. funkcjonował Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Wichulcu, gm. Bobrowo. Ze względu na epidemię w 2021 r. nie przeprowadzono kontroli sanitarnej obiektu.

c. Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze

Na terenie powiatu brodnickiego Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Brodnicy, ul. Wypiańskiego 6 funkcjonuje w strukturach szpitala w Brodnicy. W 2021 r. przeprowadzono 1 kontrolę obiektu. Obiekt dysponuje 42 łózkami w 12 pokojach łóżkowych. Obiekt zaopatrywany w wodę z sieci wodociągu publicznego w Brodnicy, ścieki odprowadza do miejskiej sieci kanalizacyjnej. Ogrzewanie i ciepła woda z miejskiej sieci ciepłowniczej. Obiekt posiada również instalację elektryczną, wentylację grawitacyjną i mechaniczną (w zapleczach sanitarnych i brudowniku) oraz klimatyzatory w większości pokoi łóżkowych. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, ich wyposażenia, funkcjonalność właściwe. Czystość bieżąca w dniu kontroli była zachowana. Za czystość i porządek odpowiadają pracownicy zakładu. Segregacja odpadów przestrzegana, gospodarka odpadami prowadzona właściwie. W zakładzie przestrzegane były wytyczne przeciwepidemiczne i reżim sanitarny.

d. Hospicja stacjonarne

Na nadzorowanym terenie powiatu brodnickiego nie funkcjonują hospicja stacjonarne.

2.1.2. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

a. Przychodnie, ośrodki, poradnie, ambulatoria

W tej grupie obiektów w ewidencji było 31 podmiotów leczniczych, w 2021 r. skontrolowano 11 obiektów.

Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych obiektów był właściwy. Zaopatrzenie w sprzęt i materiały jednorazowego użytku właściwe. Zabezpieczenie w preparaty dezynfekcyjne, materiały i środki do utrzymania czystości wystarczające. We wszystkich skontrolowanych obiektach były opracowane i stosowane procedury higieniczne, które w zależności od potrzeb były uzupełniane i nowelizowane. Postępowanie z odpadami nie budziło zastrzeżeń. Pranie odzieży ochronnej odbywało się poza obiektami we własnym zakresie albo w pomieszczeniach pralni w obiektach, rozdział odzieży był zachowany. Skontrolowane placówki spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. W okresie zwiększonej ilości zakażeń koronawirusem podmioty lecznicze udzielały w większości teleporad medycznych. W okresie epidemii obowiązywał w obiektach wzmożony

reżim sanitarny w celu minimalizacji ryzyka zakażenia; obowiązywały maseczki zakrywające usta i nos, dystans społeczny, dostępny był płyn na bazie alkoholu oraz pacjenci byli poddawani pomiarowi temperatury termometrem bezdotykowym..

Zaopatrzenie w wodę było właściwe, jakość wody dobra, braków wody nie odnotowano. Wszystkie obiekty odprowadzały ścieki do miejskich czy wiejskich sieci kanalizacyjnych i na oczyszczalnie ścieków. W tej grupie obiektów odnotowano poprawę w 2 obiektach; w 1 obiekcie przeprowadzono remont malarski wszystkich pomieszczeń, w drugim obiekcie odmalowano część pomieszczeń, wyposażono część pomieszczeń w nowe meble.

b. Medyczne laboratoria diagnostyczne

Diagnostyka Sp. z o.o. przejęła Vitalabo Laboratoria Medyczne Sp. z o.o. w Bydgoszczy pozostawiając tę samą nazwę. Laboratorium Vitalabo przy ul. Korczaka 2 w Brodnicy zostało skontrolowane. Laboratorium wykonywało badania z zakresu morfologii i biochemii ogólnej krwi oraz przyjmowało próbki do badań mikrobiologicznych. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości, stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, wyposażenia właściwy. Gospodarka odpadami nie budziła zastrzeżeń. W okresie epidemii Covid-19 obiekt funkcjonował z zachowaniem wytycznych przeciwepidemicznych i reżimu sanitarnego.

c. Zakłady rehabilitacji leczniczej

W Brodnicy funkcjonuje Centrum Rehabilitacji NOVAMED Sp. z o.o. Obiekt zlokalizowany w budynku o funkcji usługowo-mieszkaniowej. Funkcjonowała fizjoterapia ambulatoryjna dysponująca hydroterapią, kinezyterapią, krioterapią, laseroterapią, elektroterapią, stanowiskiem masażu suchego. Stan sanitarno-techniczny wszystkich pomieszczeń właściwy, funkcjonalność zachowana. Obiekt spełnia wymagania obowiązujących przepisów prawnych.

d. Inne

Ilość obiektów w ewidencji – 5 obiektów. W tej grupie obiektów w 2021 r. skontrolowano 2 obiekty: Hospicjum „Światło” Zespół Opieki Domowej Filia w Brodnicy oraz Dzienny Dom Opieki Medycznej Novamed w Brodnicy. W każdym obiekcie przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. Stan sanitarno-techniczny, funkcjonalny obiektów właściwy. Obiekty pracowały z zachowaniem obowiązującego reżimu sanitarnego.

Na nadzorowanym terenie brak obiektów uzdrowiskowych.

2.1.3. Praktyki zawodowe

a. Praktyki lekarskie, w tym lekarzy dentystów

W 2021 r. w ewidencji było 17 indywidualnych praktyk lekarskich, w tym 15 indywidualnych praktyk lekarzy dentystów. Było również 18 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, w tym 4 specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów. Skontrolowano 2 obiekty; 1 specjalistyczną praktykę stomatologiczną i 1 specjalistyczną praktykę lekarską. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Stan sanitarno-techniczny i funkcjonalny obiektów był właściwy.

W 2021 r. specjalistyczna praktyka stomatologiczna została wyposażona w nowy autoklaw - ENBIO S, urządzenie do czyszczenia i smarowania końcówek, inkubator do ampułkowych testów biologicznych sprawności autoklawu, oczyszczacz powietrza z funkcją przepływową UV.

b. Praktyki pielęgniarские

W ewidencji było 11 indywidualnych praktyk pielęgniarek i 1 indywidualna specjalistyczna praktyka pielęgniarek (bez zmian w porównaniu z rokiem ubiegłym). Wszystkie świadczenia zdrowotne w ww. zakresie odbywały się w nadzorowanych, właściwych pomieszczeniach podmiotów leczniczych i dlatego nie spisywano dodatkowych protokołów kontroli.

c. Grupowe praktyki pielęgniarek

W Brodnicy była zlokalizowana jedna grupowa praktyka pielęgniarek. Obiekt był skontrolowany, jej pomieszczenia pełniły rolę biura, punktu przyjmowania zleceń, podręcznego magazynu. Działalność pielęgniarek była prowadzona w domach pacjentów na zlecenie lekarza POZ. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy pomieszczeń był właściwy. Obiekt funkcjonował z zachowaniem reżimu sanitarnego.

d. Inne

W 2021 r. w Brodnicy w ewidencji było 8 innych obiektów. Skontrolowano 4 obiekty: 2 pracownie protetyczne, Ośrodek Terapii i Rozwoju Osobistego w Brodnicy oraz nowy obiekt Centrum Psychologiczne Sp. z o.o. w Brodnicy.

Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych obiektów był dobry.

W grupie podmiotów leczniczych w 2021 r. nie wydano decyzji merytorycznych, decyzji płatniczych, nie nałożono mandatów.

Do szpitala w Brodnicy przekazano „Opinię Komisji ds. Zagrożeń Środowiskowych RSE dotyczącą zagrożenia sanitarnego związanego z występowaniem dzikich gołębi na terenie miast” zaakceptowaną przez Radę Sanitarno-Epidemiologiczną przy Głównym Inspektorze Sanitarnym.

Wystosowano wystąpienie do podmiotów leczniczych (wysłane pocztą elektroniczną) przypominające o wymaganiach w zakresie gospodarowania odpadami medycznymi określonymi w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975).

2.2. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu brodnickiego za 2021 r. w zakresie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jakości wody z kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli oraz pływalni

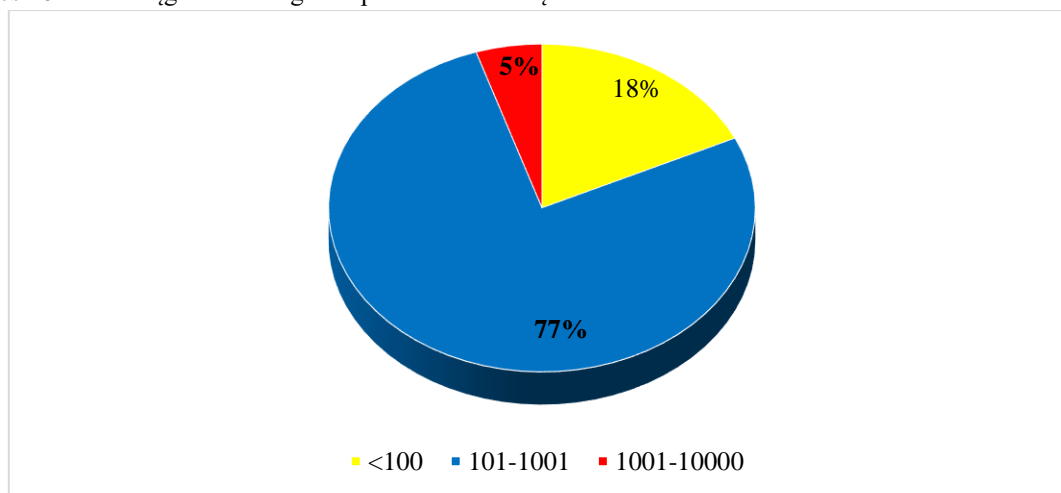
PSSE w Brodnicy, Sekcja Higieny Środowiska zgodnie z MZ-46 prowadziła nadzór nad 27 obiektami wodnymi, w tym 22 wodociągami zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 5 wodociągami innych podmiotów zaopatrujących w wodę.

Zgodnie z klasyfikacją obiektów wg MZ-46 były objęte nadzorem:

A. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę:

- 4 wodociągi o produkcji wody <math>< 100 \text{ m}^3/\text{d}</math>,
- 17 wodociągów o produkcji wody 101 – 1000 $\text{m}^3/\text{d}</math>,$
- 1 wodociąg o produkcji wody 1001 – 10000 $\text{m}^3/\text{d}</math> (wod. publ. w Brodnicy),$

Wykres 10. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę

B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę:

- wodociąg lokalny ośrodka wypoczynkowego „Rytebłota”, gm. Zbiczno,
- wodociąg lokalny ośrodka szkoleniowo-wypoczynkowego PSP w Cichem, gm. Zbiczno,
- wodociąg lokalny Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej Górzno w Miesiączkowie,
- wodociąg lokalny AGROCOMEX Sp. z o.o. ul. Gen. Sikorskiego 9 w Jabłonowie Pom. (na potrzeby zakładu produkcji mleczarskiej).
- Wodociąg lokalny Brodnickich Zakładów Żelatyny Sp. z o.o. przy ul. Podgórznej 38A w Brodnicy.

A. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

1. Wodociągi produkujące mniej niż 100 m^3 wody na dobę.

Na nadzorowanym terenie w tej grupie obiektów w ewidencji na 31.12.2021 r. były 4 obiekty tylko na terenach wiejskich. Wszystkie wodociągi tej grupy zostały skontrolowane, przeprowadzono 4 kontrole sanitarne ujęć wody. Stan sanitarny ujęć wody zadawalający.

Z tej grupy wodociągów pobrano w ramach nadzoru wg planu próbkę z każdego wodociągu, łącznie 6 próbek wody do oznaczeń fizykochemicznych i mikrobiologicznych do badania w zakresie parametrów grupy A.

Odnotowano 3 próbki wody kwestionowane pod względem fizykochemicznym i 3 próbki wody pod względem mikrobiologicznym. Z sieci wodociągu publicznego Kruszyny Duże, w sklepie spożywczym w Zgniłobłotach 57, gm. Bobrowo odnotowano próbkę wody kwestionowaną pod względem mikrobiologicznym (obecność bakterii grupy coli – 4jtk/100 ml i obecność bakterii Escherichia coli – 1 jtk/100 ml). Wystawiona została decyzja na ZUW Sp. z o.o. Ostrowite zarządzającego wodociągiem Kruszyny Duże nakazująca:

- podjęcie działań naprawczych w celu doprowadzenia jakości wody z sieci wodociągu publicznego Kruszyny Duże, w sklepie spożywczym w Zgniłobłotach 57 do jakości zgodnej z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) i przedstawienie pozytywnych wyników badań.
- zapewnienie pracownikowi sklepu spożywczego w Zgniłobłotach 57, gm. Bobrowo wodę dobrej jakości z innego źródła zaopatrzenia do czasu uzyskania jakości wody zgodnej z wymaganiami sanitarnymi.
- zwiększenie częstotliwości badania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej w stacji uzdatniania wody w Kruszynach Dużych i z sieci wodociągowej w celu zapewnienia bezpieczeństwa konsumentom korzystającym z wody przeznaczonej do spożycia z wodociągu publicznego Kruszyny Duże.

Wykonane badania kontrolne w ramach kontroli urzędowej i kontroli wewnętrznej wykazały w próbce wody pobranej w sklepie w Zgniłobłotach 57, gm. Bobrowo brak obecności bakterii grupy coli i bakterii *Escherichia coli*. Ze względu na podwyższoną mętność próby kontrolne zostały wykonane w ramach kontroli wewnętrznej po wykonaniu działań naprawczych. Wydano pozytywną ocenę jakości wody o jej przydatności do spożycia.

Za badania, które wykazały kwestionowaną jakość wody zostały przygotowane decyzje o odpłatności za badania wody.

Woda w tej grupie wodociągów nie jest systematycznie dezynfekowana. Dezynfekcja wody jest stosowana jedynie wtedy gdy zachodzi taka potrzeba.

Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w ramach kontroli wewnętrznej wykonały badania jakości wody zgodnie z uzgodnionym z PPIS w Brodnicy harmonogramem badań wewnętrznych, z wszystkich wodociągów wykonano badania jakości wody w zakresie parametrów grupy B. W ramach kontroli wewnętrznej odnotowano 2 próbki wody kwestionowane pod względem zwiększonej mętności i 3 próbki wody o kwestionowanej jakości mikrobiologicznej wody. Po podjętych działaniach naprawczych wykonane w ramach kontroli wewnętrznej dodatkowe próby kontrolne jakości wody wykazała jej właściwą jakość.

Wszystkie wodociągi tej grupy na koniec 2021 r. oceniono jako dobre.

Nie odnotowano skarg na jakość wody, wszystkie wodociągi oparte były na wodach głębinowych. Obiekty tej grupy zaopatrywały w wodę ok. 4925 osób, tj. ok. 6,24 % ludności powiatu. Należy zaznaczyć, że liczba ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów publicznych podawana była szacunkowo, bowiem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne dysponowały jedynie liczbą przyłączy.

2. Wodociągi produkujące od 101-1000 m³ wody na dobę.

Zgodnie z ewidencją nadzorem było objętych 17 wodociągów, w tym 2 zaopatrujące głównie miasta – wod. publ. Górzno i wod. publ. Szczepanki i na terenie wiejskim 15 wodociągów. Wszystkie obiekty zostały skontrolowane, przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych ujęć wody. Stan sanitarny ujęć wody dobry.

W tej grupie obiektów w 2021 r. pobrano w ramach nadzoru 36 próbek wody do oznaczeń fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie parametrów grupy A.

Odnotowano łącznie 6 próbek kwestionowanych pod względem fizykochemicznym, 7 próbek wody z przekroczeniem normy mikrobiologicznej.

Z sieci wodociągu publicznego Górale, w sklepie spożywczym w miejscowości Konojady 1, gm. Jabłonowo Pom. odnotowano próbkę wody kwestionowaną pod względem mikrobiologicznym; zwiększoną liczbę mikroorganizmów po 72 godz., obecność bakterii grupy coli w ilości większej od 100 jtk/100 ml, i obecność Enterokoków – 1 jtk/100 ml. Wystawiona została decyzja na ZUK w Jabłonowie Pom. ul. Główna 28 zarządzającego wodociągiem Górale nakazująca:

- podjęcie działań naprawczych w celu doprowadzenia jakości wody z sieci wodociągu publicznego Górale, w sklepie spożywczym w Konojadach 1 do jakości zgodnej z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) i przedstawienie pozytywnych wyników badań.
- zapewnienie pracownikowi sklepu spożywczego w Konojadach 1, gm. Jabłonowo Pom. wodę dobrej jakości z innego źródła zaopatrzenia do czasu uzyskania jakości wody zgodnej z wymaganiami sanitarnymi.
- zwiększenie częstotliwości badania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej z wodociągu publicznego Górale w celu zapewnienia bezpieczeństwa konsumentom korzystającym z wody przeznaczonej do spożycia z wodociągu publicznego Górale.

Decyzja powyższa została wykonana, po wykonaniu dodatkowych badań urzędowych i w ramach kontroli wewnętrznej wydano pozytywną ocenę jakości wody o jej przydatności do spożycia.

W większości przypadków przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne po otrzymaniu telefonicznej informacji o niewłaściwej jakości wody w trybie natychmiastowym wdrażały działania naprawcze polegające m. in. na usprawnieniu pracy stacji uzdatniania wody, płukaniu sieci wodociągowej, w przypadku niewłaściwej mikrobiologii wody wdrażały dezynfekcję wody i monitorowały poziom chloru wolnego w wodzie podawanej do sieci wodociągowej. Wykonane dodatkowe badania kontrolne w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody wykazały właściwą jej jakość. Woda w tej grupie wodociągów nie jest systematycznie dezynfekowana, stosowana jest dezynfekcja wody przy użyciu podchlorynu sodu jeśli zachodzi taka potrzeba. Wszczęto postępowanie w sprawie poprawy jakości wody uzdatnionej w stacji uzdatniania wody w Grążawach ze względu na podwyższoną zawartość manganu (108 µg/l, 54 µg/l), uzyskano poprawę jakości wody i umorzono postępowanie administracyjne.

Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w ramach kontroli wewnętrznej wykonały badania jakości wody zgodnie z uzgodnionym z PPIS w Brodnicy harmonogramem badań wewnętrznych, z każdego wodociągu zostały wykonane badania wody w zakresie parametrów grupy B. W ramach kontroli wewnętrznej odnotowano 8 próbek wody kwestionowanych pod względem mikrobiologicznym i 19 próbek wody o niewłaściwym składzie chemicznym. Po podjętych działaniach naprawczych wykonane dodatkowe próby kontrolne jakości wody wykonane w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody wykazały właściwą jakość wody.

W 2021 r. prowadzona była modernizacja stacji uzdatniania wody wodociągu publicznego Osiek, wprowadzono technologię dwustopniowego uzdatniania wody przy użyciu filtrów żwirowych zamkniętych.

Wszystkie wodociągi tej grupy na koniec 2021 r. oceniono jako dobre.

Wodociągi tej grupy zaopatrują w wodę ok. 42517 osób, tj. ok. 53,88 % ludności powiatu. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów publicznych podawana była szacunkowo. Nie odnotowano skarg na braki wody czy jej jakość.

3. Wodociągi produkujące od 1001 do 10000 m³ wody na dobę.

Ilość wodociągów ogółem w porównaniu z rokiem ubiegłym nie uległa zmianie. Na nadzorowanym terenie funkcjonował tylko 1 wodociąg – wodociąg publiczny w Brodnicy. Wodociąg był skontrolowany, przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną ujęć wody.

W 2021 r. pobrano w ramach nadzoru 10 próbek wody, w tym 1 próbkę monitoringu w zakresie parametrów grupy B. Odnotowano 2 próbki kwestionowane pod względem mikrobiologicznym (w 1 próbce stwierdzono obecność bakterii grupy coli – 1 jtk/100 ml, w drugiej próbce zwiększoną ogólną liczbę mikroorganizmów po 72 godz. – 290 jtk/1 ml). Próby kontrolne wykonane po podjętych działaniach naprawczych w ramach kontroli wewnętrznej wykazały właściwą jakość mikrobiologiczną wody. Wodociąg oparty był wyłącznie na studniach głębinowych, dysponował 2 właściwie funkcjonującymi stacjami uzdatniania wody. Zaopatrzenie w wodę było wystarczające, braków wody nie odnotowano. Wodociąg oceniono jako dobry.

W 2021 r. produkcja wody wyniosła 6570,3 m³ na dobę, była niższa niż w roku ubiegłym.

Wodociąg publiczny w Brodnicy zaopatrywał w wodę miasto Brodnicę i część gminy wiejskiej Brodnica, ok. 30230, tj. ok. 38,31 % ludności powiatu brodnickiego.

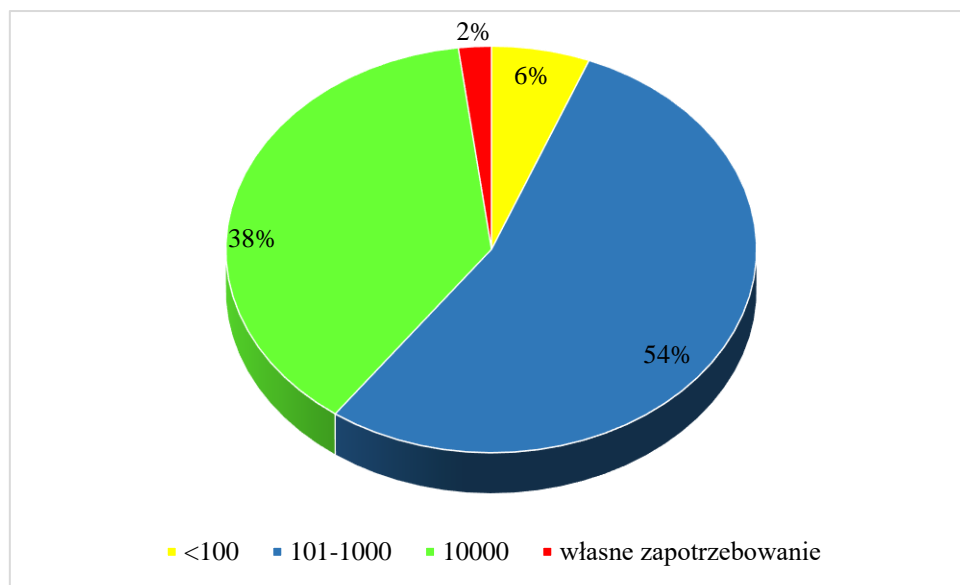
Woda z ujęć wodociągu publicznego w Brodnicy była nieznacznie dezynfekowana. Stosowany był podchloryn sodu, ale w umiarkowanych ilościach. Poziom chloru wolnego w wodzie podawanej do sieci wodociągowej nie przekroczył 0,05 mg/l. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Brodnicy jako jedyne na nadzorowanym terenie posiadało własne zatwierdzone laboratorium badania wody i ścieków.

Badania wewnętrzne jakości wody były prowadzone zgodnie z uzgodnionym harmonogramem badań wewnętrznych, pobrano i zbadano 3 próbki wody w zakresie parametrów grupy B, nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie jakości wody.

W 2021 r. Laboratorium Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Brodnicy, Laboratorium Badawcze ANCHEM uzyskały zatwierdzenia PPIS w Brodnicy w określonym zakresie badania jakości wody do spożycia.

4. Wodociągi o produkcji powyżej 10000 m³ wody na dobę.

Na nadzorowanym terenie nie ma takich wodociągów (bez zmian w porównaniu z rokiem ubiegłym).

Wykres 11. Odsetek ludności powiatu brodnickiego zaopatrywanej przez wodociągi o danej produkcji dobowej [m³/d] w 2021 r.

B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę.

Do tej grupy obiektów zaliczono 2 wodociągi lokalne obiektów wczasowo-turystycznych, wodociąg lokalny AGROCOMEX Sp. z o.o. ul. Gen. Sikorskiego 9 w Jabłonowie Pom. (na potrzeby zakładu produkcji mleczarskiej) i wodociąg lokalny Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Miesiączkowie, gm. Górzno (zaopatrywał w wodę ok. 70 mieszkańców Miesiączkowa, głównie był jednak na potrzeby zakładowe). W ewidencji ujęto wodociąg lokalny Brodnickich Zakładów Żelatyny Sp. z o.o. w Brodnicy, u. Podgórna 38A. W ramach nadzoru pobrano próbki wody do oznaczeń fizykochemicznych i bakteriologicznych z wodociągu lokalnego RSP w Miesiączkowie, z wodociągu lokalnego Brodnickich Zakładów Żelatyny w Brodnicy oraz wodociągu lokalnego AGROCOMEX Sp. z o.o. ul. Gen. Sikorskiego 9 w Jabłonowie Pom., woda z tych wodociągów była również badana w ramach kontroli wewnętrznej. Jakość wody z pozostałych wodociągów była badana tylko w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody w laboratorium PIS lub w laboratoriach mających zatwierdzenie.

Wszystkie wodociągi zostały skontrolowane, przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych. Stan sanitarny ujęć wody dobry, jakość wody właściwa.

Ogólne uwagi i wnioski dotyczące potrzeb i możliwości dalszej poprawy zaopatrzenia w wodę.

Na terenie powiatu brodnickiego ujęcia wód do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia oparte były wyłącznie na wodach głębinowych. Stacje uzdatniania wody dysponowały jedynie filtrami zamkniętymi czy otwartymi i aeratorami, nie prowadziło się ozonowania, uzdatniania węglem aktywnym, czy wzbogacania w fluor.

Konieczne jest dalsze unowocześnianie systemów i technologii uzdatniania wody oraz systematyczna dbałość o prawidłowe funkcjonowanie stacji uzdatniania wody, aby jakość wody dostarczanej przez wodociągi była stabilna i spełniała wymagania sanitarne określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

W 2021 r. na nadzorowanym terenie nie odnotowano skarg na jakość wody, nie zgłaszano braku wody. Wodociągi publiczne były podstawowymi urządzeniami zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia. Zaopatrzenie w wodę do spożycia przez ludzi na nadzorowanym terenie było właściwe.

Basen kąpielowy

Basen kąpielowy zlokalizowany w Zespole Szkół nr 1 w Brodnicy przy ul. Matejki 5 był zasilany w wodę z sieci wodociągu publicznego w Brodnicy. Ścieki i woda zużyta odprowadzane były do miejskiej sieci kanalizacyjnej w Brodnicy. W 2021 r. przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną obiektu, która nie wykazała nieprawidłowości. Pobrano próbki wody do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli z niecki basenowej, z systemu cyrkulacji i z natrysku (na obecność bakterii Legionella). W ww. próbkach wody z niecki basenowej i z systemu cyrkulacji stwierdzono nieznacznie zwiększoną zawartość chloroformu, w próbce wody z natrysku stwierdzono skażenie wody ciepłej bakterią Legionella (282 jtk/100 ml). Po podjętych działaniach naprawczych i przeprowadzonych kontrolach wewnętrznych jakości wody stwierdzono niewielką ilość bakterii Legionella w próbce wody z natrysku (39 jtk/100 ml) oraz zachowanie normy sanitarnej zawartości chloroformu w próbkach wody z niecki basenowej i z systemu cyrkulacji.

W ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej badania wody wykonywane były zgodnie z harmonogramem ustalonym z PPIS w Brodnicy, z częstotliwością i w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016 z późn. zm.).

Analizy wody na pływalni zostały przeprowadzane przez laboratorium, które uzyskało akredytację Polskiego Centrum Akredytacji i przy zastosowaniu metodyk referencyjnych analiz wody na pływalniach określonych w załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia. Sprawozdania z badań były na bieżąco przekazywane PPIS w Brodnicy. Zarządzający pływalnią dokonywał ponadto oceny spełnienia wymagań na podstawie bieżącej obserwacji wody na pływalni, systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowania wyników pomiarów jakości wody.

Badania i wykonane pomiary w ramach kontroli wewnętrznej wykazały, że woda na pływalni w Zespole Szkół nr 1 w Brodnicy przy ul. Matejki 5 spełniała wymagania mikrobiologiczne określone w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia M.Z. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Nie odnotowano przekroczeń składu mikrobiologicznego wody na pływalni. Odnotowano jedynie przypadki podwyższonego chloroformu w niecce basenowej i w wodzie z systemu cyrkulacji.

Na początku stycznia 2022 r. przygotowano ocenę roczną wody na pływalni stwierdzającą spełnienie wymagań sanitarnych określonych w rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016 z późn. zm.)

Kąpieliska

W 2021 r. zgłoszono funkcjonowanie 3 kąpielisk (w roku 2020 r. funkcjonowały również 3 kąpieliska), były to:

- kąpielisko nad jeziorem Górznieńskim w Górznie przy ul. Leśnej (funkcjonowało od 19.06.2021r. do 31.08.2021 r.),
- kąpielisko nad jeziorem Niskie Brodno w Brodnicy przy ul. Wczasowej (funkcjonowało od 1.07.2021 r. do 31.08.2021 r.),
- kąpielisko Stanica Wodna Bachotek nad Jeziorem Bachotek, gm. Zbiczno (funkcjonowało od 28.06.2021 r. do 29.08.2021 r.).

Nie wcześniej niż 10 dni przed deklarowanym terminem rozpoczęcia sezonu kąpielowego w ramach nadzoru została zbadana jakość wody, następnie organizatorzy kąpielisk w sezonie kąpielowym badali wodę wg uzgodnionego z PPIS w Brodnicy harmonogramu badań wewnętrznych. Odstępy czasowe między badaniami nie przekraczały 1 miesiąca.

Zakres badania wody obejmował badania mikrobiologiczne i wizualną kontrolę obecności zanieczyszczeń. Jakość wody w kąpieliskach odpowiadała wymaganiom sanitarnym określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r. poz. 255). Na bieżąco był prowadzony serwis kąpieliskowy. Organizatorzy kąpielisk na bieżąco aktualizowali informacje w serwisie kąpieliskowym odnośnie warunków na kąpielisku, m. in. temperatury wody, powietrza, prędkości wiatru, koloru flagi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Brodnicy na podstawie badań wykonanych w ramach kontroli urzędowej i badań wykonywanych przez organizatorów wydał dla każdego kąpieliska 4 oceny bieżącej jakości wody stwierdzające przydatność wody do kąpieli. Po zakończonym sezonie kąpielowym sporządzono oceny sezonowe dla kąpielisk. Sklasyfikowano 2 kąpieliska; j. Górznieńskie - jakość doskonała, j. Niskie Brodno - jakość dobra. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy kąpielisk, ich zapleczy, przyległych terenów i infrastruktury był właściwy.

Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli

W 2021 r. zgłoszone zostało 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli zlokalizowane nad jeziorem Zbiczno w miejscowości Rytebłota, gm. Zbiczno na potrzeby obozu harcerskiego organizowanego przez Chorągiew Kujawsko-Pomorską Związku Harcerstwa Polskiego w Bydgoszczy. Organizator tego miejsca wykonał badanie jakości wody nie wcześniej niż 10 dni przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego. Drugiego badania wody nie wykonano ze względu na brak drugiego turnusu. Jakość wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli odpowiadała wymaganiom sanitarnym określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 r. poz. 255). Wydano 1 ocenę bieżącą jakości wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli stwierdzającą jej przydatność do kąpieli.

2.3. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej

Ustępy publiczne

W rejestrze PSSE w 2021 r. znajdowały się 3 ustępy publiczne. Skontrolowano wszystkie obiekty: dwa ustępy zlokalizowane w Brodnicy i jeden zlokalizowany w Górznie.

Funkcjonujące ustępy to ustępy stałe, czynne przez cały rok. Obiekty funkcjonowały bez stałej obsługi na miejscu, zamykane były w godzinach nocnych. Jeden z kontrolowanych ustępów posiadał rozwiązania odpowiadające potrzebom osób niepełnosprawnych.

Obiekty zaopatrywane były w wodę do spożycia z wodociągów publicznych. Nieczystości płynne odprowadzane były do sieci kanalizacyjnej, nieprawidłowości w zakresie usuwania ścieków nie stwierdzono. Odpady komunalne opróżniane były w miarę potrzeb.

Skontrolowane ustępy zaopatrzone były w podstawowe środki higieny, posiadały ściany i posadzki o powierzchniach zmywalnych, odpornych na działanie wilgoci. Prowadzona była dezynfekcja pomieszczeń i urządzeń obiektu. Pomieszczenia ustępów były wentylowane. Obiekty utrzymane czysto, sprzątane codziennie. Stan sanitarny i techniczny omawianych obiektów był dobry.

W trakcie kontroli w pomieszczeniach nie stwierdzono palenia wyrobów tytoniowych. W widocznych miejscach były umieszczone informacje o zakazie palenia.

W związku z zagrożeniem wirusem (COVID – 19) zostały zachowane zasady bezpieczeństwa zgodne z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego. Obiekty były wietrzone, dla klientów dostępny był 70% płyn do higienicznej dezynfekcji rąk. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych widniały instrukcje prawidłowego mycia rąk, zdejmowania i zakładania rękawiczek, zdejmowania i zakładania maseczki a przy dozowniku z płynem do dezynfekcji – instrukcja dezynfekcji rąk.

Pływalnie

Sprawowano nadzór sanitarny nad pływalnią zlokalizowaną w Zespole Szkół nr 1 w Brodnicy. Na pływalni w dniu 30.12.2021 r. przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, w dniu 02.11.2021 r. w ramach urzędowej kontroli pobrano próbki wody do badań laboratoryjnych z systemu cyrkulacji, z niecki basenowej i z natrysku. W próbkach wody z niecki basenowej i z systemu cyrkulacji stwierdzono nieznacznie zwiększoną zawartość chloroformu, w próbce wody z natrysku stwierdzono skażenie wody ciepłej bakterią *Legionella* sp. (282 jtk/100 ml). Po podjętych działaniach naprawczych i przeprowadzonych kontrolach wewnętrznych jakości wody stwierdzono niewielką ilość bakterii *Legionella* sp. w próbce wody z natrysku (39 jtk/100 ml) oraz zachowanie normy sanitarnej zawartości chloroformu w próbkach wody z niecki basenowej i z systemu cyrkulacji

W okresie funkcjonowania basenu zarządzający pływalnią zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016 z późn. zm.) dokonywał oceny spełnienia wymagań jakości wody m.in. pod kątem ewentualnych widocznych zanieczyszczeń i przejrzystości wody oraz systematycznie wykonywał badania jakości wody, zgodnie z harmonogramem ustalonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Brodnicy oraz w przypadku wystąpienia sytuacji mogącej mieć wpływ na pogorszenie jakości wody na pływalni np.

po awarii lub przerwie eksploatacyjnej. Prowadzono rejestr wyników pomiarów wykonywanych nie rzadziej, niż co cztery godziny w trakcie użytkowania pływalni w zakresie: pH, potencjału redox, temperatury i stężenia chloru wolnego.

Kontrola sanitarna obiektu nie wykazała nieprawidłowości. Basen kąpielowy był zasilany w wodę z sieci wodociągu publicznego w Brodnicy. Ścieki i woda zużyta odprowadzane były do miejskiej sieci kanalizacyjnej.

Badania i wykonane pomiary wykazały, że woda na pływalni w Zespole Szkół nr 1 w Brodnicy przy ul. Matejki 5 spełniała wymagania mikrobiologiczne określone w załącznikach nr 1 do ww. rozporządzenia M.Z w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Nie odnotowano przekroczeń składu mikrobiologicznego wody na pływalni. Odnotowano jedynie przypadki podwyższonego chloroformu w niecce basenowej i w wodzie z systemu cyrkulacji.

Osoby korzystające z pływalni informowano poprzez komunikat umieszczony na tablicy informacyjnej o ostatniej ocenie jakości wody i spełnianiu wymagań określonych w rozporządzeniu.

W związku z epidemią SARS-CoV-2 przez pewien okres czasu basen był nieczynny. W czasie przerwy technicznej przeprowadzono mycie i dezynfekcję niecki basenowej oraz szereg prac remontowych.

Kontrola sanitarna obiektu nie wykazała nieprawidłowości.

Dom Pomocy Społecznej

W ewidencji są 2 Domy Pomocy Społecznej; w Brodnicy i w Wichulcu 14, gm. Bobrowo. Skontrolowany został DPS w Brodnicy przy ul. Wiejskiej 1A, który jest przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych. Świadczy podstawowe usługi w zakresie usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających. Obiekt dysponował ogółem 32 pokojami mieszkalnymi (pokoje jednoosobowe - 19, dwuosobowe - 12 i trzyosobowe - 1). Razem 46 miejsc mieszkalnych.

Dom Pomocy Społecznej był podłączony do miejskiej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej w Brodnicy. Wyposażony w instalacje centralnego ogrzewania, ciepłą wodę, wentylację grawitacyjną i mechaniczną. We wszystkich pokojach mieszkalnych oraz pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych zainstalowana była instalacja przywoławcza systemu przyzywowo – alarmowa (dźwiękowa). Pościel oraz odzież mieszkańców prana była w pralni znajdującej się na terenie DPS (pomieszczenie w piwnicy). Z usług pralniczych korzystali wszyscy mieszkańcy. Rzeczy przeznaczone do prania były zbierane i dostarczane do pralni. Odzież była odpowiednio opisana lub oddawana w imiennie oznakowanych workach. Pościel zmieniana przy łóżku pacjenta i wkładana bezpośrednio do worków umieszczonych w wózkach transportowych. Zaopatrzenie w sprzęt medyczny jednorazowego użytku było właściwe. DPS posiada oświadczenie Zespołu Opieki Zdrowotnej w Brodnicy na odbiór i utylizację odpadów medycznych powstających przy wykonywaniu świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej z zachowaniem obowiązujących procedur dotyczących przechowywania, transportowania i utylizacji. Gospodarka odpadami nie budziła zastrzeżeń. Stan sanitarno-techniczny obiektu był właściwy. W obiekcie w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badanie jakości wody ciepłej pod kątem obecności bakterii *Legionella* sp. Badanie nie wykazało obecności tej bakterii.

W zakresie działań przeciwepidemicznych wprowadzono nowe procedury działania anty-COVID, obowiązuje dezynfekcja rąk, personel i osoby z zewnątrz są obowiązane zasłaniać nos i usta. Płyn do dezynfekcji rąk na bazie alkoholu był dostępny przy wejściu do budynku i pomieszczeń ogólnodostępnych. Obiekt został wyposażony w urządzenia usuwające z powietrza zanieczyszczenia - oczyszczacz powietrza oraz ozonatory (3 szt.).

Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W ewidencji PSSE w Brodnicy w grupie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej był zaplanowany 1 obiekt do kontroli w 2021 r. tj. Dzienny Dom Pomocy Społecznej dla seniorów funkcjonujący przy Ośrodku Wilga w Górnicy. W wykazie na koniec roku do tej grupy zaliczono jeszcze Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów i Centrum Usług Środowiskowych w Czarnym Bryńsku. W sumie skontrolowano wszystkie 6 obiektów tj.

- Dzienny Dom Pomocy Społecznej dla seniorów funkcjonujący przy Ośrodku Wilga w Górnicy,
- Dzienny Dom Pomocy dla seniorów i Centrum Usług Środowiskowych w Czarnym Bryńsku,
- Środowiskowy Dom Samopomocy CARITAS, ul. Gajdy 3 w Brodnicy,
- Klub Seniora „Brzozowy Raj” w Brzoziu,
- Dzienny Dom „Senior Wigor” w Grażawach,
- Dzienny Dom Pobytu Osób Niezależnych Zgromadzenia Sióstr Pasterek w Jabłonowie Zamku, gm. Jabłonowo Pomorskie.

Wszystkie placówki zapewniały wsparcie osobom niezależnym lub w podeszłym wieku i niezależnym zawodowo. W obiektach tych w odpowiednio zaadaptowanych pomieszczeniach odbywały się zabiegi rehabilitacyjne, fizjoterapeutyczne i pielęgniarstwa dla seniorów lub osób niezależnych (maksymalnie około 40 osób). Obiekty wyposażone były w toalety przystosowane dla osób niezależnych. Posiadały również podjazdy lub windy dla osób z ograniczoną możliwością poruszania się.

Obiekty podłączone były do miejskich lub gminnych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Jeden obiekt korzystał z wody z własnego ujęcia wody opartego na studni o głębokości 26 m. Jakość wody została zbadana w ramach kontroli wewnętrznej i odpowiadała wymaganiom sanitarnym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 r. poz. 2294). Dodatkowo jeden z obiektów odprowadzał ścieki do przydomowej oczyszczalni ścieków.

Placówki wyposażone były w centralne ogrzewanie z sieci ciepłowniczych lub własnych kotłowni (olejowych, na pelet lub ekogroszek). Wszystkie skontrolowane obiekty posiadały wentylację grawitacyjną i mechaniczną (toalety, zaplecza sanitarne). Niektóre obiekty wyposażone w system rekuperacji.

Odpady komunalne gromadzone były w pojemnikach utrzymanych w odpowiednim stanie sanitarno-technicznym i sanitarno-porządkowym, a ich odbiór organizowały Urzędy Gmin lub Miast. Otoczenie obiektów utrzymane były w odpowiednim stanie porządkowym.

Podłogi komunikacji i pomieszczeń skontrolowanych placówek wykonane z materiałów trwałych o powierzchniach gładkich, zmywalnych, nienasiąkliwych i odpornych na działanie środków myjąco - dezynfekcyjnych. Kształt i powierzchnia pomieszczeń dostosowana była do

zainstalowanych i użytkowanych urządzeń i sprzętu. Meble, sprzęty stanowiące niezbędne wyposażenie pomieszczeń były wykonane z materiałów łatwo- zmywalnych, umożliwiając ich mycie i dezynfekcję. Środki do dezynfekcji były zabezpieczone.

We wszystkich placówkach ściśle przestrzegano reżimu sanitarnego w czasie trwania epidemii. Zajęcia i posiłki były tak organizowane, żeby jak najmniej osób spotykało się w jednym pomieszczeniu w celu zachowania dystansu (stosowano rotacyjne zmiany). Podopieczni w większości byli dowożeni samochodem, przed wejściem do samochodu poddawani byli pomiarowi temperatury termometrem bezdotykowym, osoby z podwyższoną temperaturą nie mogły uczestniczyć w zajęciach. Osoby były na bieżąco informowane, przypominano im o zasadach obowiązujących w placówkach w związku ze stanem epidemii COVID-19 ze zwróceniem szczególnej uwagi na mycie i dezynfekcję rąk, zachowanie dystansu społecznego oraz zasłanianie ust i nosa. Codziennie po opuszczeniu obiektu przez podopiecznych w niektórych placówkach prowadzone było ozonowanie pomieszczeń we własnym zakresie. Zarówno przed jak i po rozpoczęciu użytkowania przez podopiecznych wszystkie sprzęty były myte i dezynfekowane oraz poddawane wietrzeniu.

W zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego, postępowania z odpadami, zaopatrzenia w środki czystości i dezynfekcyjne nie stwierdzono nieprawidłowości.

Noclegownie i domy dla bezdomnych

W ewidencji na koniec 2021 r. był 1 obiekt – Schronisko dla osób bezdomnych „BETANIA” Brodnickiego Centrum Caritas im. Bpa Jana Chrapka, ul. Gajdy 3 (bez zmian w porównaniu z rokiem ubiegłym). Obiekt nie został skontrolowany w 2021 r.

Hotele

Pod nadzorem PPIS w Brodnicy znajdowało się 8 hoteli. Najwyższy standard oferowały: hotel Głębozdek Vine Resort & SPA w Wielkim Głębozoku (****) oraz hotel „Pory Roku” w miejscowości Czyste Błota (****), 5 hoteli posiadało kategoryzację (***), 1 hotel (**). Skontrolowano 6 obiektów z tej grupy.

Konkurencja na rynku świadczonych usług oraz rosnące wymagania klienta w tej grupie obiektów wymogły na właścicielach dbałość o wysoki standard usług i bezpieczeństwo gości. Zapewniano klientom czystą bieliznę pościelową, ręczniki i podstawowe środki. Do dyspozycji gości były jadalnie, sale bankietowe, sale konferencyjne, pokoje kominkowe, SPA oraz obiekty rekreacyjne stanowiące atrakcje dla wypoczywających gości m.in. boiska sportowe, place zabaw dla dzieci, strefy wypoczynku. Obiekty w większości dostosowane były do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na bieżąco dbano o stan techniczny pomieszczeń mieszkalnych i sanitarnych. Właściciele systematycznie przeprowadzali remonty, dbali o teren wokół obiektów i jego właściwe zagospodarowanie.

W obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania ścieków i odpadów komunalnych. Przeprowadzone kontrole w zakresie sanitarno-higienicznym nie wykazały nieprawidłowości. Stan bieżącej czystości oraz otoczenie obiektów były właściwe.

W związku z zagrożeniem wirusem (SARS-CoV-2) zostały zachowane zasady bezpieczeństwa zgodne z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania hoteli/obiektów/pensjonatów w trakcie epidemii COVID-19 w Polsce. Obiekty wietrzone w miarę

możliwości, dla klientów udostępniono płyny na bazie alkoholu 70% do higienicznej dezynfekcji rąk. W hotelach przestrzegano obowiązku zakrywania ust i nosa. Zapewniono sprzęt i środki do codziennych prac porządkowych, ze szczególnym uwzględnieniem dezynfekowania powierzchni dotykowych środkiem do dezynfekcji (poręczy, klamek, włączników światła, uchwytów, powierzchni płaskich, w tym blatów). W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych ogólnodostępnych widniały instrukcje prawidłowego mycia rąk oraz przy dozownikach z płynem do dezynfekcji – instrukcje dezynfekcji rąk.

Podczas przeprowadzonych kontroli informowano właścicieli bądź zarządców o konieczności właściwej eksploatacji instalacji ciepłej wody i klimatyzacji w aspekcie zagrożenia bakteriami Legionella sp. oraz systematycznej kontroli i rejestrowaniu temperatury ciepłej wody z instalacji wewnętrznej. W hotelu „U Bosmana” ul .Sądowa 7, 87-300 Brodnica, hotelu Głębozcek Vine Resort & SPA w Wielkim Głębozku 1, 87-313 Brzozie w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badanie jakości wody ciepłej, nie stwierdzono obecności bakterii Legionella sp. W hotelu Cykada w Jajkowie 51, 87-313 Brzozie w ramach kontroli urzędowej wykonano badanie jakości wody ciepłej, badania nie wykazały obecności bakterii Legionella sp.

Pensjonaty

Na nadzorowanym terenie powiatu brodnickiego w 2021 r. funkcjonował tylko jeden pensjonat – Pensjonat Dworek Polski (***) w Chojnie, gm. Bobrowo. W 2021 r. przeprowadzono kontrolę w zakresie sanitarno-higienicznym, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Do dyspozycji gości dostępna jest strefa spa w skład której wchodzi: wanna z masażem, łaźnia solankowa, sauna sucha. Z wanny spa korzysta jednorazowo tylko jedna osoba, po jej użyciu woda w wannie jest wymieniana, natomiast wanna z hydromasażem podawana jest rutynowemu czyszczeniu.

Zapewniano klientom czystą bieliznę pościelową, ręczniki i podstawowe środki.

Na bieżąco dbano o stan techniczny pomieszczeń mieszkalnych i sanitarnych. Właściciel systematycznie przeprowadzał remonty, dbał o teren wokół obiektu i jego właściwe zagospodarowanie.

W obiekcie nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania ścieków i odpadów komunalnych. Stan bieżącej czystości oraz otoczenie obiektów były właściwe.

W związku z zagrożeniem wirusem (SARS-CoV-2) zostały zachowane zasady bezpieczeństwa zgodne z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania hoteli/obiektów/pensjonatów w trakcie epidemii COVID-19 w Polsce. Obiekt wietrzony w miarę możliwości, dla klientów udostępniono płyny na bazie alkoholu 70% do higienicznej dezynfekcji rąk. W pensjonacie przestrzegano obowiązku zakrywania ust i nosa. Zapewniono sprzęt i środki do codziennych prac porządkowych, ze szczególnym uwzględnieniem dezynfekowania powierzchni dotykowych środkiem do dezynfekcji (poręczy, klamek, włączników światła, uchwytów, powierzchni płaskich, w tym blatów). W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych ogólnodostępnych widniały instrukcje prawidłowego mycia rąk oraz przy dozownikach z płynem do dezynfekcji – instrukcje dezynfekcji rąk.

Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W 2021 r. w ewidencji znajdowało się 59 innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, skontrolowano 33 czynne obiekty.

Zakres kontroli sanitarnych obejmował: otoczenie obiektu, stan sanitarno-techniczny (pokoi, sal wielofunkcyjnych, magazynów, pomieszczeń gospodarczych itp.), zaopatrzenie w wodę, gromadzenie, transport i usuwanie odpadów stałych i płynnych, utrzymanie czystości i porządku (zaopatrzenie w środki czystości, pranie bielizny) oraz dezynfekcję.

Standard świadczonych usług był zróżnicowany, od kilkuosobowych pokoi z ogólnodostępnymi łazienkami, po apartamenty. Kontrolowane obiekty w zależności od lokalizacji i otoczenia posiadały dostęp do plaży. Do dyspozycji gości były jadalnie, świetlice z telewizorem, pokoje kominkowe, a na terenie posesji wydzielone miejsca do grillowania, miejsca na ognisko oraz boiska i place zabaw dla dzieci.

W tej grupie obiektów znajdowało się 8 ośrodków wypoczynkowych w tym 1 obiekt o zawieszonyj działalności gospodarczej, skontrolowano 7 ośrodków wypoczynkowych. Ośrodki wypoczynkowe zaopatrywane były w wodę przeznaczoną do spożycia z własnych ujęć wody lub z sieci wodociągów publicznych. W zakresie gospodarki odpadami stałymi oraz ściekami nie stwierdzono nieprawidłowości. Stan sanitarno-techniczny nie uległ znaczącej zmianie w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Grupa kwater agroturystycznych obejmowała 39 gospodarstw w tym 5 obiektów o zawieszonyj działalności gospodarczej, skontrolowano 19 agroturystyk zlokalizowanych w dużej części nad jeziorami lub w ich pobliżu. W większości obiektów przy pokojach były zespoły higieniczno-sanitarne, sporadycznie sanitariaty były wspólne dla kilku pokoi. Zaopatrzenie w wodę z wodociągów publicznych lub z własnych ujęć wody. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie usuwania ścieków i odpadów komunalnych. Otoczenie obiektów było utrzymane w dobrym stanie porządkowym. Pranie bielizny odbywało się najczęściej we własnym zakresie z zachowaniem rozdziału dróg obiegu bielizny czystej i brudnej. Przechowywanie czystej bielizny było właściwe. Właściciele systematycznie starali się podnosić standard swoich obiektów. Przeprowadzali remonty, wymieniali wyposażenie pokoi, dbali o teren wokół obiektów i jego właściwe zagospodarowanie.

W grupie obiektów inne m. in. hostele, rancza, zajazdy, karczmy itp. znajdowało się łącznie 10 obiektów, skontrolowano 4. Były to obiekty prowadzące całoroczną działalność, posiadające miejsca noclegowe. Pokoje mieszkalne obiektów wyposażone były w odrębne zespoły higieniczno-sanitarne. Zapewniano prawidłową gospodarkę wodno-ściekową oraz postępowanie z bielizną i odpadami. Obiekty utrzymywane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym i technicznym.

Do tej grupy obiektów należały również 3 pola namiotowe m.in. pole namiotowe im. Św. Teresy w Górznie, pole namiotowe Gaj- Grzmięca i pole namiotowe Rytebłota w gm. Zbiczno. Dokonano oceny stanu sanitarnego wszystkich 3 pól namiotowych zlokalizowanych nad jeziorami, działających tylko sezonowo. Właściciele pól namiotowych zadbali o dostęp do bieżącej wody zapewnionej z wodociągu publicznego lub własnego ujęcia. Zapewnione były podstawowe środki higieny. Wydzielono miejsce na sprzęt porządkowy i środki czystości. Odpady komunalne gromadzone były w pojemnikach, utrzymanych we właściwym stanie sanitarnym, wydzielone było miejsce do przechowywania pojemników na odpady. Prowadzona była segregacja odpadów komunalnych.

W Ośrodku Wypoczynkowy PTTK w Bachotku przeprowadzono w ramach kontroli wewnętrznej badanie jakości wody ciepłej pod kątem obecności bakterii Legionella sp. Badanie nie wykazało obecności tej bakterii.

W związku z zagrożeniem wirusem (SARS-CoV-2) były zachowane zasady bezpieczeństwa zgodne z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania hoteli/obiektów/pensjonatów w trakcie epidemii COVID-19 w Polsce. Obiekty były wietrzone w miarę możliwości, dla klientów udostępnione były płyny na bazie alkoholu 70% do higienicznej dezynfekcji rąk. Wewnątrz obiektów przestrzegano obowiązku zakrywania ust i nosa. Zapewniono sprzęt i środki do codziennych prac porządkowych, ze szczególnym uwzględnieniem dezynfekowania powierzchni dotykowych środkiem do dezynfekcji (poręczy, klamek, włączników światła, uchwytów, powierzchni płaskich, w tym blatów). W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych ogólnodostępnych widniały instrukcje prawidłowego mycia rąk oraz przy dozownikach z płynem do dezynfekcji – instrukcje dezynfekcji rąk.

Zakłady fryzjerskie

W 2021 r. stałym nadzorem objęto 64 zakładów fryzjerskich. Mimo braku obowiązku zgłaszania organom PIS zakładów usługowych oraz szczegółowych przepisów prawnych określających wymagania sanitarne dla zakładów fryzjerskich, dla zapewnienia bezpieczeństwa świadczonych usług przeprowadzono nadzór sanitarny nad 18 obiektami.

Głównym celem bieżącego nadzoru sanitarnego było sprawdzenie dostępności stosowania procedur określających zasady utrzymania higieny i właściwego reżimu sanitarnego. W czasie kontroli zwracano szczególną uwagę na sposób przechowywania narzędzi fryzjerskich, ich dezynfekcję, terminy ważności środków dezynfekcyjnych oraz sposób magazynowania białej bielizny stosowanej w zakładzie.

Stan sanitarny i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. Większość obiektów to zakłady nowoczesne, często obiekty po remontach. We wszystkich zakładach używany sprzęt i narzędzia – były sprawne technicznie, czyste i dezynfekowane. Stosowane preparaty dezynfekcyjne przechowywane były w oryginalnych opakowaniach, natomiast roztwory dezynfekcyjne przygotowane w opisanych i szczelnie zamykanych pojemnikach. Czysta bielizna przechowywana była w higienicznych warunkach. W dużej części zakładów stosowano bieliznę jednorazowego użytku.

W związku z zagrożeniem koronawirusem (SARS-CoV-2) były zachowane zasady bezpieczeństwa zgodne z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania salonów fryzjerskich. Obiekty były wietrzone w miarę możliwości, dla klientów dostępny 70% płyn do higienicznej dezynfekcji rąk. Klienci umawiani byli na wizyty telefonicznie na konkretne godziny (poczekalnie wyłączone z użytkowania). Po każdym kliencie wykonywano rutynowe sprzątnięcie zakładu i dezynfekcję wszystkich powierzchni dotykowych, środkiem do dezynfekcji powierzchni. W salonach przestrzegano obowiązku zakrywania ust i nosa. W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych ogólnodostępnych widniały instrukcje prawidłowego mycia rąk.

Zakłady kosmetyczne

W ewidencji działalności PSSE w Brodnicy zarejestrowane były 47 zakłady kosmetyczne. Skontrolowano 18 zakładów. Żaden nie budził zastrzeżeń w skontrolowanym zakresie.

Kontrole obejmowały stan sanitarno-techniczny i higieniczny pomieszczeń, w których wykonywane są usługi, przestrzeganie procedur higienicznych przy wykonywaniu zabiegów kosmetycznych, zasad stosowania sprzętu poddawanego sterylizacji, sposobów dezynfekcji skóry, dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń oraz postępowania z bielizną i odpadami niebezpiecznymi.

Do wykonywania zabiegów używano narzędzi i urządzeń sprawnych technicznie, czystych, dezynfekowanych i sterylizowanych. Zabiegi związane z naruszeniem ciągłości tkanek wykonywane były w sterylnych rękawiczkach jednorazowego użytku przy pomocy jednorazowych narzędzi lub narzędzi wysterylizowanych. W większości gabinety kosmetyczne wykonywały zabiegi sterylizacji przy użyciu własnych autoklawów. Właścicielom zalecano systematyczne prowadzenie testów skuteczności i rejestrowania parametrów procesu sterylizacji. Obiekty nie posiadające własnego autoklawu posiadały stosowne umowy na świadczenie usług sterylizacji narzędzi z centralną sterylizatornią.

W zakładach kosmetycznych opracowane były instrukcje i procedury postępowania przy zabiegach powodujących naruszenie ciągłości tkanek oraz instrukcje postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Właściciele posiadali podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych z firmami posiadającymi wymagane zezwolenia na odbiór tych odpadów. W/w odpady przechowywane były w sposób prawidłowy. Podczas kontroli informowano personel zakładów, że zabiegi w trakcie których dochodzi do przerwania ciągłości tkanek, mogą stanowić potencjalne zagrożenie i ryzyko zakażeń, zarówno dla pracowników jak i osób korzystających z usług.

W związku z zagrożeniem koronawirusem (SARS-CoV-2) zostały zachowane zasady bezpieczeństwa zgodne z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania salonów kosmetycznych. Obiekty wietrzono w miarę możliwości, dla klientów dostępne były 70% płyny do higienicznej dezynfekcji rąk. Klienci umawiani byli na wizyty telefonicznie na konkretne godziny (poczekalnia wyłączona z użytkowania). Po każdym kliencie wykonywano rutynowe sprzątanie zakładu i dezynfekcję wszystkich powierzchni dotykowych, środkiem do dezynfekcji powierzchni. W salonach przestrzegano obowiązku zakrywania ust i nosa. W pomieszczeniach sanitarno-higienicznych ogólnodostępnych widniały instrukcje prawidłowego mycia rąk oraz przy dozownikach z płynem do dezynfekcji – instrukcje dezynfekcji rąk.

Zakłady tatuażu

W 2021 r. w ewidencji znajdowały się trzy zakłady tatuażu. Przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną. W zakładzie wykonywano tatuaż oraz piercing. Opracowano i wdrożono procedury postępowania przy zabiegach powodujących naruszenie ciągłości tkanek, zasady stosowania sprzętu poddawanego sterylizacji, zasady dezynfekcji skóry, dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń, zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi.

Do wykonywania tatuażu stosowano materiały jednorazowego użytku: sterylne kartridże, rury, igły i dzioby. Stanowiska tatuażu były odpowiednio przygotowywane do zabiegu. Powierzchnie robocze, urządzenia i okablowanie były dezynfekowane i zabezpieczane folią. Osoby wykonujące tatuaż stosowały jednorazowe rękawiczki ochronne, zmieniane po każdej innej czynności wykonanej poza obszarem roboczym.

Do przekłuwania ciała stosowano jednorazowe, sterylne igły, sterylizowane narzędzia – kleszcze, nożyczki oraz wykonaną z tytanu sterylną biżuterię. Dezynfekcja, mycie i sterylizacja

zacja narzędzi odbywała się na miejscu w zakładzie. Po wstępnej dezynfekcji narzędzia umieszczano ponownie w myjce ultradźwiękowej z roztworem preparatu myjąco-dezynfekującego i następnie poddawano sterylizacji w autoklawie. Gospodarka odpadami nie budziła zastrzeżeń. Odpady niebezpieczne przechowywano w pojemnikach właściwie oznakowanych, przechowywanych w warunkach chłodniczych. Zakłady posiadały stosowną umowę na odbiór odpadów niebezpiecznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania procedur higienicznych oraz stanu sanitarno-technicznego skontrolowanych obiektów.

W związku z zagrożeniem koronawirusem SARS-CoV-2 były zachowane zasady bezpieczeństwa zgodne z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego dla funkcjonowania salonów tatuażu w trakcie epidemii COVID-19 w Polsce. W salonach tatuażu umieszczone były dozowniki z płynem do higienicznej dezynfekcji rąk dostępne dla klientów. Zapewniono w miarę możliwości, wietrzenie pomieszczeń oraz organizowanie stanowisk pracy z uwzględnieniem wymaganego dystansu przestrzennego między osobami (minimum 1,5 m). Przestrzegano obowiązku noszenia osłon nosa i ust. W pomieszczeniu sanitarnohigienicznym wywieszono instrukcje dot. mycia rąk, zdejmowania i zakładania rękawiczek, zdejmowania i zakładania maseczki, a przy dozownikach z płynem do dezynfekcji – instrukcje dezynfekcji rąk.

Zakłady odnowy biologicznej

Ewidencją objętych było 11 zakładów odnowy biologicznej, skontrolowano 5 zakładów. Do zakładów odnowy biologicznej zaliczono: 3 kluby fitness, 5 gabinety masażu, 1 gabinet fizjoterapeutyczny oraz 2 solaria.

Obiekty świadczyły usługi w zakresie regeneracji ciała poprzez ćwiczenia fizyczne, naswietlanie, opalanie, masaż i zabiegi relaksujące.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości. W obiektach stosowane były wyłącznie urządzenia sprawne technicznie, czyste i dezynfekowane. Przy stanowiskach pracy dostępne były preparaty do dezynfekcji. Zakłady stosowały bieliznę jednorazowego użytku. Sprzęt porządkowy przechowywany był w miejscach specjalnie do tego wyznaczonych.

W obiektach świadczących usługi w zakresie udostępniania solarium w widocznym miejscu umieszczano czytelną informację o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz informacja o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium.

W związku z zagrożeniem wirusem (SARS-CoV-2) były zachowane zasady bezpieczeństwa

zgodne z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego. Obiekty były wietrzone, dla klientów udostępniono 70% płyn do higienicznej dezynfekcji rąk. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych widniały instrukcje prawidłowego mycia rąk, zdejmowania i zakładania rękawiczek, zdejmowania i zakładania maseczki a przy dozowniku z płynem do dezynfekcji – instrukcja dezynfekcji rąk.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu

W 2021 roku skontrolowano 7 obiektów z grupy 12 obiektów w ewidencji. Obiekty łączyły usługi fryzjerskie i kosmetyczne, solaryjne i kosmetyczne lub fryzjerskie oraz odnowy biologicznej i kosmetyczne.

W tego typu obiektach ważna jest odpowiedzialność samego personelu za bezpieczne wykonywanie usług, bez złych nawyków i przyzwyczajzeń. W obiektach opracowano instrukcje postępowania z odpadami niebezpiecznymi, wdrożono procedury higieniczne postępowania w przypadkach wykonywania zabiegów powodujących naruszenie ciągłości tkanek, zasady dezynfekcji sprzętu, dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń. Odpady niebezpieczne odbierane były przez uprawnione firmy.

Podczas kontroli egzekwowano od personelu prowadzenie właściwej dezynfekcji i sterylizacji narzędzi z uwagi na zagrożenie przeniesienia chorób zakaźnych. W obiektach właściwie prowadzono dezynfekcję powierzchni, urządzeń i narzędzi stosowanych przy zabiegach. Sterylizację prowadzono w autoklawach lub właściciele podpisali umowy na świadczenie usług sterylizacji narzędzi. Zapewniono odpowiednie zapasy czystej bielizny, przechowywane w higienicznych warunkach. Stosowane preparaty i środki dezynfekcyjne były przechowywane w oryginalnych opakowaniach z aktualną datą przydatności, a roztwory dezynfekcyjne w opisanych, szczelnych pojemnikach.

Czystość bieżąca obiektów nie budziła zastrzeżeń. W 2021 r. stan sanitarno-techniczny i porządkowy skontrolowanych w tej grupie obiektów był właściwy, nie prowadzono postępowania administracyjno-egzekucyjnego.

W związku z zagrożeniem wirusem (SARS-CoV-2) zostały zachowane zasady bezpieczeństwa zgodne z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego. Obiekty były wietrzone, dla klientów udostępniono 70% płyn do higienicznej dezynfekcji rąk. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych widniały instrukcje prawidłowego mycia rąk, zdejmowania i zakładania rękawiczek, zdejmowania i zakładania maseczki a przy dozowniku z płynem do dezynfekcji – instrukcja dezynfekcji rąk.

Dworce autobusowe

Zgodnie z ewidencją sprawowany był nadzór sanitarny nad 1 dworcem autobusowym w Brodnicy przy ul. Sądowej, mieszczący się w wydzielonych pomieszczeniach pawilonu usługowo-handlowego. Skontrolowany stan przygotowania środka transportu na stacji początkowej nie budził zastrzeżeń. Pomieszczenie ogólnodostępne dla pasażerów dworca autobusowego wraz z zapleciami sanitarnymi (męski, damski oraz dla niepełnosprawnych) były we właściwym stanie sanitarno-technicznym. Przed budynkiem zlokalizowano cztery stanowiska odjazdowe oraz jedno miejsce przystankowe dla autobusów. Nie kwestionowano również zagospodarowania terenu obejmującego stanowiska dla osób podróżujących wyposażonego w ławki i kosze na śmieci. W obiekcie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przystanie jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych

Do tej grupy obiektów zakwalifikowano przystań kajakową „Zakole Drwęcy” przy ul. Paderewskiego 17 w Brodnicy. Przystań kajakowa udostępniana w okresie wiosenno-letnim. W obiekcie nie przeprowadzono kontroli sanitarnej stanu sanitarnego budynku administracyjno-gospodarczego, węzłów sanitarno-higienicznych oraz części rekreacyjnej przystani ze względu na brak planowanej kontroli w harmonogramie na 2021 r.

Cmentarze

Na terenie powiatu brodnickiego w ewidencji było 28 cmentarzy, skontrolowano 6 cmentarzy. Przeprowadzone kontrole dotyczyły utrzymania czystości i porządku w obrębie cmentarza, postępowania w zakresie gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, stanu technicznego ogrodzenia. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy nie budził zastrzeżeń.

W 2021 r. wydano 36 decyzji zezwalających na ekshumacje. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

Domy przedpogrzebowe

W 2021 r. w ewidencji PPIS były 2 domy przedpogrzebowe funkcjonujące w strukturach zakładów pogrzebowych. W 2021 r. przeprowadzono kontrole sanitarno-higieniczne w 2 domach pogrzebowych.

Dom pogrzebowe składały się z pomieszczeń do: wykonywania wstępnych ceremonii pogrzebowych, przechowywania zwłok, przygotowania zwłok do ceremonii pogrzebowych (mycie i ubieranie) oraz pomieszczeń higienicznosanitarnych (ustęp z umywalnią, szatnia, ogólnodostępny sanitariat). Pomieszczenia domów pogrzebowych posiadały odpowiednią wentylację, zabezpieczenia przed dostępem osób niepowołanych, zwierząt i owadów.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę były wodociągi sieciowe, nieczystości płynne odprowadzane były do sieci kanalizacyjnych.

Pomieszczenia przeznaczone do przechowywania i przygotowywania zwłok posiadały podłogę nieprzepuszczalną i łatwo zmywalną, ściany zmywalne do wysokości 2 m, instalacje ciepłej i zimnej wody, instalacje odprowadzania wody. W pomieszczeniu do przechowywania zwłok zapewniono urządzenie do stałego pomiaru temperatury. Stan sanitarny i techniczny pomieszczeń był właściwy. Trumny ze zwłokami umieszczano na katafalku, który był czysty i dezynfekowany.

Inne obiekty użyteczności publicznej

a. Obiekty sportowe

W 2021 r. w ewidencji PPIS były 2 obiekty sportowe - Stadion Miejski i Hala Sportowa OSiR w Brodnicy. W bieżącym roku nie dokonano kontroli sanitarno-higienicznej ze względu na brak planowanej kontroli w harmonogramie na 2021 r.

b. Obiekty kulturalno-widowiskowe.

W 2021 r. w ewidencji było 6 domów kultury, skontrolowano 1 dom kultury. Skontrolowano Gminny Dom Kultury w Osieku, na rok 2022 r. planowany jest remont malarski w całym budynku. W obiekcie prowadzona była działalność oświatowo-kulturalna. Na terenie domu kultury odbywały się różnego typu zajęcia w reżimie sanitarnym; organizowano warsztaty, konkursy, imprezy okolicznościowe oraz imprezy masowe zgodnie z obowiązującymi ograniczeniami w trakcie trwania epidemii COVID-19.

c. Pozostałe obiekty: apteki, zakłady rolne, stacje paliw, składowiska odpadów, przystanki kolejowe i autobusowe, piaskownice, zakłady pogrzebowe, pralnie.

W 2021 r. w ewidencji PPIS były 3 pralnie wodne. Przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną. Czystość bieżąca przy świadczeniu usług była zachowana. W pralni zachowano rozdział dróg obiegu bielizny czystej i brudnej, nie świadczone usługi prania bielizny szpitalnej. Stan sanitarny skontrolowanego obiektu był właściwy.

W 2021 roku w ewidencji było 26 aptek i punktów aptecznych. Dokonano oceny stanu sanitarnego w 2 obiektach. Zapewniony został odrębny pojemnik na przeterminowane leki przyniesione przez pacjentów oraz zapewniono ich odbiór przez specjalistyczną firmę. Odbiór i utylizację leków przeterminowanych zakupionych przez apteki świadczyły specjalistyczne firmy. Obiekt przedstawiał protokół przekazania produktu leczniczego – wyrobu medycznego do utylizacji. Apteki utrzymane były we właściwym stanie sanitarnym.

W 2021 r. w ewidencji były 2 przystanki kolejowe, nie były one skontrolowane.

Nadzór sanitarny sprawowano nad przystankami autobusowymi powiatu brodnickiego, skontrolowano 39 przystanków komunikacyjnych. Wiaty autobusowe przy trasach komunikacyjnych w większości były wyposażone w kosze na odpady. Gminy na bieżąco dbały o czystość przystanków autobusowych i ich otoczenia. Wiaty przystankowe, w zależności od potrzeb, były remontowane lub wymieniane na nowe. Stan sanitarno-techniczny przystanków i wiat przystankowych był dostateczny.

W ewidencji PPIS było 21 stacji paliw, skontrolowano 6. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości, stan sanitarno-techniczny i porządkowy obiektów był właściwy.

W bieżącym roku skontrolowano 1 zakład rolny, zajmujący się produkcją zwierzęcą. Ogólny stan sanitarno-porządkowy kontrolowanych obiektów był właściwy.

Skontrolowano 7 piaskownic należących do PGK Sp. z o.o. w Brodnicy. Piaskownice utrzymane były we właściwym stanie sanitarnym. Piasek został wymieniony przed sezonem letnim. Wizualnie czystość piasku nie budziła zastrzeżeń, obudowy piaskownic były w dostatecznym stanie technicznym.

Na nadzorowanym terenie usługi pogrzebowe świadczyły 4 zakłady pogrzebowe. W 2021 r. skontrolowano 2 zakłady pogrzebowe.

d. Środki transportu publicznego

W 2021 r. skontrolowano 4 autobusy komunikacji publicznej. Obiekty kontrolowane były na stacjach początkowych. Autobusy były sprzątane w przerwie między przejazdami i po zakończeniu pracy. Mycie z zewnątrz odbywało się w myjni w bazie firmy. Stan przygotowania do wyjazdu nie budził zastrzeżeń.

Występowanie bakterii Legionella sp. w ciepłej wodzie w obiektach użyteczności publicznej.

Podczas przeprowadzonych kontroli informowano właścicieli bądź zarządców obiektów o systematycznej kontroli i rejestrowaniu temperatury ciepłej wody z instalacji wewnętrznej, konieczności właściwej eksploatacji instalacji (prowadzeniu okresowej termicznej dezynfekcji instalacji wody ciepłej przy wykorzystaniu wody o temperaturze powyżej 60° C) oraz właściwej eksploatacji klimatyzacji w aspekcie zagrożenia bakteriami Legionella sp. Dokonywano pomiaru temperatury ciepłej wody użytkowej w pokojach hotelowych.

W hotelu „U Bosmana” ul .Sądowa 7, 87-300 Brodnica, hotelu Głębozcek Vine Resort & SPA w Wielkim Głębozcku 1, 87-313 Brzozie w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badanie jakości wody ciepłej, pobrano 6 próbek wody ciepłej pod kątem obecności bakterii

Legionella sp. Badania nie wykazały obecności tej bakterii. W ramach kontroli wewnętrznej została zbadana również jakość wody ciepłej w obiekcie wczasowym – Stacji Wodnej PTTK w Bachotku, stwierdzono znikome skażenie bakterią Legionella sp. W hotelu Cykada w Jajkowie 51, 87-313 Brzozie w ramach urzędowej kontroli wykonano badanie jakości wody ciepłej, pobrano 3 próbki wody ciepłej pod kątem obecności bakterii Legionella sp. Badania nie wykazały obecności tej bakterii.

Wykonane badanie wody ciepłej w ramach nadzoru w kierunku obecności bakterii Legionella sp. z natrysku na pływalni w Brodnicy wykazały skażenie wody ciepłej bakterią Legionella sp. (282 jtk/100 ml). Po podjętych działaniach naprawczych i przeprowadzonej kontroli wewnętrznej jakości wody stwierdzono niewielką ilość bakterii Legionella sp. w próbce wody z natrysku (39 jtk/100 ml) oraz brak skażenia wody z systemu cyrkulacji.

W Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicy w Wichulcu 14, gm. Bobrowo i DPS w Wichulcu 14 ARS Medica Sp. z o.o. w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badanie jakości wody ciepłej, pobrano łącznie 3 próbki wody ciepłej pod kątem obecności bakterii Legionella sp. Badania nie wykazały obecności tej bakterii.

W Domu Pomocy Społecznej w Brodnicy ul. Wiejska 1 w ramach kontroli wewnętrznej wykonano badanie jakości wody ciepłej, pobrano 3 próbki wody ciepłej pod kątem obecności bakterii Legionella sp. Badania nie wykazały obecności tej bakterii.

W szpitalu w Brodnicy w 2021 r. w ramach kontroli wewnętrznej zbadano 5 próbek wody ciepłej na obecność bakterii Legionella sp., 4 próbki wykazały znikome skażenie (od 0 do 9 jtk/100 ml) w 1 próbce stwierdzono obecność bakterii Legionella sp. w ilości 1170 jtk/100 ml. Pobrane w IV kw. 2021 r. 3 próbki wody w ramach kontroli urzędowej wykazały średnie skażenie instalacji wody ciepłej bakterią Legionella sp. (w 2 próbkach wody stwierdzono powyżej 100 jtk/100 ml i w 1 próbce mniej niż 100 jtk/100 ml). Zgodnie z pismem Dyr. ZOZ w Brodnicy w związku z niestabilną jakością wody ciepłej w szpitalu w Brodnicy podjęto działania naprawcze zmierzające do redukcji liczby bakterii Legionella sp. w instalacji wody ciepłej. W listopadzie 2021 r. wymieniono zawór trójdrogowy odpowiedzialny za sterowanie ciepłą wodą na trasie kotłownia – oddziały szpitalne. Prowadzona jest procedura wykonania przeglądu generatora chloru zainstalowanego na sieci wewnętrznej wody. Prowadzony jest okresowo proces termicznej dezynfekcji instalacji wody ciepłej. W aktualnej sytuacji gdy zaistniała konieczność zapewnienia w szpitalu w Brodnicy 51 łóżek dla pacjentów z potwierdzonym zakażeniem SARS-CoV-2 prowadzenie działań naprawczych jest utrudnione.

W ramach kontroli wewnętrznej zbadano 3 próbki wody ciepłej z instalacji wody ciepłej w Zespole Szkół w Jabłonowie Pomorskim, ul. Nowy Rynek 5 (była decyzja wydana przez PWIS w Bydgoszczy). W dwóch próbkach stwierdzono brak obecności bakterii Legionella, w jednej próbce wody stwierdzono obecność bakterii Legionella w ilości 146 jtk/100 ml. Zgodnie z zapewnieniem Dyr. ZS prowadzone były działania naprawcze mające na celu redukcję ilości bakterii. W dniu 23.12.2021 r. pobrano próbkę wody ciepłej w punkcie w którym wcześniej wykryto skażenie bakterią Legionella. Badanie wykazało brak obecności tej bakterii.

W 2021 r. jak i w latach poprzednich na nadzorowanym terenie powiatu brodnickiego nie odnotowano zgłoszenia zachorowania na legionelozę.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOCÍ, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

3. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

3.1. Zakres nadzoru sanitarnego prowadzonego przez pracowników Sekcji Nadzoru nad Żywnością i Żywieniem

Nadzorem sanitarnym objęte są obiekty działające na terenie powiatu brodnickiego produkujące lub wprowadzające do obrotu żywność, przedmioty użytku, suplementy diety, kosmetyki oraz prowadzące działalność żywieniową. Liczba obiektów pozostająca pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ostatnich latach nie ulega dużym zmianom. W roku 2020 pod nadzorem były 1018 obiektów, natomiast w 2021 roku liczba tych zakładów zwiększyła się do 1040. Na zwiększenie tej liczby wpłynęło wpisanie do rejestru zakładów podlegających kontroli organów PIS większej liczby producentów produkcji pierwotnej (gospodarstwa rolne). W poszczególnych grupach obiektów ujmowanych w corocznych planach kontroli obserwuje się niewielką rotację spowodowaną zmianą zakresu działalności, zmianą właściciela lub też zaprzestanie prowadzenia działalności spowodowane niską opłacalnością. Najwięcej zmian odnotowuje się w grupie sklepów i zakładów małej gastronomii.

Tabela 24. Obiekty objęte nadzorem sanitarnym przez Sekcję Nadzoru nad Żywnością i Żywieniem

Grupa obiektów	Liczba obiektów w rejestrze	Liczba obiektów zatwierdzonych w ciągu roku	Liczba kontroli w grupach	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości
Zakłady produkcji żywności	375, w tym 341 producentów pierwotnych	22	34	2
Zakłady żywienia zbiorowego	245	18	130	0
Zakłady obrotu żywnością	390	28	171	2
Miejsca produkcji i obrotu materiałami do kontaktu z żywnością	30	1	5	1

Stan sanitarny obiektów pozostających pod nadzorem PIS systematycznie ulega poprawie. Kontrole przeprowadzane są na podstawie obowiązujących procedur kontroli. Z uwagi na ogłoszenie w Polsce stanu pandemii zawieszono czasowo działalność niektórych obiektów co uniemożliwiło przeprowadzenie kontroli. W trakcie przeprowadzonych kontroli stan zakładów oceniany jest na podstawie obowiązujących arkuszy oceny zakładu stosowanych jako załączniki do protokołów kontroli. W dokumentach tych oceniane jest ryzyko jakie dla zdrowia ludzi stwarza zakres prowadzonej działalności. W 2021 roku na podstawie arkuszy oceniono 195 obiektów, z czego na poziomie wysokiego ryzyka ustalono 10 obiektów, niskiego 15 i największą grupę stanowią obiekty, które zakwalifikowano do średniego ryzyka.

W roku 2020 wystawiono łącznie 5 decyzji zobowiązujących do poprawy stanu higieniczno-sanitarnego w zakładach, natomiast w 2021 roku decyzji tych wystawiono 3. Wpływ na

utrzymywanie się właściwego stanu zakładów żywnościowo-żywnościowych ma zwiększająca się świadomość przedsiębiorców, przedkładanie do opinii projektów technologicznych nowych zakładów rozpoczynających działalność oraz wdrażana Dobra Praktyka Higieniczna, Dobra Praktyka Produkcyjna i w coraz większym stopniu zasady systemu HACCP. W 2021 roku w czasie bieżącego nadzoru zwracano szczególną uwagę na zagadnienia związane ze stosowaniem zabezpieczeniem w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Pracownicy Stacji oraz Stacji z Golubia-Dobrzynia przeprowadzali w obiektach żywnościowo-żywnościowych kontrole stosowania zabezpieczeń przeciwepidemicznych.

3.2. Opis stanu sanitarnego poszczególnych grup obiektów

3.2.1. Obiekty produkcji żywności

Automaty do lodów

W porównaniu z rokiem 2020 liczba obiektów w tej grupie zwiększyła się o 1, nadzorowanych było 6 automatów lodowych. Obecnie działających jest 6 automatów. Jeden obiekt zawiesił w 2020 roku działalność i dotychczas jej nie wznowił. Wszystkie działające zakłady w sezonie zostały skontrolowane. Cztery automaty lodowe zlokalizowane są w zakładach małej gastronomii i stanowią na okres letni działalność dodatkową. Sprzedaż lodów z automatu ponadto odbywa się także w jednym zakładzie gastronomicznym (Mc Donald`s – sprzedaż całoroczna). Produkcja lodów w dwóch zakładach odbywała się z wykorzystaniem surowców podstawowych poza jajami, w pozostałych zakładach odbywa się z wykorzystaniem gotowych mieszanek lodów w proszku lub gotowej mieszanki lodów pasteryzowanych. Właściciele prowadzący działalność automatów lodowych przestrzegają zaleceń wydawanych przez PIS dotyczących sposobu przygotowywania i sprzedaży lodów. Kontrole sanitarne prowadzone w trakcie działania automatów nie wykazały żadnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu zakładów. W ramach nadzoru w 2021 roku do badania pobrano 10 próbek lodów. Zakwestionowano z uwagi na jakość mikrobiologiczną (obecność *Enterobacteriaceae*) 5 próbek lodów. Właściciel podjął działania naprawcze. We wszystkich zakładach przedsiębiorcy zlecali wykonywanie badań we własnym zakresie w ramach kontroli wewnętrznej.

Na przedsiębiorców działających w tej grupie nie wpłynęły do PPIS w Brodnicy żadne interwencje, nie nakładano też mandatów.

Wytwórnice tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych

Pod nadzorem pozostaje jeden zakład produkujący tłuszcze roślinne - Zakład Uszlachtowania Białka Roślinnego należący do firmy Agrolok. Produkcja została poddana w 2021 roku kontroli sanitarnej. Obecnie zakres działalności to skup, magazynowanie i obrót nasionami przeznaczonymi na cele spożywcze oraz produkcja oleju rzepakowego. W zakładzie przeprowadzane są badania właścicielskie jakości partii oleju. Warunki magazynowania surowców i gotowych produktów są monitorowane. Podstawowe badania surowców i gotowego produktu przeprowadzane są we własnym laboratorium przyzakładowym. Olej dotychczas sprzedawany jest jako surowiec do produkcji biopaliw. Przeprowadzono kontrolę GMO w zakresie dokumentacji towarzyszącej surowcom.

Piekarnie

W roku 2021 z ogólnej liczby 7 piekarni skontrolowano i oceniono na podstawie obowiązujących arkuszy oceny stanu sanitarnego 6 zakładów. W stosunku do roku poprzedniego liczba obiektów w tej grupie zmniejszyła się o 1. Właściciel złożył wniosek o wykreślenie działalności z uwagi na sprzedaż obiektu. Cztery nadzorowane piekarnie posiadają pozwolenie na wypiek ciast, jednak ich podstawową działalnością jest produkcja pieczywa. Transport produktów odbywa się własnymi samochodami, które stanowią wyposażenie zakładów.

W nadzorowanych piekarniach na bieżąco przeprowadzane są niezbędne prace, a przeprowadzone kontrole sanitarne wykazały właściwe przygotowania stanowisk pracy. W jednym przypadku na właściciela nałożono obowiązek poprawy stanu technicznego, między innymi doprowadzenia do właściwego stanu ściany i sufity. Zakłady w coraz większym stopniu wyposażane są w mechaniczne urządzenia do prowadzenia procesów produkcyjnych. Na terenie działalności stacji nie ma piekarni w pełni zautomatyzowanych. W ramach urzędowej kontroli żywności w roku 2021 nie zaplanowano badania czystości zmiotek z piekarni. Ocenę stanu sanitarnego i obecności szkodników dokonywano podczas kontroli bieżących oraz analizując zapisy prowadzone w ramach kontroli wewnętrznej w tym zakresie. Wszystkie zakłady na bieżąco zlecają przeprowadzanie zabiegów DDD, zabiegi te były wykonywane przez specjalistyczne firmy.

Kontrolując surowce wykorzystywane do produkcji nie stwierdzono żadnych uchybień, używane są tylko takie surowce, które są dopuszczone do tego rodzaju produkcji. Obowiązujące w zakładach systemy jakości pozwalają na weryfikacje stosowanych do produkcji surowców na etapie ich przyjęcia. W 2021 roku w ramach nadzoru nie pobierano żadnych próbek produktów gotowych. W ramach kontroli wewnętrznej właściciele opracowują i wdrażają harmonogramy badań własnych ustalone zgodnie z własną oceną potrzeb w tym zakresie.

Ciastkarnie

Liczba obiektów w tej grupie w 2021 r. wynosiła 9 i w stosunku do roku ubiegłego zmniejszyła się o 1. Przedsiębiorcy prowadzący działalność na etapie uzyskiwania zatwierdzenia przedłożyli do zaopiniowania przez PPIS w Brodnicy projekty techniczne i technologiczne swoich zakładów. Ustalenie technologii produkcji znacznie usprawnia nadzór nad zakładami. Skontrolowano i oceniono na podstawie obowiązujących arkuszy wszystkie dziewięć obiektów z tej grupy. We wszystkich przypadkach z uwagi na charakter produkcji i gotowe wyroby ustalono zagrożenie na wysokim poziomie. W 2021 roku nie odnotowano żadnych istotnych zmian w zakresie prowadzonej działalności w tej grupie zakładów. Przeprowadzone kontrole wykazały, że zakłady są właściwie przygotowane do produkcji ciast, w tym także ciast kremowych z użyciem surowców podstawowych. Produkowane ciasta dystrybuowane są przede wszystkim na terenie powiatu brodnickiego i powiatów sąsiadujących. Stan techniczny i sanitarny obiektów w tej grupie oceniono jako zgodny z obowiązującymi przepisami. W trakcie kontroli nie odnotowano żadnych nieprawidłowości w technologii produkcji i dystrybucji ciast. Produkcja ciastkarska prowadzona jest także w czterech piekarniach po wcześniejszym dostosowaniu ich do wymagań określonych dla zakładów produkujących ciasta. Zakłady te wykazywane są w grupie 04 (piekarnie). Stan techniczny i wyposażenie zakładów zmienia się w miarę możliwości, sukcesywnie podnosząc jakość produkowanych wyrobów. Do produkcji w coraz większym

stopniu używane są gotowe mieszanki ciast i kremów ograniczając w ten sposób zabiegi technologiczne podczas produkcji oraz zwiększając bezpieczeństwo zdrowotne swoich wyrobów. Przedsiębiorcy opracowali i wdrożyli systemy kontroli wewnętrznej oparte na zasadach HACCP. W minionym roku nie pobrano do badania próbek gotowych wyrobów. Właściciele zlecają badanie swoich wyrobów ramach badań właścicielskich. Zakres badań dostosowany jest do obowiązujących w tym zakresie przepisów. Na bieżąco wykonywane są zabiegi dezynsekcji i deratyzacji przez specjalistyczne firmy. Na przedsiębiorców działających w tej grupie nie wpływały do PPIS w Brodnicy interwencje, nie nakładano też mandatów.

Przetwórnictwo owocowo-warzywne

W roku 2021 liczba obiektów w tej grupie nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. Pod nadzorem pozostają trzy zakłady zajmujące się przetwórstwem warzyw i owoców. Do kontroli zaplanowano dwa zakłady i zostały one skontrolowane. W jednym z zakładów działalność ograniczona jest do przetwórstwa kapusty i ogórków, przede wszystkim ich kiszeniem. Surowce do produkcji pozyskiwane są przede wszystkim z własnej produkcji rolniczej. Poza tym od lat pod nadzorem pozostają jeszcze dwa zakłady. Jeden z nich zajmuje się działalnością związaną z obróbką wstępną, konfekcjonowaniem, mrożeniem i przechowywaniem ziół. Działalność drugiego zakładu polega przede wszystkim na prowadzeniu skupu i przerobu warzyw i owoców. Gotowe wyroby to mrożonki warzywne i owocowe. Produkcja obejmuje klasyfikację i obróbkę wstępną surowców, mrożenie ich i pakowanie w opakowania zbiorcze dla odbiorców hurtowych lub jednostkowo dla klientów detalicznych. Gotowe wyroby przechowywane są w komorach zamrażalniczych. Zakład ten nadzorowany jest wspólnie przez PIS i IW z uwagi na prowadzoną w wydzielonej części produkcję flaków wołowych. W zakładach tych nie nakładano mandatów jak również nie odnotowano interwencji klientów dotyczących ich działalności. W trakcie bieżącego nadzoru nie wystawiano względem właścicieli tych zakładów żadnych decyzji administracyjnych. W ramach kontroli wewnętrznej w zakładach opracowano i wdrożono harmonogramy badań właścicielskich. W ramach bieżącego nadzoru pobrano do badania 6 próbek, z czego jedna została zakwestionowana. Zakwestionowano próbkę mrożonych truskawek pochodzących z Egiptu z uwagi na przekroczenie dopuszczonego poziomu pestycydów.

Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego

W roku 2021 liczba obiektów w tej grupie nie zmieniła się i nadal wynosi 2. Jeden z działających zakładów prowadzi produkcję środków spożywczych z surowców ekologicznych. Sprzedaż tych produktów odbywa się przede wszystkim drogą internetową. Drugi z zakładów prowadzi działalność usługową dla indywidualnych klientów oraz produkuje i wprowadza do obrotu produkty przemiału zboża. Dodatkowo prowadzona jest działalność związana z usługowym suszeniem kukurydzy. Nadzór nad zakładem prowadzony jest wspólnie z Inspekcją Weterynaryjną z uwagi na przeznaczanie produktów ubocznych na cele paszowe dla zwierząt. W trakcie kontroli w zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości. Z zakładów prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów zbożowych pobrano do badania 6 próbki. Ich jakość nie budziła zastrzeżeń w badanych zakresach. W obiektach tych na bieżąco przeprowadzane są zabiegi dezynsekcji i deratyzacji przez specjalistyczne zakłady DDD.

Wytwórnice makaronów

Liczba obiektów w tej grupie nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. W ewidencji pozostają dwie niewielkie wytwórnice, z czego właściciel jednego zakładu zawiesił produkcję makaronów, i w 2021 roku nie prowadził działalności. W związku z tym w 2021 roku skontrolowano jeden zakład, w trakcie kontroli zakwalifikowano produkcję do kategorii niskiego ryzyka. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Produkcja w tym zakładzie jest niewielka, prace odbywają się częściowo ręcznie. Sprzedaż produktów jest prowadzona na miejscu w zakładzie oraz poprzez własny dowóz do klientów. W obu zakładach opracowano i wdrożono system kontroli wewnętrznej oparty na zasadach HACCP.

Wytwórnice wyrobów cukierniczych

Nadzorem objęty jest jeden zakład prowadzący działalność w zakresie produkcji cukierniczej, w stosunku do roku poprzedniego stan ten nie zmienił się. Nadzorowany zakład to ZPC „Vobro” w Brodnicy. Zakład ten produkuje szeroki asortyment drobnych wyrobów cukierniczych. Jakość produkowanych wyrobów poddawana jest na bieżąco kontroli laboratoryjnej. Stan sanitarny i techniczny zakładu został oceniony jako zgodny z wymogami i ulega systematycznej poprawie. W zakładzie tym wdrożono systemu HACCP z pełną identyfikowalnością produktu gotowego. W roku 2021 zakład kontynuował wysyłanie swoich wyrobów na rynki zagraniczne poza Unię Europejską co wiązało się z wydawaniem przez PPIS w Brodnicy świadectw spełnienia wymagań przez wyrób przekraczający granicę. Surowce wykorzystywane do produkcji są kontrolowane na etapie przyjęcia do magazynu, wszystkim surowcom towarzyszą świadectwa jakości. Surowce kupowane są tylko od sprawdzonych dostawców. W ramach nadzoru bieżącego pobrano do badania jedną próbkę surowców (tłuszcz palmowy), jej jakość nie została zakwestionowana.

Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny i dostawcy bezpośredni

W tej grupie obiektów ewidencjonowanych jest 341 podmiotów. Liczba ta systematycznie wzrasta z uwagi na wpisywanie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS nowych producentów. Duża część rolników zgłasza tylko produkcję pierwotną zbóż, buraków cukrowych, ziemniaków lub innych środków spożywczych, których produkcja nie wymaga zachowania szczególnych warunków sanitarnych. Tylko jeden podmiot zarejestrowano jako RHD, jest to niewielka produkcja soków z własnych owoców, które nie zostaną sprzedane w sprzedaży bezpośredniej. Gospodarstwa rolne ujmowane są nielicznie w harmonogramach kontroli, w związku z czym z tej grupy skontrolowano tylko 5 podmiotów. W gospodarstwach przeprowadzane były kontrole między innymi związane z poborem do badania próbek surowców roślinnych (3 próbki) oraz w ramach współpracy z przedstawicielami innych inspekcji. W trakcie kontroli nie stwierdzono żadnych uchybień sanitarnych i technicznych, w tej grupie zakładów nie wydawano decyzji administracyjnych.

Producenci żywności w warunkach domowych

W roku 2021 jeden zakład w tej grupie został wpisany do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS. W zakładzie tym produkowane są ciasta na bezpośrednie zamówienie klientów. Przed wpisaniem zakładu do rejestru została przeprowadzona kontrola,

podczas której zweryfikowano opracowany system kontroli wewnętrznej. Właścicielka przedstawiła założenia technologiczne produkcji, stanowiska pracy, zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami wtórnymi oraz wyniki badania próbnej partii ciasta. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Inne wytwórnie żywności.

W 2021 roku w tej grupie zakwalifikowano trzy obiekty. Z trzech zakładów, które pozostają w rejestrze jeden zajmuje się produkcją i dystrybucją karmelowej masy cukierniczej - kajmak oraz termostabilnych kremów cukierniczych – polkremy. Odbiorcą produktów są przede wszystkim zakłady żywienia zbiorowego i producenci środków spożywczych. W roku 2021 rozpoczęto pakowanie wyrobów w opakowania przeznaczone dla klientów detalicznych i ich sprzedaż do klientów indywidualnych. W zakładzie tym prowadzone były prace modernizacyjne. Zmianie uległ układ technologiczny produkcji. Zmiany te były konsultowane z pracownikami PSSE w Brodnicy. Drugi z zakładów prowadzi działalność usługową dla innych producentów żywności. Jest to zakład konfekcjonowania środków spożywczych zajmujący się pakowaniem środków spożywczych suchych. Kolejny z zakładów zajmuje się konfekcjonowaniem soli spożywczej. Właściciel kupuje sól w dużych opakowaniach zbiorczych i konfekcjonuje ją w opakowania przeznaczone dla klientów detalicznych. Obecnie produkcja jest niewielka i odbywa się sporadycznie w miarę wpływających zamówień. Dodatkową działalnością w tym zakładzie jest prowadzenie zdalnej sprzedaży środków spożywczych, materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz artykułów dekoracyjnych.

3.2.2. Obiekty obrotu żywnością

Sklepy i kioski spożywcze

Jest to najliczniejsza grupa obiektów. W roku 2020 nadzorem objęto 274 obiekty, natomiast w roku 2021 ewidencjonowano 283 obiekty w tych grupach. W trakcie roku zatwierdzenie uzyskało 24 przedsiębiorców planujących prowadzić działalność handlową, 15 przedsiębiorców złożyło wnioski o wykreślenie prowadzonych zakładów z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS. Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Brodnicy nie działa żaden hipermarket. W dwóch sklepach prowadzony jest rozbiór półtuszy i produkcja wyrobów mięsnych wprowadzanych do obrotu na terenie własnych sklepów oraz dostarczanych do innych obiektów. Dodatkowo w jednym z nich prowadzona jest działalność polegająca na wypieku chleba i drobnego pieczywa. Obiekty te nadzorowane są wspólnie z Inspekcją Weterynaryjną. Działalność produkcyjna w obydwu zakładach jest oddzielona od handlowej poprzez zastosowanie odrębnych pomieszczeń zarówno magazynowych, produkcyjnych jak i socjalnych dla zatrudnionych pracowników. W tej grupie nadzorem objęto dwadzieścia osiem istniejących supermarketów tj. sklepów o pow. handlowej powyżej 400 m². W roku 2021 liczba supermarketów w stosunku do ubiegłego roku zmieniła się, ogólnie zwiększając się o cztery obiekty. Supermarkety działające na terenie powiatu należą przede wszystkim do dużych sieci handlowych oraz sześć z nich należy do przedsiębiorców z Brodnicy. Z ogólnej liczby 11 kiosków dwa zlokalizowane są na terenie targowiska. Jeden zajmuje się sprzedażą mięsa i jego

przetworów, natomiast w drugim do obrotu wprowadzane są środki spożywcze z różnych grup, przede wszystkim owoce i warzywa.

Sklepy i kioski spożywcze to grupa obiektów, w której notuje się największą rotację. Związane jest to z likwidacją obiektów, zmianą właściciela, zmianą branży na spożywczą, likwidacją działalności ze względu na niską opłacalność itp. Systematycznie poprawie ulega stan techniczny placówek oraz warunki przechowywania artykułów spożywczych. Mają na to wpływ wymagania stawiane przy zgłaszaniu nowych obiektów. Prowadzone przez pracowników sekcji nadzoru zapobiegawczego przy współudziale pracowników sekcji N.HŻ uzgadnianie projektów technicznych i technologicznych eliminują powstawanie sklepów o niedostosowanych warunkach do obowiązujących przepisów. W przypadku dwóch sklepów na właścicieli nałożono decyzją obowiązek poprawy stanu technicznego obiektów. Obowiązki zostały wykonane w roku sprawozdawczym, co potwierdzono podczas kontroli sprawdzających. Przeprowadzono, w związku z informacjami od klientów trzy kontrole interwencyjne w sklepach spożywczych. Informacje te dotyczyły niewłaściwej jakości wprowadzanej do obrotu żywności – 1 przypadek, brak zabezpieczeń przeciwepidemicznych – 1 przypadek oraz niewłaściwe magazynowanie środków spożywczych. Żadna z tych interwencji nie została potwierdzona. Trzy kontrole interwencyjne w sklepach prowadzone były z uwagi na postępowanie w ramach systemu RASFF.

Jakość środków spożywczych wprowadzana do obrotu potwierdzana była poprzez pobór próbek do badania. Z tej grupy obiektów pobrano 114 próbek środków spożywczych. Z uwagi na niewłaściwe znakowanie zakwestionowano jedną próbkę żywności wzbogacanej. Na przedsiębiorców prowadzących działalność w tych grupach obiektów nie nakładano mandatów karnych.

W większości obiektów opracowano i wdrożono zasady GHP, system HACCP zostaje w małych obiektach ograniczony do przestrzegania zasad GHP z przeprowadzoną analizą zagrożeń.

Apteki

W rejestrze zakładów wpisane są 24 obiekty z tej grupy. Są to apteki i punkty apteczne, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą sprzedaż środków spożywczych opakowanych jednostkowo przez producentów i nie wymagają warunków chłodniczych przechowywania. W tej grupie skontrolowano 8 obiektów. Pobrano do badania 3 próbki, których jakość zdrowotna nie została kwestionowana. Z uwagi na prowadzone postępowanie w ramach systemu RASFF przeprowadzono 6 kontroli, które wykazano w kontrolach interwencyjnych. Przedsiębiorcy opracowali i wdrożyli systemy kontroli wewnętrznej.

Magazyny hurtowe

W roku sprawozdawczym w ewidencji były 21 magazynów hurtowych, w stosunku do roku 2020 liczba tych zakładów zwiększyła się o 2. W roku sprawozdawczym zatwierdzenie uzyskało 2 przedsiębiorców prowadzących działalność hurtowni spożywczych. W 2021 roku skontrolowano 15 zakładów. Oceniono na podstawie obowiązujących arkuszy jedenastcie obiektów z tej grupy. We wszystkich przypadkach ustalono zagrożenie na średnim poziomie. Stan techniczny i sanitarny hurtowni oceniano jako zgodny z obowiązującymi przepisami we wszystkich obiektach, co nie uległo zmianie od roku 2020.

Znaczna część magazynów oferuje do obrotu szeroki zakres asortymentowy artykułów spożywczych, a pozostałe produkty z wybranych branż. Pod nadzorem między innymi pozostają 2 hurtownie mięsa i przetworów mięsnych, 2 hurtownie ryb, 1 hurtownia nabiałowa, 4 hurtownie owocowo-warzywne oraz 4 hurtownie napojów zimnych i alkoholowych. Nadzór we wszystkich zakładach prowadzony jest przez PIS bez udziału Inspekcji Weterynaryjnej. W magazynach zapewnione są właściwe warunki przechowywania dla poszczególnych grup środków spożywczych. Wszystkie bieżące zalecenia pokontrolne realizowane były na bieżąco. Hurtownie w większości dysponują własnym transportem dowożąc towar do sklepów. Wszystkie hurtownie prowadzą działalność na niewielką skalę obsługując klientów z okolicznych miejscowości. W jednym zakładzie prowadzone jest postępowanie związane ze stwierdzeniem w poprzednim roku nieprawidłowości związanej ze stanem technicznym podłogi. W jednym przypadku nałożono mandat karny za brak dostatecznego wdrażania systemu HACCP i nałożono decyzję nakazującą jego wdrożenie. Jedna kontrola interwencyjna w hurtowni prowadzona była z uwagi na postępowanie w ramach systemu RASFF, a jedna dotyczyła braku dokumentacji HACCP.

Z tej grupy obiektów pobrano do badania łącznie 10 próbek środków spożywczych. Wszystkie próbki oceniono jako zgodne z obowiązującymi przepisami.

Środki transportu

Środki transportu służące do przewozu artykułów spożywczych poddawane są ocenie w trakcie kontroli zakładów, do których należą. Decyzje zatwierdzające środki transportu wydawane są tylko w przypadkach firm zajmujących się wyłącznie transportem żywności. W roku 2021 nie zatwierdzono żadnej firmy transportowej. W ewidencji obiektów w 2020 roku znajdowały się 32 firmy przewożące żywność, w 2021 natomiast liczba ta zmniejszyła się do 24. Nie przeprowadzano kontroli firm transportowych. W ramach obowiązujących systemów jakości w przedsiębiorstwach spożywczych transport poddawany jest ocenie w trakcie prowadzenia działalności przewozu żywności.

Inne obiekty obrotu żywnością

W 2021 w tej grupie obiektów pozostało 36 podmiotów, które oprócz działalności podstawowej prowadzą sprzedaż środków spożywczych opakowanych jednostkowo przez producentów i nie wymagają warunków chłodniczych przechowywania. Wpisano tu także trzy obiekty sprzedające żywność za pośrednictwem internetu, pięć saloników prasowych, jeden sklep zielarski oraz inne obiekty. We wszystkich przypadkach wpisu dokonano na wniosek stron bez dokonywania kontroli odbiorowej. Ponadto do rejestru zakładów podlegających kontroli organów PIS wpisano także na wniosek Poczty Polskiej S.A. z siedzibą w Warszawie 11 urzędów pocztowych działających na terenie powiatu brodnickiego oraz jednego przedsiębiorcę posiadającego urządzenia dystrybucyjne. W tej grupie obiektów przeprowadzono 2 kontrole, w trakcie których do badania pobrano 1 próbkę, podczas badania nie została zakwestionowana.

3.2.3. Obiekty żywienia zbiorowego

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte (*restauracje*)

W roku sprawozdawczym objęto nadzorem 55 obiektów żywienia zbiorowego otwartego (restauracje). W stosunku do roku 2020 ich liczba zmniejszyła się o 6. W miejsce zakładów wykreślonych zatwierdzono nowe podmioty – łącznie 7. Skontrolowano łącznie 38 zakładów. Wszystkie kontrolowane zakłady zostały podczas kontroli ocenione jako zgodne z wymogami zarówno w części technicznej jak i dotyczącej stanu sanitarnego. Kategorię ryzyka określono w przypadku 34 zakładów, ustalono że wszystkie obiekty osiągnęły poziom średni ryzyka. Część zakładów spełnia warunki do podjęcia działalności w zakresie prowadzenia cateringu jako dodatkowej sprzedaży swoich wyrobów. W 2021 roku z uwagi na panującą epidemię ta forma prowadzenia sprzedaży była bardzo popularna. We wszystkich zakładach zapewnione są warunki do przechowywania surowców, półproduktów i gotowych wyrobów. Używane surowce były poddawane kontroli pod względem jakości, pochodzenia, terminów przydatności do spożycia – nie stwierdzono w tym zakresie uchybień. Z uwagi na obecne zagrożenia zwracano szczególną uwagę na postępowanie z odpadami kat. 3, higienę produkcji i dystrybucji. Zalecenia wydawane podczas kontroli sanitarnych na ogół były wykonywane niezwłocznie lub w wyznaczonym terminie. Podczas kontroli właściciele pouczają się o zalecanym, właściwym odkładaniu próbek pokarmowych podawanych w czasie zorganizowanych imprez potraw, pomimo braku takiego obowiązku w przepisach prawnych. Z tej grupy obiektów pobrano do badania 1 próbkę środków spożywczych. Podczas badania oceniono ją jako zgodną z obowiązującymi przepisami. Na działalność zakładów żywienia otwartego nie wpłynęły żadne interwencje, w przypadku tych zakładów nie nakładano mandatów.

Zakłady małej gastronomii

W tej grupie skontrolowano 22 obiekty z ogólnej liczby w ewidencji 59. W stosunku do roku ubiegłego liczba ewidencjonowanych zakładów zmniejszyła się 2. W tej grupie obserwuje się bardzo często zmiany właściciela, asortymentu sprzedaży, rozszerzenie lub ograniczenie zakresu prowadzonej działalności. Dużą część z tej liczby stanowią zakłady gdzie nie prowadzi się działalności żywieniowej, a przedmiotem działalności jest podawanie napojów zimnych i alkoholowych oraz sprzedaż niewielkiego asortymentu przekąsek opakowanych jednostkowo przez producenta. Wszystkie kontrolowane obiekty zostały ocenione jako zgodne z wymogami. Pomieszczenia zaplecza dostosowywane są do oferowanych usług. W zakresie zmian technicznych uzyskano poprawę poprzez zapewnienie i właściwe przygotowanie stanowisk pracy. W tych zakładach potrawy przygotowują się najczęściej z półproduktów i mrożonek, rzadziej włączane są do produkcji surowe warzywa i owoce do przygotowywania surówek. We wszystkich zakładach zapewnione są ubikacje dla konsumentów. W tej grupie obiektów w 2021 roku nie stwierdzono nieprawidłowości, których usunięcie wiązałoby się z koniecznością nałożenia decyzji nakazującej. Część z tych zakładów działa sezonowo na terenie ośrodków wypoczynkowych. W zakładach, w których nie produkuje się posiłków przygotowywana dokumentacja kontroli wewnętrznej ogranicza się do wdrożenia zasad GHP bez konieczności pełnego opracowania systemu HACCP.

Agroturystyki

W tej grupie obiektów wpisano podmioty, które prowadzą działalność agroturystyczną, w zakresie wynajmowania gościom pokoi oraz świadczenia dla nich usług żywieniowych. Obecnie w rejestrze jest 7 obiektów, w tej grupie. Zakłady, w których działalność żywieniowa rozszerzona jest do prowadzenia imprez okolicznościowych lub obsługi klientów z zewnątrz zostały zatwierdzone i wpisane do rejestru w grupie restauracje. W roku 2021 nie przeprowadzono kontroli w zakładach agroturystycznych, obiekty te nie były planowane do kontroli.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

Stołówki pracownicze

W 2021 roku w rejestrze zakładów podlegających kontroli organów PIS wpisane były cztery stołówki pracownicze działające na terenie zakładów pracy. Skontrolowano i oceniono na podstawie arkusza jeden zakład. Działalność prowadzona jest w zakresie przygotowywania posiłków z wykorzystaniem surowców podstawowych oraz przygotowywania dla pracowników napojów gorących. W stołówkach przygotowywane są posiłki obiadowe dla pracowników. Zapewniono wszystkie konieczne warunki do prowadzenia tego typu działalności. Stanowiska pracy zostały wyposażone w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne produkowanych posiłków.

Bufety w zakładach pracy

W tej grupie obiektów wpisane są dwa zakłady, w stosunku do 2020 roku liczba ta nie zmieniła się. Nie skontrolowano żadnego obiektu, nie były planowane do kontroli na 2021 rok. Nadzorowane bufety prowadzone są przez prywatnych przedsiębiorców na terenie dużych zakładów pracy. Bufety oferują klientom posiłki obiadowe jak również dania tzw. fast food. W jednym bufecie posiłki przygotowywane są z surowców podstawowych, do jednego bufetu właściciel w części dowozi posiłki z własnej restauracji. W zakładach tych podczas bieżących kontroli w minionych latach nie odnotowano żadnych nieprawidłowości, nie nakładano mandatów.

Stołówki w ośrodkach wczasowych

Liczba stołówek nadzorowanych w 2021 roku wynosi 5, skontrolowano wszystkie obiekty. Wszystkie obiekty zostały ocenione na podstawie arkuszy oceny, zakwalifikowano je do kategorii ryzyka średniego. Przygotowanie stołówek do sezonu turystycznego oceniono w trakcie kontroli przed wzmożonym ruchem turystycznym. Cztery ośrodki to placówki prywatne gdzie właściciele są zainteresowani podnoszeniem standardu swoich usług zarówno w części hotelowej jak i żywieniowej. Jeden z ośrodków należy do PTTK, w miarę możliwości prowadzone są prace poprawiające warunki techniczne i sanitarne obiektu. Stan sanitarny i techniczny w tej grupie obiektów oceniono we wszystkich zakładach jako zgodny z wymogami. W trakcie kontroli przeprowadzonych w 2021 roku nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących funkcjonowania obiektów żywieniowych w tej grupie. Kontrola wewnętrzna prowadzona jest zgodnie z opracowanymi i wdrożonymi instrukcjami opartymi na zasadach HACCP. Usługi żywieniowe świadczone są przede wszystkim dla mieszkańców ośrodków, jednak właściciele zakładów sprzedają posiłki osobom dochodzącym z zewnątrz. W części obiektów organizowane są też imprezy okolicznościowe na bazie stołówek i istniejącego zaplecza kuchennego. Wszystkie

zalecenia wydawane przez pracowników Inspekcji w czasie kontroli były przez prowadzących stołówki uwzględniane w bieżącej pracy.

W 2021 nie nałożono żadnego mandatu na przedsiębiorców prowadzących działalność w stołówkach ośrodków wypoczynkowych.

Blok żywienia w szpitalu

Nadzór sanitarny nad blokiem żywieniowym szpitala w Brodnicy od II kwartału 2020 roku prowadzi PPIS w Brodnicy. W 2021 roku przeprowadzono jedną kontrolę części żywniowej szpitala. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości technicznych i sanitarnych. Jakość żywienia w ciągu roku była oceniana na podstawie przesyłanych przez dietetyka jadłospisów, oceniano jadłospisy jako poprawne. Żywnienie prowadzone jest w formie cateringu. Posiłki dowożone są przez zewnętrzną firmę, naczynia od pacjentów myte są w kuchenkach szpitalnych. Na oddziałach są wyznaczone osoby zajmujące się dystrybucją posiłków. Pacjenci mają możliwość przygotowania sobie napojów oraz przechowywania własnych, opakowanych i oznakowanych środków spożywczych w lodówkach do tego celu przeznaczonych.

Stołówki w domach pomocy społecznej

W 2021 roku pod nadzorem były cztery obiekty, z których jeden został przekazany do nadzoru przez PWIS w Bydgoszczy w II kwartale 2020 roku. Skontrolowano trzy placówki. Dwa z nadzorowanych obiektów działają w ramach domów dziennego pobytu. W dziennym domu pobytu dla seniorów prowadzonym przez Urząd Gminy żywnienie prowadzone jest na zasadzie cateringu. Działalność trzech placówek w części żywieniowej ograniczona jest do podawania posiłków dostarczanych przez firmę zewnętrzną, przygotowywania niewielkiej ilości posiłków z wykorzystaniem gotowych produktów (np. kanapki) oraz mycia naczyń stołowych. Posiłki dowożone są z placówek będących pod stałym nadzorem PPIS w Brodnicy. W jednym przypadku prowadzona jest produkcja posiłków na miejscu. Dwa zakłady zostały ocenione na poziomie niskiego ryzyka, dwa jako ryzyko średnie.

Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka

W 2021 roku na terenie powiatu działały cztery żłobki, dwa prowadzone przez urzędy gmin dla niewielkiej grupy dzieci, dwa zlokalizowane w Brodnicy prowadzone przez osobę prywatną. Żywnienie we wszystkich placówkach odbywa się na zasadzie cateringu. Miejsca przyjęcia i dystrybucji posiłków oraz zmywalnie naczyń stołowych zostały zatwierdzone przez PPIS w Brodnicy. W placówkach, w części żywieniowej zaplanowano rozdział części czystej i brudnej w pomieszczeniu kuchennym. W przypadku stosowania żywienia butelkowego smoczki i butelki dostarczane są przez rodziców. Placówki wyposażono w urządzenia do dezynfekcji smoczków. Żywnienie w żłobkach realizowane jest przez przedsiębiorcę na podstawie umowy, która przewiduje bilansowanie jadłospisu pod względem zapewnienia właściwego poziomu dostarczania dzieciom podstawowych składników pokarmowych i energii. Wszystkie placówki sklasyfikowano na poziomie ryzyka średniego.

Stolówki szkolne

W 2021 r. objęto nadzorem 41 stołówek szkolnych, z których skontrolowano 8 placówek. Realizowany jest w nich dożywianie dzieci. W stosunku do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się o jeden. Obecnie tylko w czterech placówkach posiłki przygotowywane są na miejscu. Do pozostałych obiektów posiłki dowożone są przez firmy zewnętrzne, w części przypadków dowożone wraz z posiłkami są także naczynia stołowe lub żywnie oferowane jest na naczyniach jednorazowego użytku. Stołówki, w których na miejscu w szkole przygotowywane są posiłki prowadzone są przez prywatnych przedsiębiorców. Wszystkie klasyfikowane stołówki zostały ocenione na podstawie obowiązujących przepisów na poziomie ryzyka średniego. Wszyscy dostawcy posiłków do szkół produkujący je na terenie powiatu brodnickiego pozostają pod nadzorem PPIS w Brodnicy. Próbkę pokarmową odkładane są przez dostawców posiłków. W 2021 roku nie odnotowano żadnego zgłoszenia zatrucia pokarmowego w tej grupie obiektów. W sprawie niewłaściwego funkcjonowania stołówek szkolnych nie wpłynęła żadna interwencja, nie nakładano także mandatów. W trakcie oceny jakości żywienia i dożywiania dzieci zwracano uwagę na realizację przez osoby odpowiedzialne za żywienie rozporządzenia Ministra Zdrowia obowiązującego w tym zakresie. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W kioskach i sklepikach działających na terenie placówek oświatowych nie stwierdzono przypadków wprowadzania do obrotu środków spożywczych nieodpowiadających wymaganiom ww. rozporządzenia.

Stolówki w bursach i internatach

W 2021 r. objęto nadzorem 4 stołówki zlokalizowane na terenie miejsc noclegowych dla młodzieży uczącej się. Wszystkie placówki w 2021 roku skontrolowano. W stosunku do roku ubiegłego liczba ta nie zmieniła się. We wszystkich placówkach posiłki przygotowywane są na miejscu. Zaplecza kuchenne dostosowano do potrzeby, wydzielono części przeznaczone na produkcję posiłków, magazynowanie żywności, mycie naczyń oraz stołówki dla młodzieży. Wszystkie klasyfikowane stołówki zostały ocenione na podstawie obowiązujących przepisów na poziomie ryzyka średniego. Informowano kierownictwo internatów o zasadności odkładania próbek pokarmowych. W 2021 roku nie odnotowano żadnego zgłoszenia zatrucia pokarmowego w tej grupie obiektów. W sprawie niewłaściwego funkcjonowania stołówek szkolnych nie wpłynęła żadna interwencja, nie nakładano także mandatów. W trakcie oceny jakości żywienia i dożywiania dzieci zwracano uwagę na realizację przez osoby odpowiedzialne za żywienie rozporządzenia Ministra Zdrowia obowiązującego w tym zakresie. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Poza rokiem szkolnym w tych miejscach bardzo często organizowany jest wypoczynek dla dzieci i młodzieży. Wykorzystywana jest wówczas istniejąca infrastruktura zaplecza żywieniowego.

Stolówki koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach

Pod nadzorem PPIS w Brodnicy znajdują się stołówki w dwóch placówkach, w których organizowany jest wypoczynek dla dzieci i młodzieży. Jeden z tych obiektów prowadzony jest przez Wójta Gminy Bobrowo, a drugi przez ZHP. W obiekcie gminnym w 2021 roku nie organizowano żadnych pobytów. W Domu Harcerza organizowane są półkolonie i zajęcia dzienne dla dzieci. W 2021 r. skontrolowano jeden obiekt. Do tych posiłki dowożone są przez firmy zewnętrzne, w jednym przypadku dowożone wraz z posiłkami są także naczynia stołowe lub

żywienie oferowane jest na naczyniach jednorazowego użytku. Stołówki zostały ocenione na poziomie ryzyka średniego. Poza tymi placówkami wypoczynek dzieci organizowany jest w obiektach, w których część żywienia podlega stałemu nadzorowi np. szkoły, bursy, hotele. W 2021 roku w zakresie funkcjonowania zaplecza żywieniowego nie stwierdzono nieprawidłowości.

Stołówki w przedszkolach

Liczba obiektów w tej grupie uległa zmianie i w roku 2021 wyniosła 32, w tej grupie wpisane są stołówki przedszkolne jak także i miejsca żywienia dzieci w punktach przedszkolnych i klubach dziecięcych. Duża część to placówki prowadzone przez prywatnych przedsiębiorców, w których opieką obejmuje się niewielkie grupy dzieci. Skontrolowano 19 placówek. W 22 obiektach żywienie dzieci odbywa się na zasadzie podawania posiłków dowożonych w formie cateringu. Wszystkie stołówki oceniono jako zgodne z obowiązującymi przepisami, ustalono ryzyko na poziomie średnim. W wyniku przeprowadzonych czynności zapewniono w niektórych obiektach wymianę sprzętu oraz poprawiono warunki sanitarne na poszczególnych stanowiskach pracy. Nie nałożono mandatu. W trakcie kontroli oceniono teoretycznie jadłospisy. Nie odnotowano nieprawidłowości. W sprawie niewłaściwego funkcjonowania bloków żywieniowych w przedszkolach nie wpłynęła żadna interwencja dotycząca jakości żywienia. Wydana decyzja administracyjna dotyczyła odmowy wpisania do rejestru zakładów podlegających kontroli organów PIS jednej placówki niespełniającej podstawowych wymagań technicznych i sanitarnych.

Stołówki w domach dziecka

Pod nadzorem PPIS w Brodnicy znajdują się dwa niewielkie domy dziecka. Placówki te przed rozpoczęciem działalności uzyskały zatwierdzenie do prowadzenia działalności w zakresie żywienia dzieci i młodzieży. W domach tych posiłki przygotowywane są z wykorzystaniem surowców podstawowych. Przygotowaniem posiłków zajmują się zatrudnione osoby, dba się jednak o to aby do prac w kuchni angażować także starszych mieszkańców domu. Stwarzana jest w miarę możliwości domowa atmosfera, dzieci mają stały dostęp do posiłków i napojów. Dyrekcja placówek dba o właściwe zaopatrzenie i bilansowanie posiłków pod kątem jakości zdrowotnej i żywieniowej. Skontrolowano obydwie placówki, nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

Inne zakłady żywienia

W tej grupie wykazane są zakłady żywieniowe, które nie zostały zakwalifikowane do innych grup z uwagi na charakter prowadzonych przez nie działalności. Prowadzona działalność oparta jest na przygotowywaniu posiłków z wykorzystaniem surowców podstawowych. Ogólnie w 2021 roku nadzorowano z tej grupy 13 obiektów. Liczba ta zmniejszyła się z uwagi na wyłączenie kuchni agroturystycznych. Klientami w tych zakładach są grupy zamknięte, łatwe do zidentyfikowania przez organizatorów żywienia lub właścicieli zakładów. W tej grupie skontrolowano 8 obiektów. W żadnym z zakładów nie stwierdzono nieprawidłowości. Wszystkie zakłady oceniono na poziomie ryzyka średniego.

Zakłady usług cateringowych

W 2021 roku w tej grupie działalność prowadzą cztery zakłady. We wszystkich zakładach prowadzona jest produkcja posiłków z wykorzystaniem surowców podstawowych, gotowe posiłki z zakładów dostarczane są do klientów indywidualnych lub innych zakładów żywieniowych. Produkcja odbywa się na konkretne zamówienia osób korzystających z tych usług. Jeden z zakładów zajmuje się produkcją całodziennych posiłków pakowanych i dostarczanych indywidualnie do każdego odbiorcy. Najczęściej jest to pięć posiłków przygotowywanych dla każdego klienta w żywieniu całodziennym. Posiłki są zróżnicowane pod względem kaloryczności. W kolejnym zakładzie odbywa się produkcja posiłków pod potrzeby własnych obiektów tj. zakładu opiekuńczo-leczniczego i domu pomocy społecznej. Pomieszczenia kuchenne znajdują się w bliskim sąsiedztwie ww. zakładów. Właściciel ma możliwość dowozu gotowych posiłków do innych odbiorców. Kolejny z zakładów cateringowych produkujących posiłki w pełnym zakresie swoją produkcję uzależnia od zamówień klientów indywidualnych. Jest to najczęściej dostarczanie potraw na imprezy okolicznościowe lub odbiór pojedynczych posiłków na miejscu przez klientów.

Usługi cateringowe świadczą też zakłady żywienia otwartego, dla których jest to dodatkowa forma działalności.

3.2.4. Miejsca produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

Na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brodnicy działają dwa zakłady produkujące materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Jeden zakład - Cofresco Polska Sp. z o.o. zajmuje się produkcją i konfekcjonowaniem opakowań do żywności. Zakład ten traktowany jest jako producent opakowań. Cała produkcja wysyłana jest na rynki poza granicami Polski. Drugi z zakładów wpisany do rejestru zakładów w 2020 roku zajmuje się produkcją naczyń z surowców naturalnych zbożowych. Jest to niewielka produkcja w fazie rozwoju, jak dotychczas produkcja ta nie trafiła jeszcze do obrotu. Żaden z tych zakładów nie został ujęty w harmonogramie kontroli na 2021 rok, w związku z czym zakłady te nie zostały skontrolowane.

Przedmioty użytku wprowadzane są do obrotu przede wszystkim w hurtowniach i sklepach spożywczych. W 2021 roku w rejestrze zakładów podlegających kontroli wpisana była jedna hurtownia zajmująca się sprzedażą opakowań do żywności oraz 27 punktów sprzedaży, które na wniosek właścicieli zostały wpisane do rejestru zakładów podlegających kontroli organów PIS. W miejscach tych do obrotu wprowadzane są materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością obok innych oferowanych do sprzedaży towarów. W obiektach tych przeprowadzono łącznie pięć kontroli, w trakcie których nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Do badania pobrano dwie próbki. W badanym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3. Jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku

Ilość i rodzaj próbek żywności pobrana do badania była ściśle określona w harmonogramie poboru próbek w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu. W 2021 roku pracownicy Sekcji Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku PSSE w Brodnicy pobrali ogółem do badania w ramach działalności nadzorczej 155 próbek środków spożywczych oraz 2 próbki przedmiotów użytku. Badania wykonywane były w laboratoriach określonych w

planie poboru próbek. W wyniku badań zakwestionowano jakość zdrowotną jednej próbki z uwagi na przekroczenie dopuszczonego poziomu pestycydu oraz pięć próbek lodów z automatu z uwagi na niewłaściwą jakość mikrobiologiczną oraz jedną próbkę z uwagi na niewłaściwe znakowanie. Należy stwierdzić, że jakość środków spożywczych poddawanych badaniu od lat utrzymuje się na niezmiennym, dobrym poziomie.

Tabela 25. Porównanie jakości zdrowotnej środków spożywczych pobranych do badania w latach 2019 – 2021

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Ilość prób pobranych do badania ogółem	189	170	157
Ilość prób zakwestionowanych	1	4	7
Procent próbek zakwestionowanych	0,5 %	2,3 %	4,5 %

3.4. Kontrola graniczna

W 2021 roku PPIS w Brodnicy wydał 84 świadectwa dotyczące jakości zdrowotnej eksportowanych partii środków spożywczych. Wysyłane poza granicę UE były wyroby czekoladowe, czekoladowane, ciastkarskie i galaretki z Zakładów Przetwórstwa Cukierniczego „Vobro”. Każdorazowo przed wydaniem świadectwa dokonywano kontroli dokumentacji. Wydano 84 decyzje płatniczych, nakazujące uiszczenie opłaty za czynności przeprowadzone w ramach kontroli granicznej.

3.5. Nadzór nad „żywnością prozdrowotną”

W powiecie brodnickim nie działają zakłady produkujące suplementy diety/środki spożywcze specjalnego przeznaczenia. Nadzór nad tymi grupami żywności prowadzony jest tylko w miejscach obrotu. Jeden podmiot prowadzi działalność polegającą na pośrednictwie w sprzedaży na odległość suplementów diety i żywności przeznaczonej dla poszczególnych grup.

Na terenie powiatu brodnickiego działał jeden zakład wprowadzający do obrotu po raz pierwszy środki spożywcze wzbogacane – Vobro Sp. z o. o. sp. k. ul. Podgórna 78; 87-300 Brodnica. Wymieniony powyżej zakład złożył do Głównego Inspektora Sanitarnego wnioski w sprawie wprowadzania do obrotu po raz pierwszy swoich produktów. Produkty te zostały wpisane do rejestru prowadzonego przez GIS. W stosunku do jednego produktu postępowanie zostało zakończone uznaniem produktu za żywność wzbogacaną, w stosunku do czterech innych postępowanie jest w toku. W minionym roku nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie.

3.6. Informacje dodatkowe

- a. w ramach systemu RASFF przeprowadzono kontrole w sklepach i hurtowniach spożywczych. Kontrole przeprowadzane były zawsze w związku z otrzymanym z WSSE w Bydgoszczy zgłoszeniem. W ramach systemu przeprowadzono 12 kontroli. Towary stwierdzone w obrocie były wycofywane przez właścicieli zakładów, a ich wycofywanie było monitorowane przez PPIS w Brodnicy. Nie wydawano żadnej decyzji nakazującej wycofanie. W 2021 roku PPIS w Brodnicy dokonał jednego zgłoszenia kwestionowanego pro-

- duktu do systemu RASFF. Zgłoszenie dotyczyło kwestionowanych z uwagi na przekroczenie dopuszczalnego poziomu pestycydów truskawek mrożonych pochodzących z importu. Kwestionowana próbka została pobrana do badania od producenta, w związku z dodatkowym monitorowaniem we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa. Przeprowadzono postępowanie;
- b. w 2021 roku do Sekcji NHŻ PSSE w Brodnicy nie zgłaszano niebezpiecznych produktów kosmetycznych w systemie RAPEX, w związku z czym nie podejmowano działań w tym zakresie;
- c. w 2021 roku w ramach współpracy z Inspekcją Weterynaryjną pracownicy podjęli następujące działania :
- PPIS w Brodnicy zgodnie z obowiązującym porozumieniem dwukrotnie przekazywał PLW w Brodnicy listy obiektów będących pod wspólnym nadzorem obu inspekcji,
  - w 2021 roku zorganizowano 2 spotkania Powiatowego Lekarza Weterynarii w Brodnicy z przedstawicielem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brodnicy, na których omawiano zagadnienia związane ze wspólnym nadzorem nad bezpieczeństwem żywności,.
  - na jednym ze spotkań przedstawiciele obu inspekcji opracowali harmonogram kontroli zakładów będących pod wspólnym nadzorem (dotyczy to firmy Unifreeze Sp. z o.o. w Miesiączkowie oraz sklepów: Intermarche w Brodnicy przy ul. Podgórznej 65 oraz Supermarket „Słoneczny” przy ul. Kolejowej 55 w Brodnicy),
  - przeprowadzono 3 wspólne kontrole według wcześniej opracowanego harmonogramu;
  - dwukrotnie przekazywano informacje o wystąpieniu zatrucia pokarmowego u ludzi, którego możliwą przyczyną była żywność pochodzenia zwierzęcego;
  - przekazywano dwukrotnie interwencje do podjęcia działań zgodnie kompetencją.
  - w ramach współpracy z PIORiN przeprowadzono wspólne kontrole trzech producentów pierwotnych na terenie powiatu brodnickiego.
- d. w ramach współpracy z innymi sekcjami w PSSE w Brodnicy pracownicy Sekcji N.HŻ:
- biorą udział w uzgadnianiu i ocenie projektów wspólnie z pracownikami N.NZ,
  - z pracownikiem OZ prowadzone były akcje informacyjne dot. między innymi zapobiegania zatruciom pokarmowym w czasie okresu pierwszych komunii i wycieczek letniego, uczestniczono w działaniach oświatowych i kontrolnych w ramach zapobiegania szerzenia się zachorowań na choroby zakaźne w szczególności COVID-19;
  - w ramach współpracy z komórką N.HD przeprowadzane są wspólne kontrole w placówkach oświatowo-wychowawczych, w których prowadzone jest dożywianie dzieci i młodzieży oraz wspólne kontrole w czasie trwania letniego i zimowego wycieczek dzieci i młodzieży;
- e. w PSSE w Brodnicy za kontakt z mediami odpowiada Inspektor, w związku z tym żadnych informacji bezpośrednio do mediów sekcja N.HŻ nie przekazywała. Przygotowywane są dane i zbierane informacje, które mediom udostępniane są przez PPIS w Brodnicy lub osobę upoważnioną ;
- f. w 2021 roku nie odnotowano żadnego przypadek zbiorowego zatrucia pokarmowego;

- g. w powiecie brodnickim nie działa żaden zakład przetwórstwa grzybów, obrót grzybami leśnymi prowadzony jest na terenie Targowiska Miejskiego w Brodnicy, gdzie zatrudniony jest klasyfikator grzybów. Nadzór nad obrotem grzybami oraz poradnictwo w tym zakresie prowadzi zatrudniony w PSSE w Brodnicy grzyboznawca. Nie odnotowano zatrucia grzybami;
- h. w 2021 roku wydano w sumie 3 decyzje administracyjne nakazujące poprawę stanu technicznego i sanitarnego w zakładach żywnościowo-żywnościowych. Na przedstawicieli kontrolowanych placówek nałożono 2 mandaty na łączną kwotę 200,- zł;
- i. na terenie powiatu brodnickiego nie działają zakłady produkujące suplementy diety i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia. Nadzór nad tymi grupami żywności prowadzony jest tylko w miejscach obrotu. W minionym roku nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

7 Wyniki kontroli przeprowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorowanych jednostkach systemu oświaty

Tabela 26. Wyniki kontroli przeprowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorowanych jednostkach systemu oświaty

Lp.	Typ obiektów	Liczba obiektów		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba obiektów, w których stwierdzono niezgodności		Liczba wydanych decyzji administracyjnych			Liczba mandatów /na kwotę	Uwagi i dodatkowe wyjaśnienia
		Nadzorowanych	Skontrolowanych	Ogółem	W tym: w zakresie rozporządzenia MZ	Ogółem	W tym: w zakresie rozporządzenia MZ	W celu poprawy stanu sanitarnego	PWIS nakładających kary pieniężne /na kwotę	W tym: w zakresie rozporządzenia MZ/na kwotę		
1)	Sklepiki szkolne	5	1	1	1	0	0	0	0	0	0	-
2)	Stołówki szkolne	41	8	8	8	0	0	0	0	0	0	-
3)	Stołówki w przedszkolach	32	19	19	19	0	0	0	0	0	0	-
4)	Stołówki w bursach i internatach	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	-
5)	Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-

W trakcie kontroli obiektów ujętych w powyższej tabeli nie stwierdzono nieprawidłowości. W trakcie kontroli obok stanu technicznego i sanitarnego placówek kontrolowano także jakość żywienia i spełnienie zasad określonych w obowiązującym w tym zakresie rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

3.7. Podsumowanie

Stan sanitarny obiektów żywnościowych i żywieniowych w roku 2021 w stosunku do roku 2020 nie uległ dużym zmianom. Dotyczy to zarówno obiektów produkujących jak i wprowadzających żywność do obrotu. Systematyczną nieznaczną poprawę obserwuje się od kilku lat. Osoby prowadzące działalność w tym zakresie coraz częściej podnoszą swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju branżowych szkoleniach. Owocuje to lepszą znajomością zagadnień z zakresu higieny produkcji i obrotu żywnością, a co z tym jest związane także poprawą bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

W związku z panującym w kraju stanem pandemii i ogromem prac nałożonych na pracowników PIS nie wszystkie zaplanowane kontrole zostały wykonane. Część obiektów czasowo zawieszała prowadzenie działalności lub ją znacznie ograniczała dostosowując do obecnie panujących przepisów.

W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w dalszym ciągu będzie kontynuowany nadzór sanitarny ze szczególnym naciskiem na prace związane z wdrażaniem systemów GMP/GHP oraz systemu HACCP. W bieżącej pracy nadzorowej pracownicy Inspekcji Sanitarnej szczególną uwagę zwracać będą na:

- propagowanie właściwych zachowań u osób zajmujących się produkcją żywnością i obsługą klientów w celu zminimalizowania ryzyka szerzenia się chorób zakaźnych, a w szczególności przenoszonych drogą pokarmową;
- zachowanie łańcuchów chłodniczych na wszystkich etapach drogi od surowca do produktu,
- wyeliminowanie krzyżowania się dróg technologicznych tzw. brudnych i czystych w obiektach produkcyjnych i żywieniowych,
- właściwą higienę na stanowiskach pracy i personelu zatrudnionego w kontakcie z żywnością,
- właściwe stosowanie substancji dodatkowych,
- identyfikowalność surowców i produktów.

STAN SANITARNY POWIATU BRODNICKIEGO W ZAKRESIE HIGIENY PRACY

4. Stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu brodnickiego w zakresie higieny pracy

Zgodnie z „Planem zasadniczych przedsięwzięć Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brodnicy na 2021 rok” do głównych kierunków działania w zakresie higieny pracy należało:

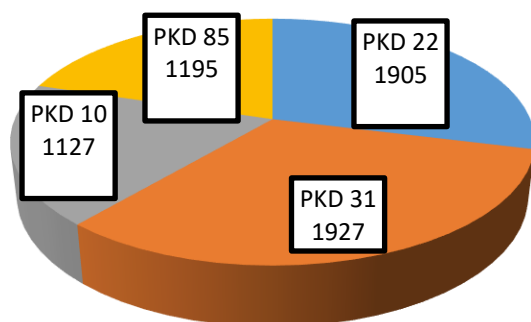
- ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy poprzez nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy,
- sprawowanie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami, produktami kosmetycznymi,
- sprawowanie nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, nowymi substancjami psychoaktywnymi oraz kontrola przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium RP środków zastępczych.

4.1. Środowisko pracy

Ewidencja Wieloosobowego Stanowiska Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy na dzień 31 grudnia 2021 r. obejmowała 468 zakładów pracy zatrudniających ogółem 15667 pracowników (w 2020 r. - 466 zakłady zatrudniające 15264 pracowników).

Największą liczbę zatrudnionych odnotowano w działalności ujętej w:

Wykres 12. Działalności, w których stwierdzono największe zatrudnienie wg PKD

- PKD 31 Produkcja mebli – 1927 zatrudnionych,
- PKD 22 Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – 1905 zatrudnionych,
- PKD 85 Edukacja – 1195 zatrudnionych,
- PKD 10 Produkcja artykułów spożywczych - 1127 zatrudnionych.

Wśród zewidencjonowanych zakładów pracy dominują firmy małe – zatrudniające do 9 pracowników. Strukturę zakładów pracy w ewidencji Wieloosobowego Stanowiska Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy PSSE w Brodnicy w 2021 r. wg liczby zatrudnionych pracowników ukazano na wykresie 2.

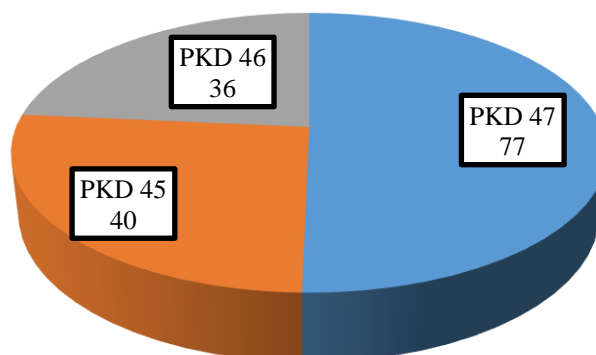
Wykres 13. Struktura zakładów pracy w ewidencji Wieloosobowego Stanowiska Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy PSSE w Brodnicy w 2021 r.

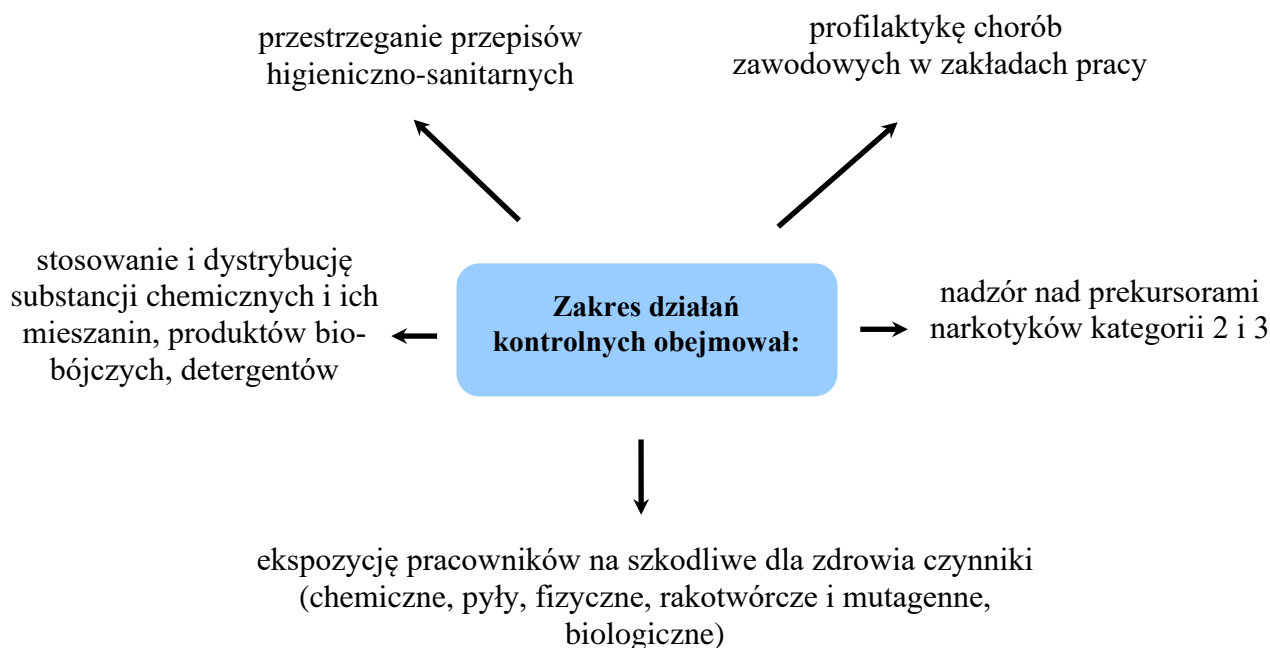
Na terenie powiatu brodnickiego dominowały następujące branże:

- Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (PKD 47) – 77 zakładów,
- Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi, naprawa pojazdów samochodowych (PKD 45) – 40 zakładów,
- Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (PKD 46) – 36 zakładów.

Wykres 14. Branże dominujące na terenie powiatu brodnickiego wg PKD w 2021 r.

W 2021 r. przeprowadzono 37 kontroli u 34 pracodawców zatrudniających łącznie 4259 pracowników (w 2020 r. – 46 kontroli w 111 zakładach zatrudniających 4235 pracowników).

Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

Czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące w procesie pracy – to czynniki, których oddziaływanie na pracownika prowadzi lub może prowadzić do powstania choroby zawodowej lub innego schorzenia związanego z wykonywaną pracą.

Podczas kontroli przeprowadzonych w 2021 r. przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 6 zakładach pracy (w 2020 r. w 5 zakładach pracy).

Od wielu lat dominującym czynnikiem szkodliwym występującym w zakładach pracy jest hałas. Ze względów technologicznych z reguły niemożliwe jest wyeliminowanie tego czynnika szkodliwego ze środowiska pracy. W związku z tym działania podejmowane przez pracownika Wieloosobowego Stanowiska Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy obejmowały przede wszystkim nadzór nad wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas. W zakładach pracy kontrolowano: oznakowanie stref zagrożonych hałasem, zaopatrzenie pracowników w środki ochrony słuchu i egzekwowanie ich stosowania, sporządzenie i wprowadzenie w życie programu działań organizacyjno-technicznych zmierzającego do ograniczenia narażenia na hałas oraz informowanie pracowników o ryzyku zawodowym.

Podczas kontroli przeprowadzonych w 2021 r. przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu stwierdzono w 6 zakładach pracy. Na ponadnormatywny hałas ekspozowanych było 557 osób. Wszystkie zakłady, w których stwierdzono przekroczenie NDN czynników fizycznych, miały wdrożone programy działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas lub drgania mechaniczne.

Ewidencja Wieloosobowego Stanowiska Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy w 2021 r. obejmowała 138 zakładów pracy, w których występowały szkodliwe czynniki biologiczne. W 2021 r. przeprowadzono 16 kontroli w zakresie oceny realizacji przez pracodawców wymogów w zakresie ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy (2020 r. – 6 kontroli). Stwierdzono narażenie na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne 704 pracowników.

W 2021 r. ewidencja Wieloosobowego Stanowiska Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy obejmowała 18 zakładów pracy, w których pracownicy narażeni byli na czynniki rakotwórcze lub mutagenne (w 2020 r. – 15). W ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w 2021 r. przeprowadzono 6 kontroli (2020 r. – 6 kontroli). Z uwagi na długi okres latencji nowotworów działania profilaktyczne są w tej kwestii niezwykle istotne. Od pracodawców egzekwowano m.in. obowiązków takich jak: ograniczenie liczby osób ekspozowanych do niezbędnego minimum i poinformowanie ich o występujących zagrożeniach, przeprowadzenie właściwych szkoleń, zapewnienie odpowiedniej profilaktycznej opieki zdrowotnej i środków ochrony indywidualnej, prawidłowe oznakowanie instalacji i pojemników, systematyczne przeprowadzanie badań i pomiarów w środowisku pracy.

W ewidencji Wieloosobowego Stanowiska Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy znajduje się 1 producent substancji chemicznych (gazów technicznych), 1 formulator, 59 dystrybutorów, 189 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny. W ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono 26 kontroli sanitarnych dotyczących spełnienia wymogów w zakresie dystrybucji i stosowania chemikaliów (2020 r. – 23 kontrole). Podczas kontroli sprawdzano m.in. poprawność oznakowania opakowań, dostępność kart charakterystyki, zabezpieczenie pracownika na stanowisku pracy, przechowywanie substancji i mieszanin. Przeprowadzono również 17 kontroli w zakresie udostępniania i stosowania produktów biobójczych (2020 r. – 22) oraz 1 w zakresie nadzoru nad detergentami (w 2020 r. – 3).

Postępowanie administracyjne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w 2021 r. Wieloosobowe Stanowisko Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy wydało 7 decyzji administracyjnych z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego zawierających 18 nakazów. Obowiązki dotyczyły m.in.: wycofania z obrotu produktów biobójczych, właściwej reklamy produktów biobójczych, przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, doprowadzenia do właściwego stanu sanitarnohigienicznego pomieszczeń, zapewnienia instrukcji bhp, sporządzenia oceny ryzyka zawodowego.

4.2. Choroby zawodowe

W 2021 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Brodnicy wpłynęły 3 zgłoszenia podejrzeń chorób zawodowych (2020 r. – 4). W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających wydano 6 decyzji o stwierdzeniu chorób zawodowych (2020 r. – 6) oraz 1 o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (2020 r. – 2).

Liczbę stwierdzonych chorób zawodowych w 2021 r. przedstawiono w tabeli 27.

Tabela 27. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych

Nr z wykazu*	Nazwa choroby zawodowej	Liczba stwierdzonych przypadków w 2021 r.
26	choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	6

4.3. Promocja zdrowia w środowisku pracy

Działalność Wieloosobowego Stanowiska Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy ukierunkowana jest na poprawę warunków higieny pracy. Działania w zakresie promocji zdrowia prowadzone były w dwóch obszarach: podczas przeprowadzanych kontroli w zakładach pracy oraz w internecie (na stronie internetowej Stacji, w socjal mediach – Facebook, Twitter, Instagram).

W 2021 r. promocja zdrowia skoncentrowana była na przekazywaniu przedsiębiorcom informacji i zaleceń w związku z trwającą pandemią Covid-19. Do przedsiębiorców wystosowano pisma:

- zachęcające do włączenia się w realizację Narodowego Programu Szczepień przeciwko COVID-19 z opracowaną przez PPIS w Brodnicy ulotką,
- dotyczące choroby zawodowej Covid-19,
- dotyczące zaleceń w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS- CoV-2,
- dotyczące wytycznych dla oczyszczalni ścieków w związku z narażeniem zawodowym na koronawirusa SARS-CoV-2,
- zawierające apel do pracodawców i pracowników o przestrzeganie zasad reżimu sanitarnego.

Przeprowadzane kontrole koncentrowały się przede wszystkim na głównych zagrożeniach dla zdrowia pracowników, mając za cel szeroko pojętą profilaktykę chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Podczas kontroli prowadzone były działania edukacyjne nt. szkodliwego oddziaływania czynników szkodliwych na zdrowie pracowników, metod ograniczenia narażenia, zachowań prozdrowotnych pracowników. Podczas kontroli udzielano porad dotyczących trwającej pandemii.

W trakcie kontroli oceniano przestrzeganie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Przeprowadzane były rozmowy nt. profilaktyki palenia tytoniu.

W 2021 roku w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter) oraz na stronie internetowej stacji zamieszczano i udostępniano informacje dotyczące, m.in.:

- zaleceń dla przedsiębiorców w związku z rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2,
- postępowania w sprawie zgłaszania podejrzenia chorób zawodowych, m.in. COVID-19,
- kampanii „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Dźwigaj z głową”.

4.4. Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie powiatu brodnickiego od czasu zamknięcia sklepów handlujących „dopalaczami” w 2010 r. nie stwierdzono wprowadzania ich do obrotu. Pracownicy PSSE w Brodnicy prowadzą stały monitoring zarówno obiektów handlowych (12 monitoringów), jak również lokalnych stron internetowych zawierających ogłoszenia i fora dyskusyjne.

Działania prowadzone na terenie powiatu brodnickiego ukierunkowane były na zapobieganie wprowadzaniu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

W zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi w 2021 r. współpracowano z Komendą Powiatową Policji w Brodnicy. Współpraca polegała na:

- wymianie informacji dotyczących monitoringu obiektów, co do których zachodzi podejrzenie wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych,
- wymianie informacji dotyczących zgłoszeń podejrzeń zatruc środków zastępczymi i ustalenia źródła pochodzenia środków zastępczych.

W 2021 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brodnicy wpłynęły 4 zgłoszenia zatruc substancjami psychoaktywnymi (w 2020 r. – 6, 2019 r. – 6, 2018 r. – 7), w tym wszystkie zgłoszenia dotyczyły podejrzeń zatruc narkotykami. Strukturę zgłoszonych w 2021 r. zatruc substancjami psychoaktywnymi przedstawiono w tabeli.

Tabela 28. Struktura zgłoszonych zatruc substancjami psychoaktywnymi w 2021 r.

Substancja która spowodowała zatrucie	liczba zatruc	wiek (lata)	pleć (M - mężczyzna K - kobieta)
amfetamina	2	14, 17	M, M
konopi ziele	2	16, 32	K, M

Na terenie powiatu brodnickiego istnieje dobra współpraca z podmiotami leczniczymi w aspekcie raportowania o interwencjach medycznych dotyczących zatruc nowymi narkotykami.

W celu zapobiegania negatywnym skutkom zatruc nowymi narkotykami w 2021 r. pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Brodnicy podejmowali różne ini-

cyjatywy skierowane do pracodawców i pracowników zatrudnionych w zakładach pracy: udzielano informacji i porad, wręczano materiały edukacyjne. Ponadto prowadzono działania skierowane do ogółu społeczeństwa.:

- zamieszczono w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter, Instagram):
  - informacje Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii dotyczące używania substancji psychoaktywnych przez kierowców zawodowych,
  - materiały w związku z Międzynarodowym Dniem Zapobiegania Narkomanii,
  - ulotki „Bezpieczne wakacje wolne od używek”, „Dopalacze to śmierć”,
  - ostrzeżenia GIS przed zażywaniem nowej substancji psychoaktywnej MDMB-4en-PINACA,
  - ostrzeżenia: „Te liquidy i mieszanki mogą powodować nawet śmierć. GIS ostrzega przed nowym narkotykiem”,
  - ostrzeżenia: „Jak działa zamiennik konopi indyjskich, przed którym ostrzega GIS? Co to jest MDMB-4en-PINACA?”,
  - informacje „Nowe substancje psychoaktywne są coraz bardziej niebezpieczne”,
  - informacje „Młodzież w pandemii nie przestała sięgać po narkotyki”.
- zamieszczono raport dotyczący zatruc środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną za 2020 r. na stronie internetowej oraz przekazano go do: Prokuratury Rejonowej w Brodnicy, Komendy Powiatowej Policji w Brodnicy, Zespołu Opieki Zdrowotnej w Brodnicy,
- w ramach akcji „Bezpieczne wakacje” prowadzono poradnictwo metodyczne dla kierowników wypoczynku letniego dzieci i młodzieży oraz dystrybuowano materiały dotyczące m.in. nowych narkotyków,
- w ramach akcji „Brodnicka Biała Sobota” (24.07.2021 r.) zorganizowano stoisko tematyczne - udzielano informacji i porad w zakresie m.in. środków zastępczych, odbywał się kolportaż ulotek,
- w ramach debaty medycznej pn. „Uwierz prawdzie – wszystko o chorobie COVID-19 i szczepieniach” (29.07.2021 r.) - zorganizowano stoisko tematyczne, gdzie udzielano informacji dotyczących m.in. środków zastępczych, rozdawano ulotki.

4.5. Wnioski

1. Większość przedsiębiorstw znajdujących się w ewidencji Wieloosobowego Stanowiska Pracy ds. Nadzoru nad Chemikaliami i Środowiskiem Pracy to zakłady zatrudniające do 9 pracowników – 236 zakłady (50%).
2. W 2021 r. przeprowadzono 37 kontroli w 34 zakładach pracy zatrudniających 4259 pracowników. W wyniku prowadzonych działań kontrolnych wydano 7 decyzji administracyjnych.
3. Po uprawomocnieniu się decyzji administracyjnych, w 2021 r. stwierdzono 6 chorób zawodowych u 6 osób.
4. Wszystkie stwierdzone choroby zawodowe w 2021 r. to choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa.
5. Dominującym czynnikiem szkodliwym występującym w zakładach pracy jest hałas.

**WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH
I INNYCH PLACÓWKACH
OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH
NA TERENIE
POWIATU BRODNICKIEGO**

5. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu brodnickiego

W 2021 roku w ramach nadzoru nad warunkami pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauki i wychowania skontrolowano 51 placówek stałego nadzoru i 61 turnusów wypożyczalni.

Wśród skontrolowanych placówek stałego nadzoru były: 8 żłobki/kluby dziecięce, 10 przedszkoli, 21 samodzielnych szkół podstawowych, 2 licea ogólnokształcące, 5 zespołów szkół, 1 bursa/internat, 1 placówka kształcenia ustawicznego i 3 inne placówki.

Wykonano łącznie 114 kontroli.

5.1. Stan techniczny oraz sanitarny obiektów

Kontrole szkół i placówek oświatowo-wychowawczych wykazały w większości dobry stan sanitarno-techniczny a stan porządkowy i czystościowy nie budził zastrzeżeń.

Jako właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej oceniano dostęp uczniów do bieżącej, ciepłej wody, mydła w dozownikach, suszarki do rąk lub ręczników jednorazowych, papieru toaletowego w kabinach WC oraz właściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń.

W wyniku kontroli dotyczących zapewnienia uczniom warunków do utrzymania higieny osobistej stwierdzono, że wszystkie skontrolowane pomieszczenia sanitarne w placówkach szkolnych były wyposażone w środki higieny osobistej.

Tabela 29. Warunki do utrzymania higieny w placówkach oświatowo-wychowawczych

Placówki skontrolowane, w których stwierdzono	2021/liczba	2020/liczba
Niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej	0	0
Brak wodociągu	0	0
Brak kanalizacji	15*	15*
Niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych	0	0
Ustępy zewnętrzne	0	0

* w liczbie 15 ujęto placówki posiadające szamba lub własne oczyszczalnie ekologiczne

5.2. Infrastruktura do prowadzenia zajęć WF

W 2021 roku odnotowano dalszą poprawę w zakresie posiadania przez szkoły pełnej infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego i rekreacji w zakresie modernizacji istniejących sal gimnastycznych. Na liczbę 28 skontrolowanych szkół stwierdzono, że 1 szkoła posiada tylko salę gimnastyczną, 1 szkoła posiada tylko boisko, 1 szkoła posiada tylko salę rekreacyjno-zastępczą i 3 szkoły posiadają salę gimnastyczną z boiskiem sportowym, 4 szkoły posiadają salę rekreacyjno-zastępczą z boiskiem a w 17 szkołach znajdują się zespoły sportowe i boiska wielofunkcyjne. Ponadto uczniowie z 5 szkół korzystają dodatkowo z infrastruktury do WF poza szkołą np. hali sportowej, boiska.

5.3. Dożywianie dzieci i młodzieży

W 2021 roku kontrolując placówki szkolne pod kątem prowadzonego dożywiania dzieci i młodzieży nie stwierdzono znaczącej poprawy warunków do prowadzenia dożywiania w placówkach oświatowo-wychowawczych.

Na liczbę 28 skontrolowanych szkół ciepły posiłek podaje się w 8 szkołach dla 196 uczniów. Z posiłków dofinansowanych w 2021 roku korzystało 61 uczniów.

5.4. Ergonomia w szkole

W zakresie użytkowania mebli szkolnych dostosowanych do wzrostu dzieci/ młodzieży zaobserwowano poprawę, która dotyczyła głównie zakupu nowych mebli (ławek i krzeseł) regulowanych, które „rosną” razem z uczniem oraz bieżącej oceny dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii.

5.5. Rozkład zajęć

Na właściwy rozwój ucznia wpływa m.in. organizacja procesu nauczania i wychowania w szkołach, zwłaszcza planowanie nauki i odpoczynku. W 2021 roku kontrole wykazały przestrzeganie zasad pracy umysłowej uczniów dot. równomiernego obciążenia uczniów w poszczególnych dniach tygodnia, zróżnicowania zajęć w każdym dniu oraz uwzględnienia możliwości psychofizycznych uczniów do podejmowania intensywnego wysiłku umysłowego w ciągu dnia. Ponadto długość przerw międzylekcyjnych jest ustalana we współpracy z radą rodziców i samorządem uczniowskim (wg nowych przepisów).

5.6. Wypoczynek dzieci i młodzieży

Z uwagi na epidemię w Polsce kontrole wypoczynku letniego dzieci i młodzieży obejmowały:

- przygotowanie wypoczynku letniego zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży,
- ocenę przestrzegania zasad dotyczących zapewnienia uczestnikom i pracownikom bezpieczeństwa i higieny podczas wypoczynku, ze szczególnym zwróceniem uwagi na wdrożenie wytycznych przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego w trakcie epidemii COVID-19 w Polsce,
- sprawdzano czy opracowano procedury na wypadek podejrzenia i zakażenia koronawirusem dzieci/młodzieży lub pracowników i czy stosowane są środki zapobiegawcze mające na celu minimalizowanie rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19.

Szczególną uwagę zwrócono na przestrzeganie obowiązujących przepisów przeciwepidemicznych, częste mycie i dezynfekcję rąk, zachowywanie zasady dystansu społecznego a w miejscach wyznaczonych przepisami – przestrzeganie obowiązku zakrywania ust i nosa oraz wyznaczenie osób odpowiedzialnych za realizację procedur.

Kontrole przeprowadzane są przez pracownika pionu Higieny Dzieci i Młodzieży we współpracy z Policją, pionem Higieny Żywności, Żywnienia i Przedmiotów Użytku oraz Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia. Pion Higieny Żywności i Żywnienia PSSE w Brodnicy sprawuje nadzór sanitarny nad warunkami zbiorowego żywienia w ośrodkach wczasowych, kwaterach agroturystycznych oraz obiektach żywieniowo-żywnościowych.

W 2021 roku skontrolowano 51 turnusy wypoczynku, na których wypoczywało łącznie 2345 uczestników.

5.7. Realizacja zagadnień problemowych

W ramach realizacji zamierzeń podjęto zespołowe działania z przedstawicielami innych pionów PSSE w Brodnicy oraz z przedstawicielami urzędów gmin i dyrektorami placówek oświatowo-wychowawczych w zakresie:

- kompleksowej oceny dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień podczas wypoczynku dzieci i młodzieży (współpraca z pionami: N.HŻ, N.HK i policją),
- zapewnienia dzieciom i młodzieży nie tylko komfortu pracy, ale także korzystnej sytuacji ich rozwoju fizycznego i intelektualnego,
- realizacji wymogów w stosunku do urządzeń i sprzętu sportowego oraz mebli szkolnych i przedszkolnych w placówkach oświatowo-wychowawczych,
- współpracy z pionem OZ i PZ prowadzenie akcji „Bezpieczne wakacje” w miejscach wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży, podczas której poruszane są tematy dot. zagadnień oświatowo-zdrowotnych., m.in.:
- zapobiegania zakażeniom koronawirusem SARS-CoV-2, w tym dystrybucje ulotek:
  - *Dekalog bezpiecznego zachowania podczas epidemii koronawirusa,*
  - *Jak skutecznie myć ręce?,*
  - *Jak skutecznie dezynfekować ręce?,*
  - *Jak prawidłowo nałożyć i zdjąć maseczkę?,*
  - *Jak prawidłowo nałożyć i zdjąć rękawice?,*
- profilaktyki antytytoniowej,
- narkotyków oraz środków zastępczych (dopalaczy),
- zasad bezpiecznej kąpieli,
- zasad bezpieczeństwa podczas upałów,
- zatruc i zakażeń pokarmowych,
- porad dotyczących robienia zakupów,
- szkodliwości promieniowania ultrafioletowe UV (profilaktyka onkologiczna),
- zagrożeń związanych z występowaniem sinic,
- zagrożeń związanych z występowaniem barszczu Sosnowskiego,
- kleszczy – borelioza oraz KZM,
- zagrożeń związanych z występowaniem żmij i os,
- profilaktyki pasożytniczej,
- profilaktyka zakażeń WZW.

5.8. Wnioski

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że w opracowanych procedurach zostały uwzględnione wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego dla szkół podstawowych – edukacja wczesnoszkolna, rekomendacje dotyczące organizacji zajęć rewalidacyjnych, rewalidacyjno-wychowawczych i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz wytyczne dotyczące konsultacji dla uczniów w szkole w trakcie epidemii COVID-19 w Polsce.

Uwzględniona została potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom/uczniom, jak i pracownikom oraz poinformowano rodziców, że wdraża się procedury na wypadek podejrzenia zakażenia koronawirusem dzieci/uczniów lub pracowników.

W pomieszczeniach sanitarnych zapewniona bieżąca ciepła i zimna woda, wywieszone plakaty z zasadami prawidłowego mycia rąk, a przy dozownikach z płynem do dezynfekcji rąk znajduje się instrukcja. Pomieszczenia czyste, dezynfekowane na bieżąco.

Założono kartę codziennych prac porządkowych, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania w czystości sal do zajęć z dziećmi, pomieszczeń sanitarnohigienicznych, ciągów komunikacyjnych, dezynfekcji powierzchni dotykowych - poręczy, klamek i powierzchni płaskich, w tym blatów w salach i w pomieszczeniach spożywania posiłków, klawiatur, włączników.

W trakcie kontroli zwracam uwagę na konieczność podjęcia wszelkich możliwych działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i pracownikom a tym samym minimalizowania rozprzestrzeniania się epidemii COVID-19.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

6. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Ocenę stanu sanitarnego powiatu brodnickiego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono na podstawie analizy działań realizowanych w ramach zadań określonych w art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. 2021 poz. 195), które obejmują nadzór nad poszczególnymi etapami planowania przestrzennego oraz procesów inwestycyjnych. Jednym z istotnych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego jest eliminowanie nieprawidłowości natury sanitarnej już na etapie programowania, planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych między innymi przez:

- w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:
  - uzgodnienia dotyczące odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
  - uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
  - opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- w ramach ocen oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
  - opinie, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
  - opinie w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
  - opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
  - opinie przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko;
- uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania,
- uzgodnienia decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- zastosowanie rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego,
- sprzeciw przeciwko uruchomieniu wybudowanego lub przebudowanego zakładu pracy lub innego obiektu budowlanego, w tym wobec dopuszczenia do użytkowania,
- stwierdzenie spełnienia, bądź braku spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych w obiektach istniejących i w obiektach oddawanych do użytku po raz pierwszy z przeznaczeniem do prowadzenia działalności gospodarczej,
- wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej, przedsięwzięć realizowanych przy pomocy środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej,

- udzielanie porad w zakresie postępowania administracyjnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej, przekazywanie informacji o podstawowych wymaganiach sanitarno-higienicznych ze wskazaniem właściwych aktów prawnych,
- współpracę z innymi inspekcjami.

Stanowiska organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłączenie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniem organów prowadzących postępowanie główne.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny uzgadniając opracowania z zakresu planowania przestrzennego ma wpływ na przyszły kształt dokumentów, które stanowią podstawę do realizacji procesów inwestycyjnych, właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, aby w trakcie ich eksploatacji nie powodowały zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi.

W trakcie uzgadniania ww. dokumentów szczególną uwagę zwracano na minimalizację zagrożeń dla terenów zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowy chronionej, zapewnienia prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, w tym zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia o odpowiedniej jakości i ilości, zapewnienie właściwej infrastruktury dotyczącej odprowadzania ścieków, zapewnienie właściwej gospodarki odpadami na danym obszarze. Zwracano uwagę na niedorozwój strefy infrastrukturalnej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, elektryczna, drogi).

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w trybie ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373) wydano 4 uzgodnienia z zakresu i stopnia szczegółowości informacji w postaci opinii oraz 5 opinii projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko – dotyczących miejscowych planów oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

W ramach procedur oceny oddziaływania na środowisko wydano 68 opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oraz potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w tym dla ok. 25 % przypadków stwierdzono potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określono zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko na podstawie informacji zawartych w kartach informacyjnych przedsięwzięcia, które wskazywały na duże prawdopodobieństwo wystąpienia uciążliwości i szkodliwości oddziaływania na otoczenie oraz zdrowie i życie ludzi.

Wydano 19 opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji środowiskowych uwarunkowaniach, w tym brak opinii negatywnych.

W uzgodnieniach i opiniach wymagano zabezpieczeń związanych z komfortem akustycznym, zabezpieczeń umożliwiających zachowanie odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej, podłączenia do kanalizacji sanitarnej obiektów, właściwej gospodarki odpadami, zabezpieczeń związanych z ochroną powietrza atmosferycznego (zastosowanie technologii i urządzeń ograniczających emisję pyłów i gazów do atmosfery, wykonanie pasów zieleni izolacyjnej), rozpatrywano wpływ projektowanych zmian na zdrowie ludzi.

W 2021 r. uzgodniono 68 projektów budowlanych. Uzgodnienie dokumentacji projektowych w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych umożliwia wyeliminowanie

wanie nieprawidłowości w zakresie rozwiązań funkcjonalnych, instalacji wodno-kanalizacyjnej, instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody, wentylacji i technologii, wyposażenia i wykończenia wnętrz oraz środowiska pracy. Zwracano uwagę na zapewnienie właściwych warunków sanitarnych i zdrowotnych w miejscach pobytu ludzi – jakość życia mieszkańców (zamieszkania i przebywania) a także odpowiednich warunków pracy osobom zatrudnionym w zakładach pracy. Uzgodnienia dotyczyły realizacji zamierzeń inwestycji, adaptacji i modernizacji obiektów budowlanych.

Zmniejsza się ilość obiektów nowych o pełnej dokumentacji technicznej, a zwiększa obiektów rozbudowywanych, przebudowywanych, zmieniających przeznaczenie – o uproszczonej dokumentacji. Uzgadniano w oparciu o przepisy Prawa budowlanego z 2021 r. poz. 2351, art. 35 ust. 1 pkt 3 i ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej art. 3 pkt 2 a.

W ubiegłym roku uzgodniono 67 wniosków w sprawie decyzji o warunkach zabudowy budynków mieszkalnych, usługowych, handlowych, przemysłowych oraz 23 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego – kładziono nacisk na wyprzedzające wykonanie instalacji kanalizacji sanitarnej i podłączeń obiektów w miastach i gminach.

W oparciu o art. 56 Prawo budowlane i na podstawie art. 3 pkt 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczono w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych – zajęto stanowiska w 78 przypadkach, wydając 50 postanowień, 28 opinii oraz 2 pisma. Nieprawidłowości nie stwierdzono a czasem niewielkie uchybienia. Około 85 % inwestycji posiadało uzgodnioną pod względem sanitarnym dokumentację projektową. W 37 % (w 2020 r. – 29 %) uzgodnienia były dokonywane przez rzeczoznawców ds. sanitarnohigienicznych, natomiast obserwuje się zmniejszenie braku uzgodnień, które wyniosło 15 % (w 2020 r. – 22 %). W niewielkim procencie inwestor wprowadził zmiany w trakcie realizacji inwestycji, a w przypadku istotnych zmian wykonana była dokumentacji powykonawcza.

W roku ubiegłym, na terenie powiatu brodnickiego zwiększyła się liczba projektów uzgadnianych przez rzeczoznawców ds. sanitarnohigienicznych.

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą planowanych do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych. Przy realizacji nowych inwestycji stosowane są coraz lepsze rozwiązania technologiczne i urządzenia techniczne.

Obserwuje się w dalszym ciągu duże zapotrzebowanie na uzyskanie informacji w zakresie wymagań higienicznych i sanitarnych przed rozpoczęciem działalności (przepisy krajowe i Unii Europejskiej) szczególnie w sprawach dotyczących adaptacji istniejących obiektów na różnego rodzaju działalność usługową i handlową, działalność gmin oraz w zakresie opieki nad dziećmi (przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego) i osobami starszymi oraz integracji społeczności wiejskiej (światlice).

DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO-ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

7. Działalność oświatowo-zdrowotna i promocja zdrowia

Wiodącym celem w działalności pionu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia są działania edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości zdrowotnej poprzez:

- programy edukacyjne kierowane do dzieci i młodzieży, rodziców, środowiska szkolnego oraz środowiska lokalnego;
- akcje ogólnopolskie, wojewódzkie i lokalne skierowane do ogółu społeczeństwa lub docelowych grup odbiorców;
- narady, szkolenia, konferencje skierowane do poszczególnych środowisk;
- współpracę z mediami;
- nawiązywanie partnerstwa w podejmowanych działaniach.

Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmuje działania zapobiegawcze w formie programów edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i opiekunów oraz akcji interwencyjnych adresowanych do ogółu społeczeństwa.

Zadania dotyczące promocji zdrowia realizowane były w następujących obszarach:

1) **profilaktyki antytytoniowej:**

- realizacja programów: „Czyste powietrze wokół nas” (program antytytoniowy skierowany jest do dzieci 5 i 6-letnich oraz do ich rodziców/opiekunów); „Bieg po zdrowie” (program skierowany jest do uczniów klas 4 szkoły podstawowej);
- „Światowy Dzień Bez Tytoniu” oraz „Światowy Dzień Rzucania Palenia” (coroczne działania oświatowo-zdrowotne kierowane są do młodzieży szkolnej oraz do społeczności lokalnej),
- prowadzenie systematycznych kontroli w zakresie przestrzegania zakazu palenia w miejscach użyteczności publicznej i zakładach pracy;

2) **profilaktyki nadwagi i otyłości:**

- realizowanie działań mających na celu zapobieganie nadwadze i otyłości,
- realizowanie programu edukacyjnego „Trzymaj Formę! propagującego zdrowy styl życia o unikalnym, dwukierunkowym podejściu: propagującym zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną (program skierowany jest do uczniów klas 5-8 szkoły podstawowej);

3) **profilaktyki chorób nowotworowych:**

- program „Podstępne WZW” (program skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych dot. wirusowego zapalenia wątroby typu B i C),
- „Znamie! Znam je?” (program skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych dot. profilaktyki czerniaka),
- program „Szkoła w profilaktyce onkologicznej” (program skierowany do młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych dot. profilaktyki chorób nowotworowych i upowszechnienia Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem),
- realizacja innych działań w zakresie profilaktyki nowotworów (obchody: Europejskiego Dnia Prostaty, Europejskiego Tygodnia Walki z Rakiem, Październik – Miesiąc Świadomości Raka Piersi, Światowego Dnia Onkologii, Europejskiego Dnia Walki z Rakiem

Piersi, Światowego Dnia Świadomości Raka Jajnika, Światowego Dnia Walki z Czerniakiem, Światowego Dnia Walki z Nowotworami Krwi, Europejskiego Tygodnia Profilaktyki Raka Szyjki Macicy), promowanie „Programu profilaktyki, wczesnego wykrywania i zapobiegania rakowi płuca” realizowanego przez Centrum Onkologii w Bydgoszczy;

4) profilaktyka HIV/AIDS

- interwencja nieprogramowa „Szczęśliwy powrót z wakacji”,
- interwencja nieprogramowa „Dzieci i młodzież szkolna a profilaktyka HIV/AIDS”,
- obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Zmarłych na AIDS,
- obchody Światowego Dnia AIDS,
- Działania informacyjno-edukacyjne „Czy wiesz, że...” – promowanie rzetelnego przekazu obalającego mity związane z HIV/AIDS. Zwracanie uwagi na profilaktykę HIV/AIDS;

5) profilaktyka uzależnień:

- program „ARS, czyli jak dbać o miłość” (program adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych dot. ograniczenia używania substancji psychoaktywnych – tytoniu, alkoholu, narkotyków, w tym środków zastępczych),
- interwencja programowa „Dopalacze – trzecia strona zjawiska” (skierowana do uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych dot. poszerzenia wiedzy uczniów na temat negatywnego wpływu „dopalaczy” na zdrowie i życie człowieka oraz kształtowanie postawy asertywnej wobec osób proponujących ich zażycie),
- „Stop dopalaczom” (interwencja prowadzona wśród uczniów wszystkich rodzajów szkół na terenie oraz wśród pracowników zakładów pracy, służby zdrowia, pomocy społecznej). Działania profilaktyczne prowadzone były w: placówkach szkolnych oraz placówkach wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży;
- działania mające na celu utrzymanie efektu „Projektu KIK/68 – Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych (dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych do jednostek służby zdrowia);

6) profilaktyka chorób zakaźnych:

- „Chroń się przed kleszczami wszystkimi sposobami” (wojewódzki program edukacyjny dotyczący profilaktyki chorób odkleszczowych skierowany do dzieci przedszkolnych i uczniów szkół podstawowych),
- interwencje nieprogramowe: „Młodzież w czasie pandemii COVID-19”, „Dobre sposoby na mikroby. Z higieną za pan brat: STOP KORONAWIRUS!”;
- profilaktyka grypy (działania informacyjno-edukacyjne ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych),
- „Europejski Tydzień Szczepień” – akcja informacyjno-edukacyjna skierowana do ogółu społeczeństwa. Akcja ma na celu zwrócenie uwagi na znaczenie szczepień ochronnych,
- działania w celu utrzymania rezultatów Projektu KIK/35 „Zapobieganie Zakażeniom HCV” (kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych);

- Akcja informacyjno-edukacyjna #SzczepimySię zachęcająca do szczepień przeciwko COVID-19, jako najskuteczniejszej metody zapobiegania zachorowaniom, ciężkiemu przebiegowi i śmierci z powodu COVID-19,
- profilaktyka zakażeń koronawirusem – interwencja wynikająca z sytuacji epidemiologicznej skierowana do ogółu społeczeństwa;

7) **pozostałe działania:**

- konkurs pn. "Aktywność fizyczna jest radością i zapobiega stresom" zorganizowany wspólnie z Urzędem Miejskim w Brodnicy. Adresatami konkursu byli uczniowie klas VI-VIII szkół podstawowych z terenu miasta Brodnicy. Celem konkursu było promowanie aktywności fizycznej poprzez:
  - upowszechnianie dobroczynnego wpływu aktywności fizycznej na stan zdrowia człowieka,
  - popularyzowanie aktywności fizycznej jako dobrego sposobu zapobiegania chorobom, które stanowią skutek stresu doświadczanego przez młodych ludzi podczas pandemii COVID-19,
  - kształtowanie nawyku i umiejętności doboru odpowiedniej aktywności fizycznej dopasowanej do możliwości człowieka,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”,
- kampania EFSA „Wybieraj zdrową żywność”,
- „Profilaktyka chorób pasożytniczych – wszawica, owsica, świerzb”,
- „Uroczystości komunijne bez zatruc komunijnych”,
- „Bezpieczne wakacje”- akcja letnia,
- „Obchody Światowego Dnia Zdrowia”,
- akcja edukacyjna dot. grzyboznawstwa i zatruc grzybami,
- „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”, „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”,
- przekazywanie informacji na temat suplementów diety,
- kampania „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Dźwigaj z głową”, mająca na celu podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości na temat problemów mięśniowo-szkieletowych związanych z pracą,
- „Przyjazny Tornister” (województwa interwencja nieprogramowa mająca na celu profilaktykę wad postawy oraz kształtowanie prawidłowej postawy ciała wśród dzieci),
- działania w ramach inicjatywy „Akademia zdrowego stylu życia”: Ogólnopolski Dzień Walki z Depresją, Dzień Chorego na Padaczkę, Światowy Dzień Chorób Rzadkich, Światowy Dzień Nerek, Światowy Dzień Walki z Gruźlicą, Światowy Dzień Higieny Rąk, Światowy Dzień Nadciśnienia Tętniczego, Światowy Dzień Tarczycy, Europejski Tydzień Promocji Karmienia Piersią, Międzynarodowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności, Światowy Dzień Chorych na Osteoporozę, Europejski Dzień Walki z Otyłością, Światowy Dzień Serca, Światowy Dzień Walki z Wścieklizną, Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego, Światowy Dzień Wzroku, Światowy Dzień Mycia Rąk, Światowy Dzień Cukrzycy, Europejski Tydzień Autyzmu.

8. Działalność kontrolno-represyjna

Załącznik nr 1. Działalność kontrolno-represyjna w 2021 r.

Wyszczególnienie	Badania ogółem	Wykonane oznaczenia			Liczba pobranych próbek	Kontrole (wizytacje)	Decyzje					Postanowienia	Tytuły wykonawcze	Wnioski o ukaranie	Akty oskarżenia	Nałożone mandaty	Kwota nałożonych mandatów w złotych	Nałożone kary pieniężne	Kwota nałożonych kar pieniężnych w złotych			
		wydane w I instancji					wydane w II instancji przez PWIS															
		przez PPIS i PGIS		przez PWIS				merytoryczne														
		merytoryczne	płatnicze	merytoryczne					płatnicze													
0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19			
Ogółem	1	0	1	95	0	243	7124	217	180	0	0	0	61	1	1	0	114	11350	0	0		
Komórki organizacyjne stacji sanitarno-epidemiologicznych	higiena	komunalna	2	0	1	95	0	86	239	66	16	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	
		żywności, żywienia i przedmiotów użytku	3	-	-	-	-	157	347	131	14	-	-	-	3	1	1	-	2	200	-	-
		pracy	4	-	-	-	-	-	44	14	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		dzieci i młodzieży	5	-	-	-	-	-	114	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		radiacyjna	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		epidemiologia	7	-	-	-	-	-	6302	6	-	-	-	-	-	-	-	-	112	11150	-	-
	zapobiegawczy nadzór sanitarny	8	-	-	-	-	-	78	-	146	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-	
	środki zastępcze		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	inne	9	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Załącznik nr 2 . Choroby zakaźne w powiecie brodnickim w porównaniu do sąsiednich powiatów i województwa kujawsko-pomorskiego.
Zestawienie za rok 2021.

Jednostka chorobowa		2021 rok											
		Woj. Kujawsko-Pomorskie		PSSE Brodnica		PSSE Golub-Dobrzyń		PSSE Grudziądz		PSSE Rypin		PSSE Wąbrzeźno	
		l. zach.	wsp.zap.	l. zach.	wsp.zap.	l. zach.	wsp.zap.	l. zach.	wsp.zap.	l.zach.	wsp. zap.	l .zach.	wsp. zap.
Cholera													
Dur brzuszny													
Dury rzekome A,B,C													
Salmonelozy	zatrucia pokarmowe	440	21,42	40	50,69	16	35,86	32	23,83	21	48,62	6	17,73
	posocznica	9	0,44					21	1,49				
	inne zakażenia pozajelitowe	2	0,10									1	2,95
Czerwonka bakteryjna (szigelozja)													
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	wywołane przez E. coli biegunkotwórczą	2	0,10										
	wywołane przez E. coli enterokrwotoczną	2	0,10										
	wywołane przez E. coli inną i BNO	3	0,15										
	wywołane przez Campylobacter	51	2,48										
	wywołane przez Clostridium difficile	1374	66,89	35	44,35	3	6,72	101	75,22	23	53,25	4	11,82
	wywołane przez Yersinia enterocolitica lub pseudotuberculosis	15	0,73	1	1,27			1	0,74	1	2,32	1	2,95
	inne określone	198	9,64							4	9,26		
	nieokreślone	18	0,88			1	2,24	9	6,70			5	14,78
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		145	406,06					1	0,74	3	6,95	2	223,71
	gronkowcowe	1	0,05										
	jadem kiełbasianym												

Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	wywołane przez <i>Cl. Perfringens</i>	1	0,05										
	inne określone	1	0,05										
	nieokreślone	3	0,15					2	1,49				
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do 2 lat													
Lamblioza		9	0,44					3	2,23	1	2,32		
Kryptosporidioza													
Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy	459	22,34	39	49,42	13	29,14	39	29,04	9	20,84	9	26,60
	wywołane przez norowirusy	510	24,83	30	38,02	18	40,35	44	32,77	14	32,41	4	11,82
	inne określone	233	11,34	14	17,74	7	15,69	10	7,45	6	13,89	1	2,95
	nieokreślone	108	5,26	36	45,62	1	2,24			2	4,63	11	32,51
Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		652	1825,87	59	3541,42	12	1390,50	48	1916,93	16	2150,54	11	1230,43
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem	825	40,16	45	57,02	31	69,49	106	78,94	4	9,26	12	35,46
	w tym u dzieci do lat 2	283	792,52	15	900,36	4	463,50	18	718,85	2	268,82	4	447,43
Dżuma													
Tularemia													
Wąglik													
Brucelozą: nowe zachorowania													
Nosacizna													
Leptospiroza													
Jersinioza pozajelitowa													
Mikobakteriozy – inne i BNO		7	0,34										
Listerioza		7	0,34			1	2,24						
Tęžec	ogółem												
	noworodków												

Błonica						2	4,48						
Krzusiec		6	0,29									1	2,95
Płonica (szkarlatyna)		166	8,08	3	3,80			7	5,21	6	13,89	2	5,91
Choroba menin- gokokowa, in- wazyjna	ogółem	5	0,24					1	0,74	1	2,32		
	zapalenie opon mó- zgowych i/lub mózgu	2	0,10							1	2,32		
	posocznica	3	0,15					1	0,74				
	inna określona i nieokreślona												
Choroba wywo- łana przez Strep- tococcus pyoge- nes, inwazyjna	ogółem	135	6,57	1	1,27	4	8,97	27	20,11	4	9,26	2	5,91
	róża	134	6,52	1	1,27	4	8,97	27	20,11	4	9,26	2	5,91
	zespół wstrząsu tok- sycznego	1	0,05										
	gorączka połogowa												
	inna określona i nieokreślona	1	0,05										
Legioneloza	choroba legionistów	4	0,19										
	gorączka z Pontiac												
Kiła	wrodzona												
	wczesna	40	1,95	1	1,27			3	2,23				
	późna	5	0,24			1	2,24						
	inne postacie kiły i kiła nieokreślona	11	0,54										
Rzeżączka		10	0,49										
Ziarnica weneryczna wywołana przez Chlamydie													
Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie		3	0,15										
Borelioza z Lyme	ogółem	520	25,31	7	8,87	14	31,38	66	49,15	14	32,41		
	neuroborelioza	7	0,34										
Ornitozy (zakażenia Chlamydia psittaci)													
Dur wysypkowy													
Gorączka Q													

Gorączka plamista i inne riketsjozy													
Poliomyelitis	wywołane dzikim wirusem												
	Wywołane wirusem pochodzenia szczepionkowego												
Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0 -14 lat		1	0,32										
Encefalopatie gąbczaste	choroba Creutzfelda-Jacoba (CJD)	2	0,10										
	wariant choroby Creutzfelda- Jacoba												
	inne i nie określone												
Wścieklizna													
Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień		359	17,48	4	5,07	5	11,21	7	5,21	11	25,47	8	23,64
Kleszczowe zapalenie mózgu		1	0,05										
Inne wirusowe zapalenie mózgu	opryszczkowe	2	0,10							1	2,32		
	inne określone												
	nieokreślone	2	0,10										
	w innych chorobach objętych MZ-56												
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	enterowirusowe	1	0,05										
	opryszczkowe												
	inne określone i nieokreślone	8	0,39					1	0,74			1	2,95
	w innych chorobach objętych MZ- 56												
Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)													
Choroba wywołana przez wirus Chikungunya													
Gorączka zachodniego Nilu													
Choroba wywołana przez wirus Zika													
Żółta gorączka													

Wirusowe go- rączki krwo- toczne	Ebola, Marburg, Lassa												
	inna określona i nieokreślona												
Choroba wywołana przez hantawirusy													
Ospa wietrzna		2999	146,00	89	112,78	46	103,11	265	197,35	16	37,05	12	35,45
Ospa prawdziwa													
Odra		1	0,05										
Różyczka		6	0,29							2	4,63		
Pryszczycza													
Wirusowe zapalenie wą- troby	typu A	4	0,19										
	typu B- ostre												
	typu B – przewlekłe i BNO	163	7,94	8	10,14	3	6,72	19	14,15	5	11,58	5	14,78
	typu C- ostre - ogó- łem	1	0,05										
	typu C- ostre wg de- finicji												
	typu C – przewlekłe i BNO ^{UE/PL}	150	7,30	5	6,34	2	4,48	11	8,19			3	8,87
	typu B+C (zakażenia mieszane)												
	inne i nieokreślone	2	0,10										
AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności		2	0,10										
Nowo wykryte zakażenia HIV		68	3,31			1	2,24	2	1,49	1	2,32		
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		24	1,17	1	1,27	1	2,24	2	1,49				
Malaria (zimnica)													
Bąblowica (echinokokoza)													
Wągrzyca (cysticerkoza)													
Włośnica													
Choroba wy- wołana przez Streptococcus	ogółem	47	2,29					14	10,43	1	2,32	1	2,95
	zapalenie opon mózgo- wych i/lub mózgu	4	0,19									1	2,95

pneumoniae, inwazyjna	posocznica	28	1,36					7	5,21	1	2,32		
	inna określona i nieokreślona	21	1,02					7	5,21				
Zespół hemolityczno-mocznicy w przebiegu zakażenia E. coli		2	0,10										
Choroba wywo- łana przez Hea- mophilus influ- enzae, inwazyjna	ogółem	4	0,19										
	zapalenie opon móz- gowych i/ lub móz- zgu	2	0,10										
	posocznica	3	0,15										
	inna określona i nieokreślona	1	0,05										
Bakteryjne zapa- lenie opon móz- gowych i/lub mózgu	w innych chorobach objętych MZ-56												
	inne określone	5	0,24	1	1,27								
	inne, nieokreślone	5	0,24										
Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		23	1,12					1	0,74	1	2,32		
Zapalenie mózgu inne i nieokreślone		4	0,19			1	2,24						
Grypa ptaków typu A/H5 lub A/H5N1 u ludzi													
Grypa	ogółem												
	w tym dzieci w wieku 0-14												
Wrodzone cho- roby wirusowe	różyczka wrodzona												
	Choroba wywołana przez wirus Zika												
	inne określone i nie- określone												
Inne wrodzone zakażenia i cho- roby pasożytni- cze	toksoplazmoza	1	5,82										
	listerioza												
	inne określone i nieokreślone												
SARS – Zespół ostrej niewydolności od- dechowej													

Zatrucie pestycydami – ostre													
Zatrucia naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm	ryby, skorupiaki i inne produkty morza												
	grzyby												
	jagody i inne części roślin												
Ostre zatrucia żywnością skażoną biologicznie i/lub chemicznie	mikotoksyny												
	dioksyny												
	polichlorowane bifenyle												
Gruźlica													
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)		157424	7663,66	4143	5249,95	3207	7188,33	10729	7990,14	2145	4966,43	2293	6776,61
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19) – przypadki możliwe		11	0,54					1	0,74				

Współczynniki zapadalności obliczono w stosunku do 100 000 populacji. Stan ludności populacji na dzień 30.04.2021 r. :

- ogółem – 78 915,
- dzieci do 2 lat – 1 666
- dzieci do lat 14 – 13 661